

YENİ ÇAĞ

- **G. Husak:** Barış sosyalizmin ülküsüdür
- **E. Honecker:** Dünyayı değiştiren ölümsüz öğretisi
- **W. Kashtan:** Bunalım ve sınıfsal çıkarlar
- **S. Halvadjis:** Gençliği kazanmak için
- **Lucio:** Hapishaneden bir mektup
- **xx:** Kapitalist bütünleşme koşullarında işçi sınıfının savaşımları
- **İ. Blişçenko, A. Piradov, T. Tairov:** Uluslararası hukuk savaşına karşı olanlardan yanadır
- **H. Gautier:** Bonn'da yeni bir koalisyon: Dümen ne yana?
- **N. Aşhab:** Beyrut savaşından sonra Filistin Devrimi

Özel sayfalar

- **xx:** TKP Merkez Komitesinin bildirisi
- **xx:** TKP Merkez Komitesinin açıklaması
- **xx:** Türkiye Komünist Partisi — Alman Komünist Partisi Ortak Açıklaması
- **xx:** TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın Danimarka Komünist Partisi'nin 27. Kongresine mesajı

6

Haziran
1983

BARIŞ VE SOSYALİZM SORUNLARI

Barış sosyalizmin ülküsüdür

Gustav Husak

*Çekoslovakya Komünist Partisi Merkez Komitesi Genel Sekreteri,
Çekoslovakya Sosyalist Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı*

Günümüzde insanlık, tüm tarihinin en karmaşık dönemlerinden birini yaşıyor. Daha önceki yıllarda dünyamızın, gelecekteki gelişmesinin hangi yönde olacağını belirleyecek bir yol kavşağına yaklaşmakta olduğu belirtildi. Bu yol ya barış, karşılıklı yarara dayalı uluslararası işbirliği ve günümüzde insanlığın önünde duran yakıcı, çetin ödevleri birlikte ve yapıcı bir yaklaşımla çözüme yolu olacak, ya da çatışma, anlaşmazlık, çılgınca silahlanma, gerginliği artırma ve bir nükleer dünya savaşının tehlikeli uçurumuna doğru hızla yuvarlanma yolu olacaktır. Kaldı ki, bu yol ayrımı günümüzde olduğu kadar hiç bir zaman böylesi yakın olmamış, bir yol seçme sorunu halkların önüne hiç bir zaman böylesi ana sorun olarak çıkmamıştır.

Bu böyle oluyor, çünkü toplum düzenleri farklı olan devletlerin barış içinde yaşamalarını isteyen güçler ile uluslararası gerginliğin azaltılmasına karşı düşmanca tutumlarını açıkça ortaya koyan emperyalist saldırgan güçler arasındaki savaşım son derece sertleşmiş ve global bir nitelik almış bulunuyor. ABD saldırgan çevrelerinin ve bunların en yakın bağlaşıklarının eylemleri, onların dünya üzerinde egemenlik kurma, sosyalist ülkeler üzerinde askersel-stratejik üstünlük sağlama, gezegenimizde sosyal ilerleme ve ilerici dönüşümler sürecini frenleme ve ulusal kurtuluş hareketini ezme niyetlerini kanıtıyor.

Emperyalizmin giderek artan saldırganlığı sonucunda durum daha da karmaşıklaşıyor, uluslararası gerginlik keskinleşiyor. Bu durum, tüm dünyadaki barışsever insanların kaygı ve endişelerinin daha da artma-

sına yol açıyor. Onlar, emperyalist politikanın bu tehlikeli yönüne aktif karşı koyma gerekliliğini giderek daha açık kavriyorlar. Tüm ilerici, demokratik, savaş karşıtı güçlerin barışın korunması, uluslararası güvenliğin güçlendirilmesi için, güçle tehdit ve çatışma politikasına karşı, çilginca silâhlanmanın durdurulması ve silahsızlanma yönünde etkin önlemlerin alınması için, toplum düzenleri farklı devletlerin barış içinde yanyana yaşamaları ve aralarındaki ilişkilerde gerginlikleri azaltmaları için ardıcıl ve kararlı çıkışlarda bulunmaları anlayışı her yerde destek buluyor ve güç kazanıyor.

Bugünkü ABD yönetiminin ve onun öteki emperyalist devletlerdeki taraftarlarının uyguladığı politikanın dünyamız için yarattığı tehlike küçümsenemez. Ama, bununla birlikte en geniş halk yığınlarında, dünya kamuoyunda, bir nükleer savaşın uygarlık için, insanın yaşamı için ne denli büyük bir tehlike olduğunu görebilen herkeste, böyle bir tehlike karşısında halkların güçsüz olmadığı, emperyalizmin istediği gibi halkların kaderiyle oynama zamanının artık çoktan geçtiği inancını daha da güçlendirmek gerekiyor. Eğer geçmişte, savaştan yarar gören ve bunda çıkarı olanların savaşlar çıkarmasını önleyebilecek güçler yok idiyse, şimdi günümüzde durum kökten değişmiş bulunuyor. Bugün savaş yanlılarının karşısında sosyalist ülkeler topluluğu, ulusal kurtuluş hareketi, birçok ülkenin toplumsal güçleri duruyor. Barış için, askersel çatışmanın önlenmesi için savaşımlar geniş ve sağlam bir temele dayanıyor.

Çekoslovakya Sosyalist Cumhuriyeti, Varşova Antlaşması üyesi ülkeler Politik Danışma Komitesi'nin Ocak 1973'teki Prag toplantısında kabul edilen Politik Bildirge'de formüle edilen konuları tamamiyle paylaşıyor. Bu belgede «dünyadaki durum ne denli karmaşık olursa olsun, uluslararası ilişkilerdeki bu tehlikeli aşamayı giderme olanakları vardır. Olayların şimdiki gidişi durdurulabilir ve durdurulmalıdır, gelişmeler halkların özelemlerine yanıt verecek bir doğrultuya yönlendirilmelidir» (1) deniyor. Her şey, tüm ilerici, antiemperyalist, demokratik ve barışsever güçlerin ne ölçüde kararlı, ardıcıl ve amaca yönelik olarak hareket edeceklerine bağlıdır.

Tüm dünyadaki barış güçlerinin başında Sovyetler Birliği ve sosyalist topluluğun öteki ülkeleri geliyor. Onların ardıcıl barışçı politik doğrultusu, savaşları önlemek için kararlı savaşımları sadece halkların değil, aynı zamanda birçok ülkenin yönetici çevrelerinin de şu gerçeği kavramalarına yardım etmiştir: Sosyalizmin politikası barış politikasıdır, sosyalist devletlerin savaşa gereksinimi yoktur ve onlar savaş istemiyorlar ve hiç bir şekilde savaş hazırlığı yapmıyorlar.

Halkların hak ve çıkarlarına saygı temelinde barışı koruma ve sağlam-

(1) «Rudé Právo», 7 Ocak 1983.

laştırma savaşımı Ekim Devrimi'nin etkisinin daha ilk günlerinden buyana Sovyetler Birliği'nin dış politikasının temel ögesi olmuştur. İkinci Dünya Savaşından sonraki dönemde, bir dizi ülkede sosyalist devrimlerin utku kazanması ve sosyalist ülkeler topluluğunun oluşması bu savaşım için paha biçilmez önem kazanmıştır. Sosyalist topluluk, kısa bir süre içinde, çağdaş toplumsal gelişmenin ve ilerlemenin ana gücüne dönüşmüştür. Sosyalist devletler arasındaki karşılıklı ilişkilerde olduğu gibi, onların bir dizi başka ülkelerle olan ilişkilerinde, bundan 113 yıl önce Fransa-Prusya savaşına karşı Fransız ve Alman emekçilerinin protestolarıyla ilgili olarak K. Marks'ın belirttiği şu görüş giderek daha geniş boyutlarda somut bir içerikle dolmaktadır: « ... şimdiki iğrenç savaş nasıl sonuçlanırsa sonuçlansın, tüm ülkeler işçilerinin birliği eninde sonunda savaşların kökünü kazıyacaktır ... Tüm ekonomik sefaleti ve politik çılgınlığıyla bu eski toplum düzeninin karşısında yeni bir toplum doğmaktadır ve bu toplumun uluslararası ilkesi *barış* olacaktır, çünkü her halkın tek ve aynı hükümdarı olacaktır, o da *emektir.*»⁽²⁾

Sosyalist ülkeler halkları barışın savunulması ve pekiştirilmesi savaşımında, sosyal adaletle dayalı yeni toplum düzeninin kuruculuğu için en elverişli koşulların yaratılması yolunu görüyorlar. Bu düzen, yüce amacı emekçinin maddi ve manevi gereksinimlerini daha tam olarak karşılamak; ona barış koşulları içinde bir yaşam sağlamak olan bir düzendir. Bu yüce amaca ulaşmak için sosyalizm tüm kaynakları ve toplumun tüm yaratıcı güçlerini sefeber etmektedir. Sosyalist devletlerin dış politikası, onların uluslararası alandaki ardıcıl barışçı girişimleri tamamiyle bu amaca hizmet etmektedir.

Son on yıllarda topluluğumuz ülkelerinin ortak politikası ve savaşımı Sovyetler Birliği Komünist Partisi (SBKP)'nin 24. Kongresinde onaylanan ve 25. ile 26. Kongre'lerinde geliştirilen Barış Programında açık ifadesini bulmuştur. Bu programı, Çekoslovakya Komünist Partisi, öteki kardeş ülkelerin komünist ve işçi partileri de kendi kongrelerinde tümüyle benimsemişler ve eşanlı programlarla desteklemiştir.

Ortak ve uyumlu çabalarla sosyalist topluluk üyesi devletlerin yaşama geçirmekte oldukları Barış Programı'nın temelinde, güce başvurma, silahlanma ve çatışma politikasına son verme, uluslararası gerginliğin azaltılmasını sağlama ve toplumsal düzenleri farklı olan tüm ülkeler arasında karşılıklı barışçı işbirliğinin gelişmesi için elverişli koşulları yaratma ödevi yatmaktadır.

Bu programın gerçekleşmesi uğrunda yürütülen savaşım bir dizi olumlu sonuçlar vermiştir. Dünyadaki güçler dengesinde önemli değişimler olmuştur. Sosyalist topluluğun potansiyeli artmaktadır. Sosyalist gelişme

(2) K. Marks ve F. Engels, Yapıtlar, c. 17, s. 5.

yolunu seçen devletlerin uluslararası konumları güçlenmektedir. Bağlantısızlar hareketinin etkisi artmaktadır. Dünya devrimci süreci gelişmektedir. Uluslararası komünist ve işçi hareketinin, işçi sınıfının, tüm emekçilerin, sosyalist olmayan ülkelerdeki savaş karşıtı barışsever çevrelerin aktifliği yükselmektedir. Bütün bunlar, barışı savunma, halkların bağımsızlığı ve sosyal ilerleme savaşımının daha geniş boyutlar alması için elverişli koşullar yaratmaktadır.

Haklı olarak denilebilir ki, 70'li yıllarda sosyalist ülkeler hem ayrı ayrı devletler olarak, hem de onların oluşturduğu topluluk bir bütün olarak başarılı bir gelişme kaydetmişlerdir. Bu dönem, sosyalizmin konumlarının daha da güçlendiği, birçok halkın ulusal özgürlüğünü ve bağımsızlığını pekiştirme savaşında önemli kazanımlar elde ettiği, barış ve toplumsal ilerleme güçlerinin büyüdüğü bir dönem olmuştur.

Uluslararası durumdaki olumlu gelişmeler tüm halkların çıkarlarına uygun düşmekte, halkların geniş ve aktif desteğini kazanmakta ve dünya gelişmesini derinden etkilemektedir. SBKP MK Genel Sekreteri Y. V. Andropov SBKP MK'nin Kasım (1982) Plenumu'ndaki konuşmasında bunu şu isabetli sözlerle formüle etmiştir: «Bizim derin inancımıza göre, yumuşama simgesi altında geçen 70'li yıllar, kimi emperyalist politikacıların iddia ettiği gibi, insanlığın tarihinde hiç te rastgele bir olay değildir. Hayır, yumuşama politikası yürünüp arkada kalan bir yol değildir. Gelecek ona aittir.»⁽³⁾

Ne ki, uluslararası durumun iyileştirilmesi, ülkeler arasında ilişkilerdeki gerginliklerin giderilmesi yönünde atılan her adım emperyalizmin, özellikle ABD emperyalizminin en gerici, en saldırgan güçlerinin çılgınca karışıkoyuşunu aşmayı gerektiriyordu. Antikomünizmle, sosyalizme, herşeyden önce Sovyetler Birliği'ne karşı besledikleri kinle gözleri körleşmiş olan bu çevreler, barış içinde yanyana yaşamayı bir türlü içlerine sindirememişler, çatışma yolunu terkedememişlerdir. Bu çevreler, karşılıklı yarara dayalı uluslararası işbirliğinin, yumuşamanın gelişmesini açıkça engellemişlerdir. Leninci partinin son kongrelerine sunulan SBKP Merkez Komitesi'nin çalışma raporlarında doğru olarak formüle edilen, yumuşamanın hiç bir biçimde sınıf savaşı yasasını ortadan kaldırmadığı ve kaldırmayacağı yada değiştiremeyeceği, uluslararası sorunlarda her şeyin sadece sosyalist devletlere ve onların dostlarına bağlı olmadığı tezi yaşamda bir kez daha doğrulanmıştır.

70'li ve 80'li yılların kesiştiği dönemde ABD ve öteki emperyalist devletlerin saldırgan çevreleri çok daha aktifleşmişlerdir. Bunların çatışma doğrultusundaki politikaları, özellikle Washington'da Reagan yönetiminin işbaşına gelmesiyle sertleşmiştir. Onlar, nükleer füze ve diğer yeni yeni

(3) «Pravda», 23 Kasım 1982.

yığınsal kırım silahlarının korkunç ölçüler aldığı çağımızda tek akılcı, toplum sistemleri farklı ülkeler arasındaki ilişkilerin gelişmesi için tek kabul edilebilir alternatif olan barış içinde yanyana yaşamının temellerini giderek daha açık bir biçimde torpillemektedirler.

Dünyada oluşmuş bulunan askersel-stratejik dengeyi bozmak, Sovyetler Birliği ve bir bütün olarak da sosyalist topluluk üzerinde askersel üstünlük sağlamak amacıyla bu çevrelerin gerçekleştirdiği çılgınca silahlanma uluslararası istikrarı ciddi bir biçimde tehdit etmekte ve baltalamaktadır. Gericilik, son derece tehlikeli ve saldırgan dış politika doğrultusunu haklı gösterebilmek için, kamuoyunu yanıltabilmek için yığınsal iletişim araçlarında şimdiye dek görülmedik bir antisovyetik kampanya başlatmış, psikolojik savaş açmıştır. Bu «haçlı seferi»ne emperyalist devletlerin önde gelen temsilcileri, en başta da ABD yöneticileri hem yeşil ışık yakmakta hem de aktif katılmaktadırlar.

Emperyalist strateji uzmanlarının açık açık tartışılan ve reklâmı yapılan konsept ve doktrinleri bu antisosyalist seferin ayrılmaz parçası olmuştur. «Sınırlı nükleer savaş», «uzun süreli nükleer çatışma», «ilk silahsızlandırıcı darbe», «uyarıcı veya caydırıcı vuruş» vb. olanakları üzerinde duruluyor, nasıl gerçekleştirilebileceği düşünülüyor. Böylesi sorumsuzca yapılan bu propagandanın amacı, nükleer savaş düşüncesine karşı geniş halk yığınlarının direncini kırmak, onlara böyle bir savaşın kabul edilebilir olacağı görüşünü aşılama ve dolayısıyla da böyle bir savaşın getireceklerine şimdiden boyun eğdirmektir.

Bu anlamsız, antihümanist, tamamıyla sahte ve yalana dayalı doktrin ve hesapları en kararlı bir biçimde yermek, açığa vurmak gerekiyor. Birçok ülkenin bilim adamları ve uzmanları bir nükleer çatışmanın eğer patlak verirse, tüm insanlık için feci sonuçlar vereceğini inandırıcı bir biçimde kanıtıyorlar. Çok büyük ölçülerde ölüm ve yıkım getirecek olan ve birçok halkın yok olması tehlikesini beraberinde getirecek olan böyle bir savaşta sadece kaybedenler olacaktır.

Bunun içindir ki, sosyalist ülkeler topluluğu böyle bir nükleer çatışmaya yol verilmemesi gerektiğini kararlılıkla belirtiyor. Eğer, uluslararası ilişkiler sözkonusu oluyorsa, burada da her halkın ve devletin önünde, hangi türden olursa olsun bir nükleer savaş tehlikesini önlemekten daha önemli ve yakıcı âdevin bulunmadığını açıkça söyleyebiliriz.

Bu çok zor bir ödevdir, çünkü emperyalizm hâlâ güçlü bir düşman olarak kalıyor. Kapitalist toplum yaşamının tüm alanlarını etkileyen genel bunalımın daha da derinleşerek sürmesine karşın, kapitalizmin en saldırgan çevreleri henüz büyük maddi kaynaklara, büyük ekonomik ve bilimsel-teknik potansiyele, ciddi bir askersel güce sahip bulunuyorlar.

Ne ki, böyle de olsa, savaş tehlikesini ortadan kaldırmak için sava-

şanlar reel olanaklardan hareket ediyorlar: Yaşam her geçen günle şunu kanıtıyor ki, sosyalizme karşı besledikleri kinle gözleri kararımış olan saldırgan emperyalist çevreler önlerine, bizzat kendilerinin bile altından kalkamayacakları hedefler koyuyorlar.

Her şeyden önce sosyalist devletler topluluğunun başarılı gelişmesini ve sosyalizm ülkelerinin tüm dünya ölçüsünde yaygınlaşmasını önlemek, hiç te onların yapabileceği bir iş değildir. Böyle bir politika onlara geçmişte bile, dünyada güçler orantısında şimdiki dengenin olmadığı dönemlerde bile bir başarı getirmemiştir. Kaldı ki, günümüzde bu politikayı daha büyük başarısızlıklar beklemektedir. Ulusal kurtuluş hareketlerini ezme, Asya, Afrika ve Latin Amerika'daki birçok ülkede gelişen ilerici sosyal dönüşümler sürecini durdurma, kapitalist devletler işçi sınıfını, tüm emekçi yığınlarını kendi hakları ve sosyal adalet için savaştan başka yönlere çekme girişimleri de beklenen sonuçları vermemektedir. Anti-emperyalist, ulusal kurtuluş, ilerici ve barışsever güçler emperyalizmin planlarını suya düşürmeyi, onun baskılarını geri püskürtmeyi başaracaklardır.

Şimdiki Washington yönetiminin, delicesine bir silahlanmayla ABD ile SSCB arasındaki, NATO ile Varşova Antlaşması arasındaki varolan askersel-stratejik dengeyi değiştirme yeltenişleri halklara hiç bir iyilik vadedemez. Yıllar boyunca oluşmuş bulunan bu denge, şimdi uluslararası istikrarın korunmasına yardım etmekte, savaşların patlak verme tehlikesini azaltmaktadır. Bunun içindir ki, Sovyetler Birliği, sosyalist topluluğun öteki devletleri, ayık kafalı ve gerçekçi tüm politikacılar ABD'nin ve kimi NATO üyesi ülkelerin bu dengeyi bozma yeltenişlerini kararlılıkla reddetmektedirler. SSCB'nin en üst düzeydeki temsilcileri, böyle bir dengenin korunması için her şeyin yapılacağını, Sovyetler Birliği üzerinde askersel üstünlük sağlama girişimlerinin hiç bir geleceği olmadığını defalarca ve en kesin bir biçimde açıklamışlardır. Kaldı ki, bu tür girişimler gerek global açıdan, gerekse ayrı ayrı bölgeler, özellikle de sorunun çok daha keskin ve kesin olarak ortaya konduğu Avrupa'da gerçekçi değildir.

Sosyalist ülkeler topluluğunun ardıcıl barış politikasının özünü, toplum düzenleri farklı olan devletler arasındaki ilişkilerde ve bugünkü koşullarda gerçekçilik duygusunun ve sağduyunun üstün gelmesi yönündeki çabalar oluşturmaktadır. SBKP Merkez Komitesi'nin Kasım (1982) Plenumu'nda Y. V. Andropov bunu şu sözlerle çok açık olarak ifade etmiştir: «SBKP, ideolojik tartışmaların devletler ve halklar arasında açık bir askersel çatışmaya dönüştürülmesine, silâhın, toplumsal sistemlerin potansiyelinin bir ölçütü haline getirilmesine ve bu silaha başvurma hazırlıklarına karşıdır.»⁽⁴⁾

(4) «Pravda», 23 Kasım 1982.

Washington'un körüklediği savaş histerisine sosyalist topluluk ülkeleri, bizim barış politikamızın ardıcılığını, onun bir nükleer dünya çatışması tehlikesini ortadan kaldırmayı amaçlayan değişmez doğrultusunu kanıtlayan soğukkanlı, akılcı ve tutarlı bir davranışla karşı koymaktadırlar. Bu açık ve kesin tutum, Prag'ta onaylanan Politik Bildirge'de belgesel ifadesini bulmuştur. Bu belgede sosyalist devletler, günümüzdeki uluslararası durumun sorunlarına ilişkin konumlarını net bir şekilde formüle etmişlerdir. Onlar, durumun daha da kötüleşmesini önlemek, silahlanma yarışını durdurmak, ki bu henüz olanaklıdır, silahsızlanmaya geçmek için etkin adımların atılması zorunluluğunu bir kez daha kararlılıkla vurgulamışlardır. Uluslararası sorunların çözümüne ilişkin daha önceki girişimlerinin geçirli olduğunu belirtmekle birlikte onlar, yeni ve son derece önemli önerilerle ortaya çıkmışlardır. Bunların kabul edilmesi savaş tehlikesini çok daha azaltabilir ve barışın güçlenmesine, Avrupa'da gerginliğin azaltılmasına çok daha büyük katkıda bulunabilir.

Varşova Antlaşması Üyesi Devletlerin Dışişleri Bakanları Komitesi'nin Nisan toplantısı da aynı ruhta olmuştur. Bu toplantıda, Prag Bildirgesi'nde önerilen planların gerçekleştirilmesine yönelik somut önlemler görülmüştür. Toplantıya katılanlar ayrıca, barışın ve uluslararası güvenliğin güçlendirilmesi, silahsızlanma gibi temel sorunlar üzerinde NATO ülkeleri ve diğer devletlerle görüşmelere ilişkin pratik sorunları da ele almışlardır. Bu sorunların çözümü açısından diyalogun taşıdığı önem bir kez daha vurgulanmış, işbirliğinin genişletilmesi, anakaramızda ve dünyanın tüm öteki bölgelerinde durumun iyileştirilmesi gereğinin altı çizilmiştir. Varşova Antlaşması üyesi devletlerin böyle bir diyalogu sürdürmeye ve geliştirmeye hazır oldukları açıkça vurgulanmıştır.

Çekoslovakya, sosyalist topluluk ülkelerinin ortak barış programının gerçekleştirilmesine aktif katılmaktadır. ÇKP'nin 16. Kongresinde alınan kararlar, içinde bulunduğumuz dönemdeki dış politikamızın temel direktifini oluşturmaktadır. Bu kararlarda, Sovyet komünistlerinin 26. Kongresinde saptanan dış politik doğrultunun tamamıyla desteklediği belirtilmekte ve şunlar vurgulanmaktadır: «SBKP'nin Barış Programı'nın etkin biçimde sürdürülmesini ve geliştirilmesini biz, çağdaş uluslararası yaşamın en ertelenmez sorunlarının çözümü yönünde güvenli ve etkili bir yol sayıyoruz. Aynı zamanda bu Programda biz, kendi yaşamsal çıkarlarımızın, uluslararası ilişkiler alanında tüm Çekoslovakya halkının gereksinim ve amaçlarının yoğun bir biçimde ifade edildiğini görüyoruz.»⁽⁵⁾ Bununla ilgili olarak ÇKP'nin 16. Kongresi «sosyalist ülkelerce ortaklaşa hazırlanan ve uygulanan tüm barışçı girişimlerin yaşama geçirilmesi için bundan böyle de çabalarımızı sürdüreceğimizi»⁽⁶⁾ vurgulamıştır.

(5) Sbornik hlavnick dokumentu 16. sjezdu komunisticke strany Ceskoslovenska. Praha, 1981, s. 52.

(6) Agy.

Çekoslovakya Sosyalist Cumhuriyeti'nin tüm dış politika eylemlerinin temelinde şu inanç yatmaktadır: Bizim gücümüz, dolayısıyla da ayrı ayrı sorunların başarılı çözümünün garantisi, her şeyden önce sosyalist topluluk ülkelerinin sarsılmaz birliğinden ve sıkı işbirliğinden ileri gelmektedir. Bu birliği daha da pekiştirmek partimizin ve sosyalist devletimizin uluslararası alandaki eylemlerinin başta gelen ödevini ve şaşmaz ana yönünü oluşturmaktadır.

SSCB ile sağlam dostluk, birlik ve çok yönlü gelişen işbirliği, böyle bir politikanın köşe taşıdır. Bunlar Çekoslovakya'nın tarihsel deneyimlerle sınıranan ulusal kurtuluşun, devlet bağımsızlığı ve egemenliğinin güvenilir garantisidir. Bu ilişkiler, Çekoslovakya emekçilerine, sosyalist devrimin etkisinde olduğu gibi, sosyalizm kuruculuğu savaşında da sağlam bir dayanak olmuşlardır. Bunlar sosyalist anavatanımızın halkımız için ileride de mutlu bir yuva olmasının, gelişip yükselmesinin güven kaynağını oluşturuyorlar. Çekoslovakya yurttaşları ülke halklarının barışçı yaşamı, sosyalist toplumun giderek gelişmesi planlarının gerçekleşmesi adına onların rahat yaratıcı emeği için elverişli dış koşulların sağlanmasında güvenli öge olarak gördükleri bu kalıcı dış politika çizgisini tümüyle destekliyorlar.

Sosyalist ülkelerin barış programlarının gerçekleşmesine yönelik ortak çabalarını bizim dış politikamız, Çekoslovakya'nın bir dizi uluslararası örgütün çalışmalarına katılmasında, çok sayıda devletle ikili ilişkilerini geliştirmesinde geniş olarak kullanıyor. Çekoslovakya, geçen yıllarda, sosyalist topluluğun yapıcı konularının sonucu olarak genel barışın ve güvenliğin güçlenmesine yardımcı olan çok sayıda önemli önerinin kabul edildiği BMO'nde aktif eylem yürütüyor. Bununla birlikte, biz, Prag Bildirgesi'nde somut ifadesini bulan, BMO'nün uluslararası yaşamda saygın bir forum olarak barışın ve uluslararası güvenliğin güçlenmesi, güncel dünya sorunlarının çözümüne katkıda bulunması amacıyla devletlerin eylemlerini birleştirmek için rolünün daha da yükseltilmesi tezini tümüyle paylaşıyoruz.

Bir dizi silahsızlanma görüşmesine katılan Çekoslovakya, sosyalist topluluğun diğer ülkeleriyle birlikte silahsızlanma yarışına son verilmesi yollarının açılmasına ve silah stoklarının yok edilmesi için etkin önlemlerin alınmasına katkıda bulunuyor. Orta Avrupa'da askersel güçlerde ve silahlarda karşılıklı indirim üstüne Viyana'daki görüşmelere doğrudan katılan ülkemiz, sosyalist ülkelerin varolan güç dengesinin korunması ve eşit güvenlik ilkesine saygı gösterilmesi koşuluyla anakaramızda durumun istikrara kavuşmasına yardımcı olacak böyle bir anlaşmanın imzalanmasına yönelik çabalarını destekliyor. Biz, Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansı'nın Madrid toplantısına katılanların konuşmalarında, silahsızlanmanın ertelenmez sorunlarının çözümü, silahlı çatışma rizikosunun

azaltılması ve Avrupa'da yumuşama sürecinin yeniden başlaması yararına sözlerin yer almasını amaçlıyoruz.

Ama ne yazık ki, Çekoslovakya Sosyalist Cumhuriyeti'nin doğrudan katıldığı tüm bu görüşmeler sırasında Washington'un ve onu destekleyen NATO'lu bağlaşıklarının tamamen başka amaçlar peşinde oldukları yeniden kanıtlandı. Biz, onun sosyalist topluluk devletleri hesabına tek yanlı üstünlük sağlama girişimleriyle, onun bizi eşitsiz ve elverişsiz durumda bırakacak, güvenliğimizi ve savunma gücümüzü zayıflatacak koşulları dayatmayı amaçlayan yeltenişleriyle sürekli karşı karşıya geliyoruz.

Çekoslovakya'nın geniş antiemperyalist cephenin güçlenmesi yararına birlikte hareket eden barışsever güçleri, birçok Asya, Afrika ve Latin Amerika ülkesiyle dostluk ilişkilerini ve verimli işbirliğini geliştiriyorlar. Biz bu ülkelerin gerçek ulusal kurtuluşa ve bağımsızlığa kavuşma savaşımıyla koşulsuz tam bir dayanışma içindeyiz, ve emperyalizmin yerel, bölgesel çatışmalar yaratma, bu ülkelerin içişlerine karışma ve saldırı politikasını kesinlikle reddediyoruz ve suçluyoruz. Biz bunların ekonomik gelişme ve sosyal ilerleme amaçlarını, emperyalizmin egemenliğinden tümüyle kurtulmak için verdikleri ağır savaşını destekliyoruz. Bizim, herşeyden önce, sosyalist gelişme yolunu seçen devletlerle aramızda sağlam enternasyonalist, dostluk ilişkileri oluşmuştur.

Çekoslovakya, bağlantısızlar hareketinin emperyalizme ve savaş tehlikesine karşı, barış, silahlanma yarışına son verilmesi, gerginliğin azaltılması, devletler arasında normal ilişkilerin gelişmesi için savaşımındaki rolüne büyük değer veriyor. Bu rol, bağlantısızlar hareketi üyesi devlet ve hükümet yöneticilerinin katıldığı, geçenlerde Hindistan'da yüksek düzeyde gerçekleştirilen 7. Konferansın sonuç belgelerinde yeniden somut ifadesini buldu.

Bağlantısız devletler barışı aktif savunma amaçlarını, uluslararası durumun gerginleşmesi ve silahlanma yarışı ile ilgili ciddi endişelerini bu konferansta bir kez daha dile getirdiler.

Biz, barış içinde yanyana yaşama politikasıyla uyum içinde, tüm kapitalist ülkelerle iyi ilişkileri ve karşılıklı yarara dayalı işbirliğini ilerde de geliştirmek istiyoruz. Açıktır ki, burada eşitlik ilişkileri, baskı ve ayrımcılığın her biçimine, içişlerimize her türlü karışma yeltenişlerine yer verilmeyen ilişkiler söz konusudur. Bu konulardan hareketle artık birçok kapitalist ülkeyle kurulan ilişkilerde, barışın ve uluslararası güvenliğin güçlenmesine yardım eden yapıcı sonuçlara ulaşılmıştır.

Sosyalist topluluğun gücü, onun birlik ve bütünlüğüne olduğu gibi, ona katılan her ayrı ülkede sosyalist düzenin gücüne, sağlamlığına ve başarılı gelişmesine dayanıyor. Burada, sosyalist Çekoslovakya'nın, ülkemiz emekçilerinin de büyük katkısı vardır. Çekoslovakya halkı, sosyalizm kurucu-

luğu yıllarında, ÇKP'nin yönetiminde anavatanlarının gelişip serpilmesi için çok şeyler yaptı. Bugün Çekoslovakya gelişmiş ekonomisi, yüksek kültürü, iyi bir yaşam düzeyi ve yurttaşlara sağlanan çok yönlü sosyal kazanımlarla gelişmiş bir sosyalist devlettir. Ekonomide büyüme, emekçi halkın maddi durumunun yükseltilmesi ve onun erkinin güçlenmesi, yaşam biçimimizin karakteristik çizgisini oluşturmuştur. Tarihsel bakımdan kısa bir dönemde yeni toplumun maddi-teknik temelini kurulması başarılıdır. Halk ekonomisinin kurulması ve modernleştirilmesi, bilim ve tekniğin geliştirilmesi için büyük yatırımlar yapıldı.

Sosyalist ülkemizin gelişmesindeki başarılar, aynı zamanda gelecek için yükümlülükler de getiriyor. Biz 80'li yılların planlarını daha çok istemin ileri sürdüğü daha ağır koşullarda gerçekleştiriyoruz. Ekonomide, ÇKP'nin halk ekonomisinin entansif gelişme yoluna hızlı bir biçimde geçmesini öngören 16. Kongre kararlarını gerçekleştirmek, olağanüstü önemli ve ertelenmez bir sorundur.

Eğer biz, Çekoslovakya emekçilerinin sosyalizm kuruculuğundaki başarılarından haklı olarak gururla söz ediyorsak, bu demek değildir ki, bizim yolumuz üstünde engeller, güçlükler yoktur, veya bazı yanlışlıklar olmamıştır. Komünistler, işçi sınıfı ve tüm Çekoslovakya emekçileri, Sovyet halkının, öteki ülkeler halklarının sosyalizmi kurma ve onu savunmada elde ettikleri zengin deneyimlerine dayanmışlardır. Ama buna karşın biz, yeni sorunları çözerken sayısız sınav vermek, yanlışları düzeltmek, başarısızlıklara katlanmak zorunda kaldık. Eğer, bugün tüm güçlüklerin üstesinden gelindi, herşey çözüldü dersek, bu bizim Marksist-Leninist dünya görüşümüzle bağdaşmaz. Ancak sosyalist düzenimizin en ağır sınavlarda bile gücünü kanıtlayan sağlıklı, canlı bir organizm olduğunu ve geleceğin onun olduğunu güvenle söyleyebiliriz.

Çekoslovakya halkları geçmişte savaşların ağır yükünü birçok kez sırtında taşımak zorunda kaldılar. Onlar barışın değerini kendi deneyimlerinden çok iyi biliyorlar ve yalnızca SSCB ve öteki sosyalist ülkelerin izledikleri ilkesel politika sayesinde artık 40 yıla yakın bir zamandır onun ürünlerinden yararlandıklarını biliyorlar. İnsanlar, sosyalizm kuruculuğunda elde ettikleri başarılarında buna borçlu olduklarının bilincindedirler. Biliyorlar ki, onların yaratıcı emeği, yaşamı tüm dünyada barışın ilerde de sağlanabilmesine bağlıdır.

İşte bundan ötürü Çekoslovakya yurttaşları, son yıllarda uluslararası alanda meydana gelen gelişmeyi endişeyle izliyorlar. Özellikle onlarda, ABD'ndeki bugünkü yönetimin kimi bağlaşıklarının açık desteğine ve suskunluğuna dayanarak, Avrupa'daki yumuşama sürecindeki olumlu sonuçları temelden yıkmaya yönelik politikası büyük bir nefret uyandırıyor.

Sayısı birkaç yüzü bulan Amerikan orta menzilli roketlerinin NATO

üyesi kimi devletlerin topraklarına yerleştirilmesi planlarının gerçekleştirilmesi, çok tehlikeli sonuçlar doğuracaktır. Böylesi bir adımın başlıca anlamı, – ABD bu planların gerçekleştirilmesine daha geçen yıl geçilmesini istiyordu – Avrupa'da varolan güç dengesini değiştirmek ve SSCB'ne ve tüm Varşova Antlaşması devletlerine karşı askersel üstünlük elde etme amacına yönelik olmasıdır. Reagan'ın, Washington'un ciddi görüşmelere hazır olduğu hayalini yaratmak için bu yılın Mart ayında ileri sürdüğü sözümona «ara çözüm» önerisi hiç bir şey değiştirmiyor. ABD'nin önceleri olduğu gibi, şimdi de amacı, güvenliğin güçlenmesine yardım edecek görüşmelere katılmak değil, yeni roketleri Avrupa'ya – daha az sayıda olsa bile – yerleştirmektir.

Çekoslovakya Sosyalist Cumhuriyeti, Varşova Antlaşması'na üye öteki devletlerle birlikte, anakaramızdaki ortam ve Avrupa devletleri arasındaki tüm ilişkiler kompleksi için kaçınılmazlıkla derin olumsuz sonuçlara yol açacak bu tehlikeli planları Prag Bildirgesi'nde kesinlikle yeriyor. Bu planın gerçekleşmesi politik ve askersel-stratejik durumun istikrarsızlığını hızlandıracak, giderek yıkıcı silah yığınaklarını artıracaktır. Sonuç olarak barış, hem Avrupa'da hem de dünyanın diğer bölgelerinde daha dayanıksız olacaktır.

Bu durumu gözönünde bulunduran Sovyetler Birliği, bir dizi yapıcı öneriyle ortaya çıktı. Bu önerilerin gerçekleşmesiyle Avrupa ve tüm dünya halklarını tehdit eden büyük tehlikeyi önlemek olanaklıdır. Çekoslovakya bu önerilerin tümünü destekledi.

Son aylardaki gelişmeler, sosyalist ülkeler topluluğunun barışçı dış politikalarının doğruluğunu yeniden kanıtıyor. Bu politikanın ana stratejik çizgisinde herhangi bir şeyin değiştirilmesine gerek yoktur. Tersine, emperyalizmin eylemlerinde saldırganlığın artmasının bir sonucu olan uluslararası durumun gerginleşmesi sonunda sosyalist ülkelerin barışçı girişimlerinin önemi ve kaçınılmaz zorunluluğu daha açık görülüyor. Bizim politikamıza hiçbir konjonktür durumları, kısa sürelilik, taktik görüşler etki yapamaz. Bizim için barış ve halkların bağımsızlık, sosyal ilerleme, barış içinde yanyana yaşama, verimli işbirliği, silahsızlanma haklarını sağlamak bir propaganda belgisi değil, sürekli çaba ve değişmez amaç sorunudur.

Bizim ortak programımızın doğruluğu, canlılığı ve derin çekiciliği temeline oturan bu çizgi, birinci olarak, yalnız sosyalist ülkeler halklarının değil, aynı zamanda tüm anakaralardaki en geniş toplumsal kesimlerin güncel çıkarlarını da yansıtıyor. İkinci olarak şu da çok önemlidir ki, bu çizgi gerçekçidir ve doğrudur. Çünkü o, tüm günümüz koşullarının dünya gelişmesinin belirleyici öncü güçleri ve ana eğilimlerinin derin Marksist-Leninist çözümlemesine dayanıyor.

Uluslararası durumun bugünkü gelişme ortamında bu barış politikasını yaşama geçirmek için daha girişimci ve ardıcıl olmak, halkları, yığınların en geniş kesimlerini, tüm dünyadaki savaş karşıtı güçleri, bu politikaya kazanmak gerekiyor. Çünkü burada her insanın yaşamını ilgilendiren sorunlar söz konusudur. Bundan ötürü de, savaş tehlikesine karşı verilen aktif savaşıma, dünyanın değişik bölgelerinden giderek daha çok insan katılıyor. Uluslararası gelişmelerin günümüz aşamasındaki nesnel değerlendirmesi, emperyalizmin neden olduğu böylesi bir tehlikeye paralel olarak savaşı engelleyecek durumda olan güçlerin de güçlendiğini, örgütlendiğini ve aktifleştirdiğini kanıtıyor.

Washington'un bugünkü çizgisi, ABD de içinde, kapitalist dünyada gerçekçi düşünen çok sayıda politikacı ve devlet adamı arasında artan bir kuşku, korku ve tepki yaratıyor. Bu çizgiyi, NATO üyesi bazı devletler bile desteklemekten çekinmiyorlar. Ve bunlarda, bu çizginin güvenliğinin güçlenmesine değil, tersine nükleer yıkıma götürebileceği görüşü güçleniyor. Bundan ötürü de bu devletler, sosyalist ülkelerle diyalogun ve silahsızlanmayla ilgili yapıcı görüşmelerin sürdürülmesini istiyorlar.

Artan savaş tehlikesi sözün tam anlamıyla, tüm dünyada ve bu arada Birleşik Amerika'da nükleer silahlara, silahlanma yarışının körüklenmesine, Batı Avrupa'ya yeni Amerikan roketlerinin yerleştirilmesine karşı olan çok sayıda hareketin ortaya çıkmasına, yayılmasına ve güçlenmesine yol açmıştır. Bu savaş karşıtı hareket, birçok ülkede genel halk hareketi niteliği taşımakta ve politik ortamı önemli ölçüde etkilemektedir.

Yeni Amerikan roketlerinin yerleştirilmesi planlarına karşı yığinsal protesto hareketi, Batı Avrupa devletlerinde bu yılın başından beri olağanüstü bir yaygınlık kazandı. Böylece yaşam, Batı Avrupa halklarının bu amaçlarla bağlı olan tehlikelerin bilincinde olduğunu kanıtıyor.

Açıkça görülüyor ki, ABD yönetiminin yeni silahlanma programlarını haklı göstermek için yaydığı savaş psikozu kendi ülkesinde ve özellikle de Batı Avrupa'da büyük bir endişe uyandırmış, yaratmıştır. Batı Avrupa kamuoyu, bazı NATO devletleri topraklarına yerleştirilmesi öngörülen ve nükleer yıkıma neden olabilecek yeteneğe sahip olan yeni Amerikan silahlarından, üstelik bu silahların kullanılması için kesin kararın Washington'a ait olacağı olgusundan derin endişe duyuyor. Tüm bunlar da, ABD'den nükleer savaşın değişik biçimleri ve onun başlatılması perspektifleri üstüne yapılan açıklamalar fonunda oluyor.

Günümüzde savaşa karşı savaşımlar yalnız protesto yürüyüşlerinde kendini göstermiyor. Bu savaş, çoğu zaman değişik ideolojik konulardan hareket eden, değişik görüş ve inançlar savunan, birçok sorunda değişik konularda olan politik partileri, toplumsal örgütleri ve hareketleri de giderek daha geniş ölçüde kapsamına alıyor. Bunları, savaşı önlemek ve

silahlanma yarışını durdurmak gibi ortak amaçlar birleştiriyor. Komünist partileri böylesi bir savaşımın sağlam, uzun deneyimlerin sınıdığı geleceklere sahiptir. Devrimci işçi hareketinin öncülüğünü yapan bu partiler, her zaman emperyalizmin saldırganlık politikasına karşı çıkmışlardır. Dünya Barış Konseyi'nin yönetimi altında, İkinci Dünya Savaşından birkaç yıl sonra, atom bombasına karşı protesto hareketlerinde ortaya çıkan barış yanlısı güçlerin hareketi, savaş tehlikesine karşı koyuyor, barışın sağlanması ve silahsızlanma yolunda eylem yürütüyor. Gerginliğin ve savaş tehlikesinin arttığı bir ortamda, sosyal demokrat yığının barış savaşına katılımı aktifleşiyor, sosyal demokrat partilerinin ve Sosyalist Enternasyonal'in konularında belirli olumlu gelişmeler gözleniyor. Geniş savaş karşıtı akıma diğer çok sayıda toplumsal ve kendiliğinden aktif eylemlerde bulunan örgütler, tanınmış kişiler, bilim adamları, sanat ustaları, değişik sosyal sınıfların temsilcileri, hatta NATO üyesi devletlerin ordularında görev yapmış emekli generaller bile katılıyor. Dine bağlı yığınlar da bu savaşım aktif üyeleridirler. Kilise hiyerarşisinin kimi temsilcileri de savaş tehlikesinin ortadan kaldırılmasından ve silahlanma yarışının gemlenmesinden yana tutum alıyorlar.

Tüm bu güçler, barış için, nükleer yıkıma yol vermeme savaşımında önemli politik ve moral güç oluşturuyorlar. Bugün artık ABD yönetimi de içinde, emperyalist devletlerin kimi hükümetleri bu gücü görmezlikten gelemiyor, onu yok saymıyorlar. Savaş karşıtı hareketin aktifliği gerginliğin arttığı, silahlanma yarışının körüklendiği ve savaş tehlikesinin arttığı ölçüde yükseliyor, güçleniyor.

Savaş karşıtı hareketin uzun erimli politik önemi, onu yalnız yeni bir dünya savaşını tutuşturma tehlikesini artıran politik ve askersel önlemlerin gerçekleşmesini engellemede partilere ve hükümetlere etkin baskı yapmakla sınırlı tutulamaz. Aynı zamanda bunun önemi, tehlikenin, silahlanma yarışını körükleyen ve gerginliği artıran ABD yönetiminin saldırganlık politikasından kaynaklandığını en geniş halk yığınlarına göstermede oynadığı önemli yapıcı rolde ifadesini buluyor. Bununla birlikte o, yığınlarda Washington'un ve bağlaşıklarının tehlikeli çizgisine, barışın korunması için nasıl büyük bir sorumlulukla hareket ettiklerini, nükleer savaşını önlemek için nasıl büyük bir kararlılığa hazır olduklarını pratikte yorulmaksızın kanıtlayan sosyalist ülkeler topluluğunun Barış Programı'nın karşı koyduğu görüşünü daha da pekiştiriyor. Savaş karşıtı hareketin ortak önemini, emperyalizmin en saldırgan çevreleri bile duyuyorlar. Bu hareket bu çevrelerin amaçlarının gerçekleşmesi yolunda bir engel oluşturuyor. Emperyalizmin en saldırgan çevreleri bu hareketi zayıflatmak, onu güçten düşürmek, canlılığını, otoritesini kırmak, onun amaçları hakkında kuşku yaratmak için çok büyük çaba sarfediyorlar. Bu çevreler, bilinen ve geçen dönemde birçok kez kullanılan reçetelerle tam bir uyum

içinde sözde savaş karşıtı hareketin «Moskova ve dünya komünizminin elinde bir araç» olduğu yolundaki yalan ve saçma iddiaları yaimaya çalışıyorlar. Onlar, bu geniş hareketin birlik içinde eylem yürütmesini önlemek ve onun antiemperyalist silahını köreltmek için elinden geleni ardına koymuyorlar.

Dünyanın tüm barışsever halkları, savaş karşıtı hareketin güç ve olanaklarını tam olarak geliştirmesine, politik gücünü ve etkinliğini tam olarak kullanmasına, eylemlerini daha duyulur biçimde yürütmesine ilgi duyuyor. Bu bakımdan harekete katılanların değişik ideolojilere bağlı, değişik dünya görüşüne, dinsel inanca sahip olmasına karşın, savaş tehlikesinin kaynağını doğru kavraması, bu tehlikeye açıkça karşı koyması, birlikte, uyumlu, içtenlikli işbirliği içinde hareket etmesi çok önemlidir. Emperyalizmin saldırgan politikasının tehlikeli rolünü açığa çıkarmak, bir tür propaganda başarısı elde etmek için gerekli değildir. Bu en başta savaş karşıtı harekete günümüz dünyasının baş tehlikesine karşı doğru yolu göstermek için zorunludur.

Bu ertelenmez, ciddi ve aynı zamanda savaş karşıtı hareket çok geniş ve değişik cinsten olduğu için olağanüstü zor bir sorundur. Bu sorunun çözümü büyük ölçüde savaş tehlikesine karşı barışı koruma, silahlı savaşmayı ve güvenliği güçlendirme çerçevesinde yapılan çok sayıda uluslararası konferanslara, toplantı ve karşılaşmalara aittir. Çekoslovakya hükümeti ve ülkemiz emekçileri, bu yılın Haziran ayında, Prag'da «Barış ve yaşam için, nükleer savaşa karşı» belgisi altında yapılacak olan dünya barış forumundan bu davaya yapıcı katkıda bulunmasını bekliyor.

Çekoslovakya halkı, sosyalist devletimizin tüm organları, Ulusal Cephenin toplumsal örgütleri, emek kolektifleri ve ayrı ayrı kişiler bu karşılaşmayı tümüyle destekliyor, onun hazırlıklarını büyük bir ilgiyle izliyor. Biz Prag forumunda, bu forumun çalışmaları sırasında, ona katılanların eşitliği temelinde savaşı önleme ve barışı koruma ortak amacına yönelik tüm görüş ve önerilerin somut bir biçimde değerlendirilmesi, verimli ve yapıcı bir diyalog kurulması için gerekli tüm koşulları yaratmak istiyoruz.

Biz, toplantının sonuçlarının, bugün nükleer savaşa karşı yaşam ve barıştan yana çıkanlarca kabul edilebilen ortak eylem platformunda, önemli ölçüde yer alacağını umuyoruz, Uluslararası durumun karmaşıklığı ve özellikle de gerçekleşmesi Avrupa anakarasının gelecekteki gelişmesi için sonuçları bakımından çok uzaklara giden yeni Amerikan roketlerinin Batı Avrupa'ya yerleştirilmesini öngören tehlikeli plânlar, antisavaş hareketine katılanların önüne barış savaşımını yeni bir aşamaya yükseltme görevini koyuyor. Bugün sözkonusu olan, barışın güçlenmesine ve tüm devletler için eşit güvenliğin sağlanmasına yardımcı olacak bir anlaşmanın imzalanması amacıyla, tehlikenin bilincinde olan herkesin ortak

eylemleriyle bu planları hazırlayanlara karşı baskıyı artırmak, bunların gerçekleşmesini önlemektir.

Bununla birlikte, savaşımın daha etkin biçimlerini aramak da gerek. Öyle görülüyor ki, yığınsal gösteri, belgi yükseltme ve karar tasarıları kabul etme eylemlerinin yanısıra, barış hareketlerinin daha canlı ve önemli politik güç olması, bu hareketlerin çıkışlarının değişik hükümetlerin konumlarını hissedilir biçimde ve doğrudan etkilemesi için, bunların politik ağırlığını artırma çalışmalarını hızlandırmak gerekiyor.

Biz bunların öyle basit istemler, kolay sorunlar olmadığını biliyoruz. Ancak, Prag forumunun rolünü başarıyla yerine getireceğine, antisavaş hareketine yeni bir hız kazandıracağına, bu hareketin dünya gelişmesindeki etkisinin giderek hızlanmasına katkıda bulunacağına inanıyoruz. İnanıyoruz ki, barış için savaşa karşı silahsızlanma, barış içinde yanyana yaşama, değişik toplumsal sistemlere bağlı devletler arasında normal ilişkiler ve verimli işbirliği için savaşıma aktif katılanlar da, Prag forumunda böylesi sonuçlar alınmasını bekliyorlar.

Dünyayı değiştiren ölümsüz öğretisi

Erich Honecker

*ASBP MK Genel Sekreteri
DAC Devlet Konseyi Başkanı*

Bundan 100 yıl önce Karl Marks, bu büyük düşünür ve devrimci yaşama gözlerini kapadığında, O'nun dostu ve savaşım arkadaşı Friedrich Engels şöyle demişti: O'nun adı ve yapısı çağlar boyu yaşayacaktır! Bu öngörü, dünyanın her yanında insanların yaşama koşullarının kökten değişmekte ve insanlığın nükleer bir yıkımda kendisinin yok edilmesini önlemek için elden gelen çabayı harcamakta olduğu coşkulu, savaşımlarla dolu günümüzde tam olarak doğrulanıyor.

Marks kendi görevini, dünyayı sırf anlatmakta değil, onu değiştirmekte görüyordu. O zamandan bu yana dünya gerçekten de değişti. Hem de çok büyük boyutlarda. İnsanlık toplumunun bütün varoluş biçimlerindeki yenilenmenin Marks'ın öngördüğü gibi, devrimci ruhta olduğu bugün açıkça ortadadır. Hem de sağlığında O'nu kinle kovuşturan, ölümünden sonra ise O'nun öğretisinin yaşam verici gücünü yoketmeye yeltelenenlere karşın.

Marks, tüm ülkelerin işçi sınıfına kendi tarihsel özgörevini eski toplumun mezarkazıcısı ve insanın insan tarafından sömürülmediği yeni toplumun yaratıcısı olma özgörevini gösterdi. Sömürünün ortadan kaldırılması insanlığı kendisine yüzyıllarca çile çektiren başka şu iki tür kötülükten de kurtarıyor: Ulusal ezgi ve ırk ayrımı ile yıkıcı savaşlar. Tarihin tekerleğini ileriye doğru çeviren çözümleyici gücün işçi sınıfı olduğunu bugün hepimiz görebiliriz. 19. yüzyılın savaşlarından, Paris Komünü'nün utkusundan ve kanlı bastırılmasından sonra, 20. yüzyılın başında, Birinci Dünya Savaşını tamamlayan devrimci ayaklanmalardan sonra, ana gücünü Sovyetler Birliği'nin oluşturduğu antihitlerci koalisyonun Alman faşizmi üzerindeki utkusundan sonra işçi sınıfı dünyanın birçok ülkesinde egemen sınıf durumuna geldi. Ve bugün köylü ve aydınlarla bağlaşıklık içinde sosyalist toplumu kuruyor.

Bu topluma yolu, Bolşevik Partisi'nin yönetiminde, Marks ve Engels'in

(*) Bu yazının temelini E. Honecker yoldaşın 11-16 Nisan 1983 günlerinde Berlin'de yapılan «Karl Marks ve günümüz – barış savaşımı ve sosyal ilerleme» konulu uluslararası bilimsel konferansta yaptığı konuşma oluşturmuştur.

sadık devamcısı olan V. İ. Lenin'in yönetiminde Büyük Ekim Sosyalist Devrimi'ni gerçekleştiren Rusya proletaryası açtı. İster Moskova'da veya Pekin'de, Berlin'de, Havana'da ya da Adis Abeba'da, Prag'da, Hanoy'da yahutta Aden'de, Varşova'da, Ulan Bator'da, ister Phenyan'da, Budapeşte'de veya Vientyan'da, Sofya'da veya Kâbil'de, Bükreş'te ya da Luanda'da, Belgrad'ta ya da Maputu'da olsun, Engels'in sözleriyle, halkların gereksinimler imparatorluğundan özgürlük imparatorluğuna adım attığı dünyanın çizgileri her yerde gözleniyor.

Büyük Ekim Sosyalist Devrimi'nin insanlığın gelişmesi üzerindeki etkisi ortadadır. Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği'nin 60. kuruluş yıldönümü, çok sayıda komünist, sosyalist, sosyal-demokrat partinin, devrimci-demokratik partinin ve kurtuluş hareketinin, bu yıldönümü dolayısıyla Moskova'da yapılan törene katılması, SSCB'nin dünyadaki büyük saygınlığını, onun uluslararası işçi hareketi ve tüm halklar için büyük çekici gücünü ortaya koydu.

Ekim Devrimi'nin etkisi, aslında K. Marks'ın F. Engels'in ve V. İ. Lenin'in öğretisinin etkisi oldu. SBKP MK Genel Sekreteri Y. V. Andropov bir süre önce «Karl Marks'ın öğretisi ve SSCB'de sosyalizm kuruculuğunun kimi sorunları» yazısında haklı olarak şunu belirtti: «Leninizmin dışında ve ondan başka bir Marksizm günümüzde adeta olanaksızdır. Lenin ve O'nun yarattığı Bolşevik Partisi, dünyanın sosyal-politik çehresini köklü bir biçimde değiştiren ilk utkan sosyalist devrimi yönettiler.» (!) Böylece yeni çağ başlamış oldu: Dünya çapında kapitalizmden sosyalizme geçiş çağı, işçi sınıfının, halk yığınlarının görkemli eylem ve tarihsel kazanımlar çağı başladı. Böylelikle, Marks ve Engels'in yarattığı bilimsel sosyalizm yeni toplumu kuran milyonlarca emekçinin canlı pratiğiyle kaynaşmış oldu.

Utkan Ekim Devrimi, burjuvazinin, kapitalizmin ebedi olduğu anlayışına karşı, yeni toplum biçimiyle değiştirilebileceğini gösterdi. Ekim'un etkisi aynı zamanda, Marks'ın öğretisinin ana tezlerinden biri olan, kapitalizmin sahneden gönüllü olarak çekilmeyeceği yolundaki tezi kesinlikle doğruladı. Bu düzeni yalnızca işçi sınıfı ve onun devrimci partisi alaşağı edebilir. Bilindiği gibi, Marks ve Engels'in Paris Komünü'nün yenilgisinden çıkardıkları en önemli derslerden biri budur.

İnsanlık tarihinde 1917'de başlayan dönüşümün değerlendirilmesi nasıl olursa olsun, şu olgu geçerliliğini koruyor: Reel olarak varolan sosyalizmin kurulması, sermaye dünyasını kökünden sarstı ve insanlıkta, barış ve özgürlük koşullarında mutlu bir gelecek için umut yarattı. Marks ve Engels'in öngördükleri gibi, sosyalizm dünyasının ileriye doğru yolalmasına, emperyalist sömürge sistemine öldürücü darbe indiren halkların

(!) «Komünist», 1983, Sayı 3, s. 11.

kurtuluş hareketleri eşlik ediyor. Ona, en değişik gelişme düzeyi olan kapitalist ülkelerde sert çatışmalar eşlik ediyor. Oralarda egemen durumdaki sınıflar artık dünya sosyalist sisteminin etkisini ve kendi ülkelerinde bugün demokratik ilerleme ve yenilenmenin başlıca taşıyıcısı durumundaki işçi hareketini dikkate almadan kendi erklerini gerçekleştiremez durumdadırlar. Bu ülkelerde, ulusal koşullara ve sınıfsal güçler oranına göre, hangi renkte olursa olsun sosyalizme giden kapılar geniş olarak açılacak ve Marks'ın formüle ettiği en önemli istemlerden biri olan, üretim araçlarının toplumsallaştırılması gerçekleştirilecektir. Afrika'da, Asya'da ve Latin Amerika'da henüz kurtuluşuna kavuşmamış halkların barışa, özgürlüğe, adalete olan özlemi artıyor.

Sosyalizmi ütopyiden bilime dönüştürerek Marks ve Engels'in ne kadar büyük bir kahramanlık yaptıkları, bu değişikliklerin fonunda özellikle açık seçik görülüyor. Bilimsel sosyalizmin işçi hareketi ile birleştirilmesi sonucunda işçi sınıfı ve tüm ülkelerin ezilenleri, kendi güçlerinin, kapitalizmin zincirini kırıp bir yana atabilecek güçlerinin bilincine vardılar ve bu gücü kullanıyorlar.

Marks'ın tarihsel katkısı şu ki, O, insanlığa, geleceğinin herhangi bir mistik gücün elinde olmadığını öğretti. İnsanlığın geleceğini belirleyen, çağımızın Marksizmine karşı haçlı seferi çağrısı yapan, «Marksizmi çürüten» şu veya bu kişilerin volüntarizmi de değildir. Toplumun gelişmesi için çözümlenici olan, üretim düzeyi ve biçimi, her halkın ekonomik gelişme aşamasıdır. Günümüzde SSCB'nin, dünya sosyalist sisteminin varlığı, ekonomik bakımdan geri kalmış ülkelerin halklarına bile, kapitalist gelişme aşamasını atlayarak sosyalizmin temellerini yaratmaya geçişi gerçekleştirme olanağı sağlıyor.

Marks şunları yazıyor: «Bana gelince, ne çağdaş toplumda sınıfların varolduğunu ortaya çıkarmış olmanın onuru bana ait değildir. Burjuva tarihçiler benden çok daha önce sınıfların bu savaşımının tarihsel gelişmesini, burjuva iktisatçılar ise sınıfların ekonomik anatomisini açıklamışlardır. Benim yeni olarak yaptığım, şunu kanıtlamak olmuştur: 1) *Sınıfların varoluşu sınıf üretimin gelişmesinde belirli tarihsel evrelere bağlıdır*; 2) sınıf savaşımı kaçınılmazlıkla *proletarya diktatörlüğünü* getirir; 3) bu diktatörlük bizzat *herçeşit sınıfların ortadan kalkmasına ve sınıfsız topluma geçişi* oluşturmaktadır.»⁽²⁾

Marks'ın büyüklüğü şundadır ki, o, kendi öğretisini hiçbir zaman tamamlanmış, hiçbir değişikliğe uğramaz bir şey olarak ele almamıştır. Tersine, pratiği her zaman teorinin denenme alanı saymış ve bizzat devrimci savaşımına katılarak, pratikten yeni ideler kazanmıştır. O, biriken deneyimi

(2) K. Marks ve F. Engels, Yapıtlar, c. 28, s. 426–427.

genelleştirerek, daha derin teorik sonuçlar çıkarmış ve bunları temel yaparak tarihin gidişini etkilemeye devam etmiştir. Marks'ın öğretisinin bilimsel, yaratıcı karakteri, onun yeni sorunlara yanıt verebilme yeteneği tam da buradan kaynaklanıyor. Lenin, Marksizmi her çeşit çarpıtmadan koruma, onu kapitalizmin en yüksek ve son aşaması olan emperyalizm koşullarında ve sosyalizme geçiş çağına daha da geliştirme görevini üzerine aldı.

Marks'ın öğretisi güçlüdür, çünkü doğrudur. Marksizmin başarıları tartışma götürmez. Yeni toplumu kurma sürecinde değişik nedenlerden dolayı beliren güçlükler de bu gerçeği değiştiremez. Reel olarak varolan sosyalizm, sömürü toplumuna oranla henüz gençtir. Sosyalizmi kurarken insanlık, o zamana dek tarihte bilinmeyen yeni bir yolda yürüyor. Bilimsel sosyalizmin kurucuları yaşamdaki her duruma uygun hazır reçeteler veremezdi. Onların böyle bir niyeti de yoktu. Ama onlar, başlıca gerçekleri, temel sonuçları irdelemişlerdir. Sosyalist ülkelerde yönetici partiler sıkı bir işbirliği içinde, yeni toplumu kurma sürecinde biriken deneyimi inceleyip değerlendiriyor ve ivedi sorunları çözüyorlar. Böylece, Marks'ın temelini attığı teori sürekli zenginleşiyor, bu öğretinin bir eylem kılavuzu olduğu doğrulanıyor.

Marks, tıpkı Lenin gibi, herşeyden önce bir devrimciydi. O sırf halkın çıkar ve haklarını hiçe sayan şu veya bu hükümetin düşürülmesine şu veya biçimde katılmak için değil, herşeyden önce kapitalist düzenin ve onun yarattığı devlet kurumlarının alaşağı edilmesi için çalışıyordu. O birçok yapıtında, proletaryanın burjuvazisiz yapalieceği, burjuvazinin ise proletarya olmadan edemeyeceği sonucunu kanıtlıyor.

Günümüzde gelişmiş kapitalist endüstri ülkelerindeki durum, egemen sınıfın, en modern üretici güçlere sahip olmakla birlikte, günümüz sorunlarını insan yararına çözebilecek durumda olmadığını açıkça gösteriyor. Bu, kâr uğruna bunalımın sonuçlarını emekçilerin sırtına yükleme çabalarında, yığınsal işsizlikte, okulunu bitiren genç insanların tümüne mesleki eğitim ve sürekli işyeri perspektifi sağlanamamasında ortaya çıkıyor. Bu olgular ve en başta enflasyonun sonucu olan yığınsal işsizlik ve sosyal soygun karşısında sendikaların yönetici çevreleri de, kâr hırsına dayanan kapitalist ekonominin olumsuz sonuçlarının, kökleri kazınmadan önlenemeyeceği sonucuna varıyorlar.

Hem sosyalizm ülkelerinde hem de sermaye ülkelerinde geçen her gün, Marksizmin hiç te eskimiş olmayan çekici güce sahip canlı bir öğreti olduğunun yeni kanıtlarını getiriyor. Ciddi burjuva filozofları ve ekonomi uzmanları bile insanlığın geçmişi, bugünü ve yarınını ilişkin görüşlerini dile getirirken, Marks'ı görmezlikten gelemiyorlar. Hatta, Marks başka koşullarda yaşayıp çalıştığı için kendilerine birşey veremeyeceğini ileri

süren politika adamları bile yaşadığımız çağın gündeme, Marks'a başvurmaktan doyurucu yanıt verilmesi olanaksız bir sıra sorunlar getirdiğini kabul etmek zorunda kalıyorlar.

Marks halkların sosyal kurtuluşunu ve onların savaş felaketinden kurtuluşunu her zaman, işçi sınıfının kendi tarihsel özgörevini gerçekleştirme süreci içinde çözmek zorunda olduğu, birbiriyle kopmaz biçimde bağlı olan iki görev olarak ele alıyordu. Marks her zaman ulusal ve sömürgeci ezgiye karşı, kendi özgürlüğü ve bağımsızlığı için savaşan halklardan yana coşkulu bir tutum almıştır. O, aynı zamanda, burjuvazinin kâr ve yayılma çabaları sonucunda ortaya çıkan tüm savaşlara kararlılıkla karşı çıkmıştır.

Marks'ın, sosyalizmin «her halkın tek ve aynı hükümdarı emek olacağı için, uluslararası ilkesi *barış olacak*»⁽³⁾ bir toplumun simgesi olduğu görüşü iyi biliniyor.

Sosyalizmde silahlanmadan ve savaştan kâr eden bir sınıf veya sosyal grup gerçekten de yoktur. İşçi sınıfının kendi amaçlarını gerçekleştirmek için savaşa gereksinimi yoktur.

Şöyle ki, devrimci işçi hareketi barışın korunmasını her zaman en önemli görevlerden biri saymıştır. Bu hareket burjuva savaşlarına karşı savaşım yürütürken, bu savaşımı toplumsal ilerleme savaşımıyla örüyordu. Ancak bugün, halkların yaşamı üzerinde, patlak vermesi halinde insanlığın kendisini yoketmesi anlamına gelebilecek nükleer savaş tehlikesinin dolaştığı bir dünyanın durumu söz konusudur. Yıkımı önlemek, kalıcı barışı sağlamak, günümüzde en büyük görevdir. Sosyal ilerlemenin devamı ve öteki sosyal sorunların çözümü yalnız bu yolla olanaklıdır. Uygarlık yalnızca bu yolla kurtarılabilir.

ABD'nin etkin çevreleri ,NATO'lu ortaklarını da sıkıca bağlamak istediği çatışma ve aşırı silahlanma politikası uygulayarak, açık imparatorluk amaçları peşinde koşuyorlar. Onlar en başta, uluslararası arenada sınırsız hükmetme olanağı elde etmek için Sovyetler Birliği ve öteki sosyalist ülkeler üzerinde askersel-stratejik üstünlük sağlamak istiyor. Ama bu tamamıyla gerçek dışıdır. Ve eğer Washington yönetimi neredeyse hergün, gerçekte olmayan «Doğu'dan gelen tehlike»ye ilişkin eski masalı şişirip yayıyorsa, bu da aynı amaca hizmet ediyor.

Emperyalizmin egemenlik alanını genişletme, yeni hammadde kaynakları, sürüm pazarları ve etki alanları elde etme heveslerini kanıtlayan tarihsel örnek yetersizliği gerçekten de hissedilmiyor. Alman faşizmini ve onun, tüm yıkım ve acılarıyla birlikte, İkinci Dünya Savaşına yolaçan çılğınca planlarını anımsamak bile yeterlidir.

(3) K. Marks ve F. Engels, Yapıtları, c. 17, s. 5.

ABD emperyalizmi bugün Avrupa'da, Afrika'da, Asya'da veya Lâtin Amerika'da, dünyanın çok geniş bölgelerini kendi çıkar alanları ilân ederek hak iddiasında bulunuyor. Böylesi bir politika halkların bağımsızlık, egemenlik haklarını ayaklar altına alıyor. «Çevik kuvvetler» adı verilen ve yeryüzünün en değişik bölgelerinde ilerici gelişmeyi boğmayı görevi ilân eden birliklerin kurulması da bunu kanıtlıyor. NATO aynı zamanda, kendi eylem alanını paktın sınırları dışına çıkarıyor, genişletiyor, emperyalizmin kendi global çıkarlarına egemen kılmaya çalıştığı bölgelere yayıyor. ABD'nin uzayı da roket silahlarını yerleştirme alanı yapma yönünde bir süre önce kabul ettiği planlar silahlanma yarışında yeni bir tırmanmaya yol açıyor ve gezegenimizde savaşın patlak vermesi olasılığını artırıyor.

Dünyanın en değişik bölgelerinde gerginlikleri kızıştırmak ve yeni gerginlik ocakları yaratmak, çatışma politikasının ayrılmaz bir parçasını oluşturuyor. Bunun sonucunda uluslararası durum daha da zehirleniyor ve savaş fitili türüyor. En başta ABD'nin, İsrail'in Lübnan'a, Filistin halkına, Suriye'ye karşı saldırılarına destek sağladığı Yakın-Doğu'da bu açıkça ortaya çıkıyor. Güney Afrika'daki ırk ayrımcı rejimin saldırgan politikası, Namibya'nın süregiden işgali, giderek genişleyen bir tehlike ocağı durumundadır. ABD emperyalizmi, herşeyden önce sosyalist Küba'yı dize getirmeye, ama aynı ölçüde Nikaragua'ya, Grenada'ya, Salvador'a ve bölgedeki öteki ülkelerdeki kurtuluş hareketine karşı da yönelik tehdit, baskı ve şantaj politikası izliyor.

Emperyalizmin en saldırgan çevreleri, ilk nükleer vuruşu yapmayı ve böylece nükleer dünya savaşı tehlikesini kendi planlarının kapsamına aldıklarını sıkılmadan açıklıyorlar. Böylesi politikanın mantığı, silahlanmanın astronomik boyutlarda tırmanmasını getiriyor. Bundan ekonomik yarar sağlayan, yalnızca bunalıma karşın bu ölüm ticaretinden sağlanan kârları sürekli artan az sayıda dev silah tekelleridir.

Halklar için ise silahlanma yarışındaki yeni turlar ağır yük demektir. Bu yük gelişmekte olan ülkeler için de geçerlidir. Bu yük onların yüzyıllık sömürgecilik kalcını gidermeye yönelik ulusal programlarının gerçekleşmesini önemli ölçüde zorlaştırıyor. Emperyalist devletlerin, en başta ABD'nin silah dışsatımının artması ve onların yüksek iskonto haddi politikası dolayısıyla, birçok gelişmekte olan ülkenin zaten çok büyük olan dış borçlanması da artıyor. Son verilere göre bu borç 600 milyar doları aşıyor. Silahlanma yarışının durdurulması ve silahsızlanma yönünde pratik önlemlerin uygulanması, insanlığın gündeminde ivedi çözüm bekleyen sorunların çözümü için çok büyük miktarda paralar ayrılmasını sağlayabilir.

Genel barışın üzerinde dolaşan tehlike büyüktür. Ama kanımıza göre, bu tehlikeyi ortadan kaldırmak yalnız gerekli değil, aynı zamanda ola-

naklıdır da. Bu yüce amaca ulaşmak uğrunda en güçlü kalelerin Sovyetler Birliği, sosyalist topluluk olması, gezegenimizde içtenlikle barış isteyen güçleri yüreklendiriyor. Sosyalizm ile barış, doğaları gereği özdeştir. Biz komünistler, işçi hareketinin eski «Kardeşler, kızıl bayrağın hizasına gelin» şarkısındaki şu sözlerle dile getirilen ülküyü izliyoruz: «Halklara ekmek, iş ve barış. İşte budur amacımız.»

Dünya barışının çıkarları, modern bilim ve teknolojinin yarattığı büyük askersel potansiyelin yalnızca emperyalizmin elinde bulunmamasını gerektiriyor. Ve eğer bu korkunç yıkım potansiyeli şimdiye dek harekete geçmediyse, bu yalnızca ve tamamen sosyalist topluluğun savunma gücünden dolayıdır. Emperyalizmin en saldırgan çevrelerince uygulanan çatışma ve aşırı silahlanma politikasının sertleşmesi karşısında bu savunma gücünün gerekli düzeyde olmasını süreklilikle sağlamayı biz enternasyonalist görev sayıyoruz.

Bununla birlikte SSCB, DAC ve sosyalist topluluğun üyesi öteki devletler barış uğrunda gücünü esirgemiyor, kalıcı başarı sağlamak için yeni yeni girişimlerde bulunuyorlar. Bu amaçla, Varşova Antlaşması'na katılan devletlerin Politik Danışma Komitesi'nin Prag toplantısı bilinen kendi programıyla ortaya çıktı. Bu program, tüm tarafların çıkarlarını gözönünde tutmakla, silahların sınırlandırılması ve azaltılmasına giden kabul edilebilir yollar konusundaki tartışmalara canlılık kazandırdı ve pratik çözüm bulma ve gerçekleştirme çabalarına yapıcı bir unsur kattı. Sovyetler Birliği'nin ilk nükleer silah kullanan olmayacağını resmen açıklamasını biz, dünya çapında politik önem taşıyan bir adım olarak değerlendiriyor ve öteki nükleer güce sahip devletlerin de benzeri bir yükümlülüğü üzerlerine almasından yana çıkıyoruz. Varşova Antlaşması'na üye devletler eşitlik ve eşit güvenlik ilkesi temelinde silahsızlanmaya yönelik çok ilerilere giden önlemlere hazırdılar. Büyük miktarda silah bugün daha çok değil, tersine daha az güvenlik demektir. Bu nedenle, silah miktarını sürekli azaltarak barışın korunmasını fiilen sağlamak gerekir. NATO'nun planları uyarınca Batı Avrupa'ya ilk vuruşa yönelik Amerikan yapısı yeni nükleer roketlerin yerleştirilmesini önlemek, nükleer yıkım tehlikesinin ortadan kaldırılması için çok büyük önem taşıyor. Biz, atomuz Avrupa'nın yaratılmasını ve anakaramızda barışçıl geleceğin sağlanmasını getiren gerçek sıfır çözümden yanayız.

Nitekim biz, İsveç'in Orta Avrupa'da nükleer silahlardan arınmış bir bölge oluşturma önerisini destekledik ve DAC'nin tüm topraklarını bu bölgeye katmaya hazır olduğumuzu açıkladık. Böylesi bir bölgenin oluşturulması, savaş tehlikesinin azaltılması, yumuşama sürecinin devamı ve uluslararası işbirliğinin daha da geliştirilmesi davasına değerli bir katkı olabilir. Bu amaçların gerçekleştirilmesine aktif katılmak, cumhuriyetimizin birincil görevi olmuş, olmakta ve olacaktır. Varşova Antlaşması üyesi dev-

letlerle NATO arasında karşılıklı askersel güç kullanmama ve barışçıl ilişkileri sürdürmeyi öngören bir anlaşma imzalanması yönünde Prag'dan yükselen öneriye biz büyük bir önem veriyoruz.

Biz, SSCB'nin nükleer silahların sınırlandırılması ve azaltılmasına ilişkin Cenevre görüşmelerinde olumlu sonuçlara ulaşılmasına yönelik konumunu bütünüyle ve tam olarak destekliyoruz. Y. V. Andropov bu amaçla, dünya kamuoyunda geniş yankılar uyandıran ve birçoklarını ABD'nin bugünkü engelleyici konumundan ne zaman vazgeçeceğini ve yapıcı bir anlaşmaya varılması davasına ne zaman katılacağı sorusunu ısrarla sormaya zorlayan önerilerle ortaya çıktı.

Avrupa, Afrika, Asya ve Latin Amerika'da birçok ülke halkı ve hükümeti nükleer silahlardan arındırılmış bölgeler oluşturulmasını ve çatışma ve gerginlik ocaklarının sınırlandırılmasını istiyorlar. Biz Hindistan, Meksika, Venezüela ve Nikaragua'nın ve birçok Arap ve Afrika devletinin bu yön-deki girişimlerini en kesin biçimde destekliyoruz.

Bağlantısızlar hareketini biz tüm anakaralarda sağlam bir barışın sağlanmasında ortak çıkarlarımızı dile getirebilecek büyük bir güç olarak değerlendiriyoruz. Eşit haklı uluslararası politik ve ekonomik ilişkiler kurulması savaşımında onun ağırlığı giderek artıyor. Bu devletlerin başkanlarının Delhi'deki 7. Konferansı bunu açık olarak ortaya koydu. Kanımızca bu konferans, emperyalist cepheleşme, çatışma politikasına karşı koyma davasına, barışın ve halkların özgürlüğünün korunması davasına önemli bir katkı oldu.

Biriken uluslararası deneyim gösteriyor ki, komünistler dünya barış hareketinin güvenilir partnerleridir. Onlar ortak hedefler uğrunda aktif savaşıyorlar, bu yönde sayısız girişimde bulunuyorlar. Öte yandan ayrı ayrı ülkelerde komünist ve işçi partileri değişik koşullarda savaşım veriyorlar ve bundan dolayı şu veya bu durumda barış ve toplumsal ilerleme savaşımının yolları, biçim ve yöntemleriyle ilgili görüşleri birbirinden ayrılmaktadır. Ama barışın korunması ve güçlendirilmesi ana görev olmaya devam ediyor. Biz bunu tüm işçi hareketinin, onun parti ve örgütlerinin, ülkelerinin yaşamında şu veya bu sorunla ilgili konumuna bakmaksızın, birincil amacı sayıyoruz. Dünya işçi hareketi bir bütün olarak olağanüstü büyük bir barış potansiyeline sahiptir. Biz bu potansiyelden tam olarak yararlanmak için tüm ulusal-devrimci partilere ve kurtuluş hareketlerine, tüm sosyalist ve sosyal-demokrat partilere, sendikalara ve diğer örgütlere dostça destek için elimizi uzatmaya hazır olduğumuzu bir kez daha belirtiyoruz.

Biz içtenlikle barış isteyen tüm politik ve toplumsal güçlerin değişik programları, dünya görüşleri ve dinsel inançları olmasına karşın, onları ayıran sınıfsal sınırların olmasına karşın, halkları nükleer savaş yıkımın-

dan kurtarmak için işbirliği yapmalarını zamanın buyruğu olarak görüyoruz. Bu, görüş ayrılıklarının ortadan kaldırılması anlamına gelmiyor. İnsanlığın en büyük zenginliği olan barışın korunması, birincil, ortak ve birleştirici çıkardır. Öte yandan barış savaşımı, değişik alanlarda karşılıklı yarara dayalı işbirliği yapmak için geniş çevrenler açmaktadır.

Barışın korunması herkesi, köklü sosyal değişikliklerden yana olanları da ilgilendiriyor. Elbette barış istemek ve barış için savaşmaya hazır olmak hiç bir kimsenin tekelinde olmamıştır. İnsanlık hiç bir zaman ölüm tehlikesine şimdiki kadar yakın olmamıştır ve bundan ötürü kendini şimdiye kadar hiç bir zaman görülmedik biçimde barış yandaşı sayıyor. Dünya nükleer savaşı fonunda kâr sağlamak bile bir hayal oluyor. Böylece barış için savaşımında en değişik güçleri birleştirme ve böylelikle bu savaşın tarihte eşi görülmedik biçimde genişlemesini sağlama tarihsel olanağı doğuyor.

Değişik toplumsal sistemlere bağlı devletlerin barış içinde yanyana yaşama politikasının makul bir alternatifi yoktur. Bu politikanın ilkeleri, ki bunların 70'li yıllarda gerçekleşmesi çok büyük olumlu sonuçlar verdi, uluslararası ilişkiler normu olmalıdır. Yumuşama politikası, nükleer yıkımın önlenmesine götüren biricik yoldur, kalıcı bir barışın sağlanmasının biricik olanağıdır.

Partimiz tüm çalışmalarında yalnız şimdiki değil, gelecek kuşakların da yaşamı ve mutluluğu için sorumluluk taşıdığı görüşünden hareket ediyor. Biz ülkemizin sosyalizm ile kapitalizm arasındaki, Varşova Antlaşması ile NATO arasındaki çizginin üzerinde bulunması nedeniyle bize düşen sorumluluğun bilincindeyiz. Ve bu sorumluluk duygusunu tarihin dersleri de, dünyada sayısız yıkım ve acılara neden olan iki dünya savaşının da Alman topraklarından çıkmış olması olgusu da etkiliyor. Politikamızın yüce ilkesi, barış ve bir kez daha barıştır.

Marks'ın, işçi sınıfı önünde, insanın kendini gerçekten insan olarak görebildiği toplumsal ilişkilerin kurulmasına yol açan ideleri Alman toprağında, onun anavatanında, Demokratik Alman Cumhuriyeti'nde de gerçeklik olmaktadır. Birleşik işçi sınıfının ve onun partisi Almanya Sosyalist Birlik Partisi'nin yönetiminde burada yeni, sosyalist Almanya kurulmaktadır. Bugüne kadar elde ettiğimiz başarılar ve geleceğe yönelik hedeflerimiz, sosyalizmin neler yapabileceğini açık olarak gösteriyor.

1945'te Almanya devrimci işçi hareketi, acı yenilgilerle ve zor kazanılmış utkularla dolu uzun bir savaş yolu geçerek, halkın yaşamında köklü değişimler sağlamaya girişebildi. Bu tarihsel olanak, şanlı Sovyet Ordusunun, antihitler koalisyonuna katılan diğer devletlerin ordularının faşizmi yenilgiye uğratması sonucunda doğdu. Demokratik Alman Cumhuriyeti'nde bu olanaktan başarıyla yararlanıldı. Onun emperyalizme ve geri-

ciliğe karşı sürekli, sert çatışmalar koşullarında geçen 35 yılı aşkın bir dönemde elde ettiği başarılar buna tanıklık etmektedir.

Bu gelişme daha başlangıcında İkinci Dünya Savaşından sonra dünyada meydana gelen değişimlerle, ki bu değişimler sırasında dünya sosyalist sistemi doğdu, bağlıydı. Sovyetler Birliği ve diğer kardeş sosyalist ülkelerle işbirliği güçlendikçe ülke sorunlarının çözümü daha başarılı oluyordu. Bizim her zaman kılavuz edindiğimiz bu görüş, sosyalizm kuruculuğunun tüm aşamalarında kanıtlandı. Lenin'in ülkesinde yeni toplum düzeninin toplumsal gelişmenin nesnel yasallıklarına uygun olarak kuruluşu artık yaşamda denenmişti. Bu kuruculuk sırasında SSCB tüm ilerici insanlık için olağanüstü büyük önemi olan zengin deneyim biriktirmiştir. Halklarını sosyalizme götüren tüm devrimci partiler bu deneyime baş vurabilirler.

Partimiz de sosyalizm kuruculuğu genel yasallıklarını özgül ulusal koşullara uygulayarak böyle hareket etti. Savaştan hemen sonra, hem maddi hem de manevi alanda emperyalizmden miras kalan kaos koşullarında sosyalizmin kurulmasını o günün başlıca görevi ilan etmek yanlıştır. Antifaşist-demokratik dönüşümler bütünsel devrimci sürecin başlangıcı oldu. Daha sonra bu süreç içinde sosyalizm kuruculuğuna geçildi. Burada şu olgu, yani ülkemizde daha kapitalizm koşullarında sanayinin gelişmesinde görece yüksek düzeye ulaşılmış olması olgusu da önemli rol oynadı.

İşçi sınıfı, Alman toprağında ilk sosyalist işçi-köylü devleti olan Demokratik Alman Cumhuriyeti'ni kurarak, her devrimin temel sorunu olan erk sorununu kendi lehine çözdü. Bu arada Marksist-Leninist öğretinin yönetici güç olarak partinin rolüyle, o olmadan işçi sınıfının kurtuluşunun ve başarılı sosyalizm kuruculuğunun olanaksızlığıyla ilgili görüşü bir kez daha kanıtlandı. Marks'ın, Engels'in, Lenin'in görüşlerine bağlı kalarak, emekçi halkla birliğe duyduğu güven temelinde ASBP kendi görevini yerine getirdi. O, çalışmalarında her zaman diğer kardeş partilerin deneyiminden yararlandı ve bu arada kendi de dünya devrimci deneyim hazinesine büyük katkı olan deneyim elde etti.

İşçi hareketinin yüce ülküleri olan özgürlük ve demokrasi, sosyalizmin gelişmesiyle Alman toprağında da ilk kez emekçiler için gerçeklik oldu. Bunlar, Marks'ın da belirttiği gibi, egemen sınıfın ekonomik ve politik erkinin niteliğiyle belirlenmektedir. İşçi-köylü devletinde emekçiler kendi yazgılarını kendileri belirliyor, toplumun işlerini kendileri yönetiyorlar. Yüce sosyalizm davasını başarıyla geliştirmek başka türlü olanaksızdır.

Sosyalist demokraside partimizin uyguladığı bağlaşıklık politikası, işçi sınıfı, köylülük, aydınlar ve diğer emekçi kesimlerinin daha sıkı birliğini

sağlayan, sosyalizm kuruculuğunda büyük yaratıcı potansiyeli ortaya koyan bu politika önemli yer alıyor. ASBP'nin, Demokratik Alman Cumhuriyeti'nde Ulusal Cephe'de birleşen diğer parti ve toplumsal örgütlerle dostça işbirliği bunun en inandırıcı kanıtıdır. Bu parti ve örgütlerin politik temsilcileri devlet yönetiminin tüm kademelerinde belirli bir sorumlu görev üstlenmişlerdir. Gelişmiş sosyalist toplumun kurulmasına Almanya Demokratik Köylü Partisi, Almanya Hristiyan Demokratik Birliği, Almanya Liberal-Demokratik Partisi ve Almanya Ulusal Demokratik Partisi kendi katkılarını yapıyorlar ve biz buna büyük değer veriyoruz. DAC toplumu bugün kendi emeğiyle kazanarak geçinen ve temel çıkarları ortak olan sınıf ve katmanlardan oluşuyor. Cumhuriyetimizde sınıf ve katmanların birbirine yakınlaşması, halkımızın moral-politik birliğinin güçlenmesi süreci hızla geliyor.

Partimiz ancak 70'li yılların başında DAC'nde gelişmiş sosyalist toplumu kurma görevlerini işlemeye başladı. Biz bunu derin politik, ekonomik, sosyal, kültürel ve tinsel değişimlerin yapılabileceği bir tarihsel süreç sayıyoruz. Bunun için sosyalizmin tüm üstünlüklerinin ve itici güçlerinin, toplumsal yaşamın tüm yanları ve alanlarının, üretim güçleri ve üretim ilişkilerinin, sosyal ve politik ilişkilerin, bilim ve öğrenimin, sosyalist ideoloji ve kültürün, çalışma ve yaşama koşullarının, aynı zamanda ülke savunmasının yüksek düzeyde planlı geliştirilmesi gerekmektedir. Deneyimimiz gösteriyor ki, ilkesel Marksist-Leninist konumlara dayanarak, sosyalizm kuruculuğu sırasında ortaya çıkan birçok sorun başarıyla çözülebilir.

Demokratik Alman Cumhuriyeti'nde yeni, dinamik gelişme aşaması başladı. Halkımız sosyalist anavatanıyla, büyük emek vererek sağladığı her şeyle gurur duyuyor. DAC, şimdi yüksek verimli tarımı, gelişmiş eğitim sistemi, güçlü bilimsel potansiyeli olan modern sosyalist endüstri ülkesidir. Bir zamanlar işçi sınıfına savaştan ağır bir miras kaldı. Ekonomide tarihsel bakımdan oluşan ekonomi organizmasının sadece bir enkazıydı. Bugün DAC'nin sahip olduğu tüm güçlü üretim araçları, ki bizde şimdi çağdaş endüstrinin tüm kolları vardır, sosyalizm kuruculuğu yıllarında toplumsal mülkiyet olarak yaratıldı.

Cumhuriyetimizin 1949'da 24,1 milyar mark olan ulusal geliri 1982'de 200 milyar marka yükseldi, yani yaklaşık 8 kat arttı. 1982 yılında tüm endüstrice gelişmiş kapitalist ülkelerde bunalımlar sürerken, DAC'nde bir önceki yıla oranla endüstri üretimi yüzde 4,3 arttı. Hem de bu bir önceki yıla oranla enerji ve hammadde kullanımında yüzde 6 tasarruf yapılarak sağlandı. Sosyalizmin itici güçlerinin gücü karmaşık koşullarda da inandırıcı biçimde kendini gösteriyor. Örneğin, bu bizim kooperatif temeller üzerinde kurulu bulunan ve kişisel yan ekonominin her zaman onurlu bir yeri olan tarımımızda da kendini gösteriyor. Halka gıda mal-

ları sağlamaya sıralarında 1,2 milyon amatör meyva ve hayvan yetiştiricisini birleştiren birlik de önemli katkıda bulunuyor.

Ekonomik ve sosyal politikanın birliğini sağlarken partimiz nesnel yasalıklara uygun hareket ediyor. Üretim artışı sonucu elde edilen paraların önemli bölümü emekçilerin çalışma ve yaşama koşullarının iyileştirilmesine harcanıyor. Bunun için daha iyi bir yaşam, geleceğin senedi olarak kalmıyor, büyük bir dikkat ve özenle verilen emek daha şimdi meyvalarını veriyor. Bunun kavranması insanları sosyal aktifliği artırmaya, kaliteli emek vermeye sevk ediyor.

Partimizin 10. Kongresinde (1981) belirlenen ve 80'li yılları içine alan ekonomi stratejisi Marks'ın yeniden üretim teorisine dayanıyor. Marks'ın teorisinde yer alan birçok görüş, DAC ekonomisi entansif genişletilmiş yeniden üretim anayolunda ilerledikçe daha güncel hale geliyor. Marks'ın ortaya koyduğu zaman tasarrufu yasası, onun emek verimliliğinin ekonomik ve toplumsal olgu olarak ve üretim koşulları tasarrufu olarak yaptığı temelli incelemeler, pratiğin ileri sürdüğü sorulara tekrar tekrar yanıt vererek zamanın sınavından başarıyla geçiyor.

Marks, sömürünün ortadan kaldırıldığı toplumda insan emeğinin üretici gücünün, eğer emekçiler toplumun gelişme yasalarını kavrarlarsa ve büyük kuruculuk işini ellerine alırlarsa, halkın yararına olarak hızla gelişeceğine kesinlikle inanıyordu. Bu çalışmalara, sıralarında 9 milyon kişiyi birleştiren Özgür Alman Sendikalar Birliği'nin örgütlediği sosyalist yarışma güçlü bir itki veriyor. Önemli bir nokta da DAC emekçilerinin yığınsal hareketinin Karl Marks'ın anısını yeni yeni emek başarılarıyla yaşatmalarıdır. Bu, milyonlarca emekçinin 1983 yılında planlanan emek verimliliğini yüzde 1 oranında artırmayı yükümlenmiş olmasında ifadesini buluyor. Bu da ülkede 3,8 milyar marklık ek mal üretimine olanak verecek.

Ekonomik gelişmemizin gerekli düzeyde sürdürülmesi için sosyalizmin üstünlüklerini bilimsel-teknik devrimle daha sıkı biçimde birleştirmek gerekiyor. Marks, bilimi, üretim güçlerinin gelişmesi için büyük önemi olan «başlıca zenginlik biçimi» olarak nitelendirmişti. (4) Bizim toplumumuzda bilimin aldığı yer, Marks'ın sözlerine uygundur. Biz ulusal gelirimizin belirli bir bölümünü bilimsel-teknik araştırmalara ayırıyoruz ve bu, uluslararası göstergelerde yer alan miktarlardan az değildir. Bununla birlikte, kanımızca, sosyalizm, bilimin etkinliğini artırmak için şimdiye kadar yararlanmadığımız daha başka büyük olanaklara da sahiptir. Ve biz bu yönde çabalarımızı artırıyoruz.

Bilimsel-teknik ilerleme yeni ekonomik yapının oluşmasıyla birlikte oluyor ve bu her işçiyeye olan istemleri artırıyor. Bu alanda eksikliklerin olduğu

(4) Bak: K. Marks ve F. Engels, Yapıtlar, c. 46, s. 33, bölüm: 2.

biliniyor. Ama burada şunu da belirtmeliyiz ki, bilimsel-teknik devrimin başarılarının insanın insanı sömürmesinin bir aracına dönüştüğü koşullarda değil, bilim ve tekniğin emekçilerin yaşam koşullarının iyileştirilmesine hizmet eden bir araç olduğu koşullarda olduğu için bu eksikliklerin giderilmesi için etkin önlemler alınıyor. DAC'nde rasyonalizasyon emekçilerin geniş katılımıyla, emekçilerle birlikte uygulanıyor. Bilimsel ve sosyal ilerleme birbirine sıkı sıkıya bağlıdır.

DAC'nde endüstri ve inşaat, büyük maddesel ve tinsel kaynakları birleştiren, bilimsel araştırmalardan başlayarak hazır malın satımına kadar üretimi etkin biçimde örgütlemek için tüm koşullara sahip olan büyük tesislerde örgütlenmiştir. Bu tesisler, demokratik santralizm ilkesi temelinde kurulan devlet yönetim ve planlama sisteminde sağlam bir yer tutmaktadır. Tesislerin genel müdürleri, işçi-köylü erkinin temsilcileridir. Büyük yetkilerle donatılmış bu kişiler verilen planları yerine getiriyorlar. Birkaç zaman önce endüstrinin yönetim yapısında köklü değişiklikler yapılarak büyük işletmeler biçiminde örgütlenmenin doğru olduğu görüldü ve bu daha birçok gelişmenin sağlanması için hareket noktası oldu.

Burada sözkonusu olan büyük tesislerin, işletmelerin ve ayrı ayrı emek kollektifinin çıkarlarını toplumsal gereksinimlerle daha iyi uyumlaştırmaktır. Başka bir deyişle bunları yüksek verim sağlayan çalışmalara yönleltmektir. Burada, kuşkusuz, kapitalizmin bulduğu çözümlerin aynısı uygulanamaz. Buna ancak sosyalist planlı ekonomiyi yetkinleştirme yoluyla çözüm aramak gerekiyor.

ASBP'nin 10. Kongresi ekonomiyi, sosyal politikanın en yakıcı sorunlarının çözüldüğü en önemli olan olarak nitelendirdi. Bununla birlikte değişik alanlarda gelişme süreçlerinin birbirine sımsıkı bağlı oluşunun büyük önemi belirtildi. Ekonomide etkinliğin artması, yaşamın birçok başka alanlarında bizim program hedeflerimize uygun biçimde başarılı gelişme sağlanmasına yardım edecek araçların yaratılmasına olanak verecektir. Doğanın korunması, çevre kirlenmesinin önlenmesi önlemleri de bunlar arasında yer almaktadır.

DAC, devletimizin niteliğine uygun olarak antiemperyalist dayanışma gösteriyor, çok sayıda gelişmekte olan ülkeye ekonomilerini ve eğitim sistemlerini kurup geliştirmelerine olanakları ölçüsünde yardım ediyor. Sosyalizmde ekonominin geliştirilmesi hem devletin birincil önemde görevi hem de ayrı ayrı her yurttaşın görevidir.

Emekçilerin halk ekonomisinin sorunlarına yaklaşımında çalışma hakkının tam güvence altına alınmış, sosyal güvenlik sağlanmış olması ve kişinin emek verimliliği arttıkça bunun daha da güçlenmesi belirleyici rol oynuyor. Bu, ekonomik gelişmenin her aşamasında sorumluluklarını

daha tam olarak kavrayan tüm üretim araçları sahiplerinin düşünce tarzı ve tutumudur.

Eğer daha uzunca bir zaman dilimini gözönünde bulundurursak, *ekonomide üretim hacminin ve etkinliğinin artması, insanların yaşamında yalnızca belirli bir iyileşme sağlamakla kalmıyor. Politikanın hizmetinde olan, sürekli halkın çıkarlarına uygun olan böyle bir gelişme sosyal sorunları çözmeye olanağı veriyor, insanların yaşam koşullarında gelişmiş sosyalist toplum kuruculuğunun ileri sürdüğü istemlere uygun olarak nitel değişimlerin sağlanmasına yardım ediyor. Bunun tipik bir örneği, sosyal politikamızın çekirdeğini oluşturan konut yapımı programıdır. Sadece 1971'den bu yana 1,8 milyondan fazla konut kuruldu. Partimizin 1990 yılına kadar daha 2,8–3 milyon konut kurarak bu sorunu sosyal bir sorun olarak tamamen çözmeye amacına uygun boyutlarda milyonlarca emekçinin konut koşulları iyileştirildi. Ev kiralaları ise eskisi gibi, düşük düzeyde kalmaya devam ediyor.*

Ülkemizin tüm çocuklarına öğrenimin doruğuna ulaşma olanakları sağlanmıştır. Bugün sosyalist eğitimin temelini 10 yıllık politeknik orta okullar oluşturmaktadır. Genel ve mesleki eğitim alanında DAC'nde tüm çocukların eşit olanakları vardır. Burada eğitim ve öğrenimde komünist ülkelerin kafalarda iyice yer etmesine, büyük ölçüde sağlam bilgi verilmesine, insanlığın yarattığı tinsel değerlerin en iyisinin verilmesine büyük özen gösterilmektedir.

Genç insanlara yalnız iyi bir mesleki hazırlık değil, aynı zamanda okulu bitirdikten sonra işyeri de garanti ediliyor. Bundan başka yaşamın tüm alanlarında gençliğe büyük güven duyuluyor. Bu da gençliğin sorumluluğunu artırıyor. Gençlik, sosyalist örgütü Özgür Alman Gençler Birliği'nin yönetiminde etkin toplumsal bir güç oldu ve üzerine düşen görevi layıkıyla yerine getiriyor.

DAC kadınlarının toplumda erkeklerle eşit haklı durumlarından daha tam olarak yararlanmaları için yoğun çalışmalar yapılıyor. Ailelere, özellikle çocuklara çok yönlü yardım sağlanıyor. Bizde insanların dinlenme hakkının ve sağlık hizmetlerinin gerçekleşmesi kendiliğinden anlaşılır, tamamen günlük yaşam normu oldu. Sosyalist sağlık sisteminin sağladığı parasız hizmetler gerçekten emekçilerin yararına. Bu alanda ülkemiz diğer devletlerle kıyaslandığında dünyada en ön sıralarda gelmektedir.

Sosyalist kültürümüzün yükselişi, yığınsal sporun gelişme düzeyi, sosyalist ahlak normlarının yerleşmesi için de aynı şeyi söyleyebiliriz. Halkımızın sosyalist yaşam tarzının gelişme doğrultusu işte böyledir.

Pratik gösteriyor ki, sosyal ilerleme gergin çalışmayı ve her zaman önceden görülemeyen çok çeşitli sorunları çözmeyi gerektiriyor. Sosyalizmin büyük başarılarına ulaşmasına karşın şu unutulmamalıdır: O, dina-

mik ve çelişkilerle dolu bir dünyada kurulmaktadır. Barışın korunması ve sosyalist toplumun her yönlü geliştirilmesi karşılıklı olarak koşulludur ve ancak bir arada gerekleēebilir. Biz DAC'nde gelişmiş sosyalist toplumu kurmayı sürdürerek, yavaş yavaş komünizme geçişin temel önkoşullarını yaratıyoruz.

Demokratik Alman Cumhuriyeti, kendi yolunda Sovyetler Birliği'yle ve topluluğumuzun diğer ülkeleriyle kardeşçe birlik içinde ilerliyor. Biz bundan kıvanç duyuyoruz. DAC'nin tüm başarıları ve onun güvenli geleceği bu sarsılmaz birliğe dayanmaktadır. Halkımızın mutluluğu için yaptığımız her Şey, aynı zamanda büyük sosyalist ülkeler ailesinin güçlenmesine yardım ediyor. Burada birini diğerinden ayırmak olanaksızdır.

Karl Marks, Engels'in haklı olarak belirttiği gibi, yüzyıllar boyunca doğan yücelerden biriydi. Neki bu yüceler de gelecek kuşakların yazgısını çeşitli derecede etkilemişlerdir. Marks'ın ölümünden 100 yıl sonra insanlığın yaşamında onun dahi fikirlerinin etkisiyle oluşan ve oluşmaya devam eden tarihsel değişimler, yüce teorisyen ve devrimcinin canlı anıtidır. Sosyalizm ve ulusal kurtuluş davası, halkların barışı bir gelecek için savaşını sürüyor ve yeni yeni utkular kazanıyor.

Bunalım ve sınıfsal çıkarlar

William Kashtan

Kanada Komünist Partisi Genel Sekreteri

Emperyalizmin ekonomisini saran bunalım sürüyor ve henüz bunun sonu da gözüküyor. Daha yakın geçmişte kapitalist ülkelerin gelişme ufuklarının pembe bir tablosunu çizme eğiliminde olan burjuva lider ve uzmanları, bugün kendileri geleceğe karamsarlıkla bakıyorlar.

Geçtiğimiz yılın sonunda, üyelerinin çoğu sanayileşmiş kapitalist ülkeler olan OECD, 1984 ortalarına kadarki gelişme perspektifleri konusunda bir rapor yayınladı. Bu raporda, önümüzdeki 18 ay içinde OECD ülkelerinin ekonomilerinin yerinde sayacağı ve % 1,5'dan daha yüksek büyüme hızının olmayacağı belirtiliyor. Öte yandan raporda, işsizliğin 31 milyondan 35 milyona, yani tüm Kanada'nın nüfusunun 1,5 misli yükseleceği de belirtiliyordu. Üstelik, bu öngörülerin, bugün varolan işsizlik düzeyini olduğundan oldukça düşük gösteren resmi kaynaklara dayandığını da akıldan çıkartmamak gerek. OECD uzmanları, dünya ticaretinin durgunluk içinde olacağını, üretim kapasitelerinin düşük düzeyde kalacağını ve düşmeleri beklense bile, enflasyon oranlarının yüksek olacağını öngörüyorlar. (!)

Kapitalist ekonominin içinde bulunduğu acınacak durumu yadsıyamayan egemen sınıflar ve onların yığınsal iletişim araçlarındaki sözcüleri, bunalım süreçlerinin gerçek kökenlerini, köklerini ve nedenlerini gizlemeğe çalıştılar. İçinde bulunulan bunalımı, insanlığın başına gelmiş kaçınılmaz bir bela, petrol ve ham maddelere sahip olan ülkelerin ulusal bencilliğinin bir sonucu, ya da emekçilerin aşırı ücret istemleriyle ekonomiyi aşırı «ısıtmalarının» bir ürünü gibi göstermek istiyorlar. Bütün bu ve benzeri açıklamalar gerçeğin çok uzağında kalıyorlar ve tek bir amaç güdüyorlar: Sömürücü kapitalist sınıfı haklı göstermek. Oysa bu kapitalist sınıf, dünyanın emperyalizmin egemenliği altında bulunan kısmında bugün sayıları milyonları bulan insanın yoksulluk içinde bulunmasından sorumludur. Böylesi açıklamalar, yığınlara yazgılarını kabul ettirmeyi ve daha ağır bir yükü ses çıkarmadan taşımaya razı etmeyi amaçlıyor. Ve bu yapılrken, sahtekar bir şekilde, sadece kapitalizmi kapsayan bunalımın bütün dünyayı kapsadığı iddia ediliyor. Kapitalizmin ideologları, bunalımlara son vermenin koşullarını sadece sosyalizmin yarattığı olgusunu geniş yığınlardan gizlemek için her yola başvuruyorlar.

Böylesi ideolojik baskılar emekçilerin bir kesiminin görüşlerini ve ruh

(!) Bak: «International Herald Tribune», 23 Aralık 1982.

hallerini etkiliyor, onların içinde bulunulan güçlüklerin gerçek nedenlerini anlamalarını ve kendi çıkarlarını savunma yollarını görmelerini engelliyor. Bundan ötürü, komünistlerin teorik ve pratik çalışmadaki en önemli görevlerinden birisi, sermaye savunucularının sahte kanıtlarını sergilemek ve bunalımın ardında yatan gerçek faktörleri göstermek, işçi sınıfı ve bütün öteki emekçileri ekonominin içinde bulunduğu burğaçtan demokratik ve antitekel bir çıkış için savaşa kaldırmaktır.

Ben, Kanada deneyiminin ışığında, bütün kapitalist dünyada geçerli olan bu sorunları irdelemeyi deneyeceğim.

UZLAŞMAZ ZITLIK

Egemen sınıflar ve onların hizmetindeki politik partiler ve hükümet kuruluşları, sürekliliği, bunalıma karşı savaşım vermek, bunalımın zararlı sonuçlarını ortadan kaldırmak ve tekleyen üretim mekanizmasını yeniden hızlı işler duruma getirmek istediklerini söylüyorlar. Hasta olan ekonomiyi tedavi için çok çeşitli reçetelerin başına çağırarak reklamını yapıyorlar. İş etkinliklerinde genel bir canlanma sağlayacak ve çeşitli mali ve ekonomik sorunları ele alacak antikriz önlemler için global ve yerel planlar ve programlar yapıyor.

Ama kapitalist ekonominin liderlerinin öne sürdükleri planları, bilgileri ve açıklamaları değerlendirmek gerektiğinde, şu soruları yanıtlamak gereksinimi doğuyor: Bunalımsız gelişmede bunların çıkarı var mı? Gerilemenin biran önce üstesinden gelmek için gerçekten kararlı bir çaba gösteriyorlar mı? Eğer gerçekten böyle bir çaba gösteriyorlarsa, gerçekten etkili yollara ve araçlara başvurmak istiyorlar mı?

Bu sorulara verilecek yanıtlar pek basit görülebilir. Çünkü bunalım egemen sınıfların da çıkarlarına pek çok yerden zarar vermiştir, üretim aygıtını zayıf düşürmüştür, kapitalist ekonominin pek çok önemli ögesini kemirmiş ve tahrip etmiştir. Sosyal-ekonomik terimlerle söylendiğinde, bunalımın sonuçları yığınlarda bir radikalleşmeye yol açabilir, onların varolan sistemden hoşnutsuzluklarını artırabilir ve toplumun kendisinin kapitalist niteliği üzerine sorular sormalarını getirebilir. Sosyalizmle yarışmanın ortaya çıkardığı sorunlar da hesaba katıldığında, bunalımın bu yanları burjuvazi için özellikle önemli ve istenmez durumdadır ve doğal olarak burjuvazi onlardan kendisini kurtarmak isteyecektir.

Bununla birlikte, bunalımın öteki yanlarını da görmemiz gerekir. Bunlar bunalımın, finans ve sanayi oligarşisi için elverişli olan ve onun ekonomik ve politik amaçlarına hizmet eden yanlarıdır.

Birincisi, öncelikle küçük ve orta üreticileri yıkararak, bunalım sermaye

yoğunlaşmasını ve finans ve sanayi oligarşisi içindeki egemen grupların konumlarının sağlamlaşmasını, bunların ekonomik güçlerinin, burjuvazinin içindeki «doğal seçim»den pek farklı olmayan, en güçlülerinin ve en yağmacılarının, rekabet savaşındaki yeni koşullara kendini en iyi uyduranların hayatta kalmasına yol açan bir süreç içinde artmasına yol açmaktadır. Örneğin son dönemde Kanada'da, öteki kapitalist ülkelerde olduğu gibi, bir yandan iflaslar çığ gibi büyürken, bir yandan da üretim yoğunlaştı, mülkiyet ve zenginliklerin gittikçe daha büyük bir kısmı tekeli seçkinlerin elinde toplandı.

İkincisi, ki bu en önemlisidir, bunalım ortamında, büyük burjuvazi baş düşmanı olan işçi sınıfını zayıflatmak için ek olanaklardan yararlanmak, böylece onun sosyal-ekonomik ve politik istemlerine daha iyi karşı koyabilmek ve öncelikle de sömürünün dozunu artırmak ve kendi egemenliğini güçlendirmek ister.

Sermaye sahipleri ve onların hizmetinde olanlar, herşeyden önce emekçileri bunalımdan önceki dönemde çetin savaşlarla elde ettikleri sosyal-ekonomik kazanımlardan yoksun bırakmak amacıyla bunalımdan yararlanmak için ellerinden geleni yaparlar.

Egemen sınıflara övgü düzenler, ekonomik güçlülere ve ekonomideki düzensizliğe emekçilerin kazanımlarının yol açtığını, bu kazanımların işverenlerin sırtına sözümona olağanüstü bir yük vurduğunu ve hükümetin sosyal harcamalarını artırdığını iddia ederler. Erkte bulunan burjuva partilerinin öne sürüp uygulamaya koydukları bunalımı giderici önlemler işte bu nedenlerle, ücretleri dondurup düşürmeyi ve sosyal programları kısıtlamayı amaçlayan önlemler içerirler. Ancak bu yoldan maliyetleri düşürmek ve işletmeleri daha rekabet edebilir duruma getirmek olanaklıdır, derler.

Ekonominin sağlığının bu yoldan düzeltilmesi, emekçilerin yaşam standartlarına karşı girişilen bir saldırı anlamına gelmektedir. Ne kadar farklı etiketlerle ve ne kadar farklı biçimlerde yapılırsa yapılsınlar, «gelirler», «kemer sıkma» ve benzeri politikalar bütün kapitalist ülkelerde aynı hırs-la yapılır ve hükümetin dümenini elinde tutan güçler bu programlarla tek bir amaç güderler: Bunalım durumundan, emekçilerin elinden sınıf savaşımının ürünlerini almak ve ulusal gelirin büyük sermayenin çıkarına bir biçimde ek bir dağıtımını sağlamak için yararlanmak.

Ama böylesi bir politika bunalımın üstesinden gelmeğe hiç bir şekilde yardımcı olamaz. Tersine, iç pazarın daha da daralmasına ve üretimin daha da düşmesine yol açar. Yukarıda sözünü ettiğimiz OECD raporunda, içinde bulunan ekonomik durgunluğun, kapitalist ülkeler yönetici çevreleri tarafından uygulanan «kısıtlayıcı politikaların» bir sonucu olduğu kabul ediliyor. Yalnız bu bile, OECD ülkelerinin karşı karşıya bulun-

dukları güçlüklerin uygarlığın ilerlemesinin kaçınılmaz bir ürünü değil, toplumsal üretimin başlıca kaldıraçlarını denetimleri altında tutan ve ekonomik gelişmenin yapısını ve çizgisini kendi işlerine gelen ve geniş halk yığınlarının çıkarlarına ters düşen bir şekilde dikte edenlerin yürüttüğü ekonomik operasyonların bir sonucu olduğunu bir kez daha doğrulamaya yetiyor.

Klasik burjuva ekonomi politığının babalarından birisi olan Adam Smith, burjuvazinin amaçlarıyla kamunun çıkarlarının, halkın özelemlerinin bağdaşmadığını belirtmişti. Adam Smith şöyle diyordu: «Bununla birlikte, ticaret ya da zanaatın şu ya da bu özel dalındaki tüccarların çıkarları *her zaman* belirli bir ölçüde kamunun çıkarlarından *farklıdır* ve hatta ona *karşıdır*». Smith sermaye sahiplerini, «çıkartları hiçbir zaman kamunun çıkarlarıyla aynı olmayan, genel olarak kamuyu aldatmakta hatta ezmekte çıkartı olan, ve nitekim de, pek çok kez onu aldatmış ve ezmiş olan türden insanlar» (2) diye tanımlıyordu.

Günümüzde bu durum özde hiç de değışmemiştir ve bu sözler geçmişte olduğu gibi bugün de geçerlidir. Tek fark, üretim güçlerinin çok daha yüksek düzeye ulaştığı koşullarda, aldatma ve baskının da çok daha yüksek bir dereceye varmış ve bu amaçla kullanılan araçların kapsam ve çeşitliliğinin dev boyutlarda genişlemiş olmasıdır. Kapitalist ülkelerin gerçeği her gün, kapitalist toplumla ilgili Marksist analizi doğruluyor ve kapitalizmin «dönüşüme uğratılacağı», kapitalizmdeki uzlaşmaz sınıf çelişkesinin kaldırılacağı konusundaki teorileri yalanlıyor. Çünkü bu uzlaşmaz çelişkesiler, işçi sınıfının çıkarlarıyla burjuvazinin çıkarları, sömürülenlerle sömürenlerin çıkarları, emeğın çıkarlarıyla sermayenin çıkarları arasındaki uzlaşmaz zıtlıktan kaynaklanıyor.

KISIR DÖNGÜ

Emperyalizm koşullarında dev tekellerin ve güçlü finans ve sanayi gruplarının oluşup güçlenmesi, bu çelişkiyi keskinleştirip derinleştirmekten, aşırı noktalara götürmekten başka birşey yapmadı. Geniş halk yığınlarının sömürülüp baskı altında tutulması ve asalak bir azınlığın kâr hırsının çoğunluğın çıkarlarının zararına tatmin edilmesi sistemi gittikçe daha kapsamlı ve daha ince yöntemler uygular duruma geldi. Büyük şirketler, rekabeti frenleyerek, tekel fiyatlarını dayatarak ve ücretlerin düzeyini düşürerek halkın satın alma gücünü daha da düşürüyorlar, pazarın daha da daralmasına yol açıyorlar ve böylece kapitalist yeniden üretimin temellerini tahrip ediyorlar.

(2) Bak: K. Marks ve F. Engels, yapıtlar, c. 26, 2. bölüm, s. 410. (Rusça).

Bu, gittikçe artan bunalımlara yol açtı. Bu da, ekonominin kârdan yana çalışmasının tamamen büyük mülk sahibi egemen sınıfların ayrıcalıklarının korunup artırılmasını getirdiğini, hiç de kapitalizmin savunucularının iddia ettikleri gibi «genel genliği» sağlamadığını gösteriyor. Tekelci seçkinler, üretim alanındaki her değişikliği, bilim ve teknikteki her ilerlemeyi kendi çıkarları için ve geniş halk yığınlarının zararına kullanmaya çalışıyorlar.

Böylece, halklara çok büyük yararlar sağlayabilecek olan günümüz bilimsel ve teknik devrimi, kapitalist üretim ilişkilerinde, yeni bir toplumsal belaya, emekçilerin sömürülmesini ve üstlerindeki baskının yoğunlaştırılmasını sağlayan yeni bir faktöre dönüşüyor. Yeni elektronik donatım ve teknolojiler emek üretkenliğini hızla yukarıya doğru iterek, maliyetleri düşürüp üretimi artırarak, mülk sahiplerinin işgücüne olan gereksinimini azaltıyor ve onların canlı emek kullanımından tasarruf etmelerini sağlıyor. Bu da, işsizliğin hızlı ve sürekli bir şekilde artmasına, ücretler üzerindeki baskının çoğalmasına, piyasanın daralmasına ve bunun yeni bir bunalım kaynağı olmasına, kapitalist üretimde yeni bir kısır döngü oluşmasına yol açıyor.

Kanada gerçekleri bu konuda karakteristik örnekler veriyor. Fabrikaların modernleştirilmesi ve yeni teknolojilerin yerleştirilmesi, ülkenin sanayi potansiyelinde gözle görülür bir artış sağladı. Geçtiğimiz on yılda, emek üretkenliği yılda ortalama % 3,3 oranında arttı. Saat başı üretim şimdi 1966'dakinden 1,5 misli daha fazladır. Ama bu, emekçilerin gelirlerinde bununla orantılı bir artışa yol açtı mı? Açmadı. Eldeki veriler, yalnızca geçtiğimiz son 4 yılda sendikalı işçilerin satın alma gücünün % 4,5 oranında düştüğünü gösteriyor. Bunun sonucunda, Kanada'daki toplam efektif talep 18 milyar dolar kadar düştü. İşsiz sayısı ise, sendikaların verilerine göre, 2 milyonu, yani çalışabilir nüfusun % 18'ini buldu.

Bütün bunlar, büyük şirketlerin aşırı kâr etmeleri için olumlu koşullar yarattı. Bunun sonucunda, tekellerin net ulusal gelirden aldıkları pay 1977'de % 13,7 iken, 1980'de % 17,9'a yükseldi, emekçilerin payı ise, % 77,4'den % 69,9'a düştü ⁽³⁾. Dolayısıyla, ekonomide durgunluğa yol açan politika, büyük iş çevreleri için olağanüstü avantajlı bir duruma geldi.

Silahlanma yarışı ve emperyalist devlet ekonomisinin militaristleştirilmesi, emekçilerin sınıf çıkarlarıyla tekellerin sınıf çıkarlarının birbirleriyle ne kadar çelişkili olduğunu çok açık bir biçimde gösteriyor. Silahlanma yarışı üretim potansiyeline kabul edilemeyecek bir yük vurur ve kapitalist dünyada emekçilerin yaşam koşullarının kötüleşmesinin ve bunalımın artmasının arkasındaki kilit faktörlerden birisini meydana getirir-

(3) «Communist Viewpoint», Toronto, 1981, c. 13, s. 4, 18.

ken, askersel-sanayi şirketlerinin kârlarında muazzam bir artışa ve silah işleri çeviren parabolalarının şimdiye kadar eşi görülmedik bir şekilde zenginleşmelerine yol açıyor. Defalarca sözü edilen pek çok veri, savaş araçları üretiminin boyutlarının genişmesinin kâr paylarını en yüksek düzeye yükselttiğini, buna karşılık genel istihdam düzeyini düşürdüğünü ve işsizlik sorununu keskinleştirdiğini gösteriyor. Nitekim, ABD iktisatçılarının hesaplarına göre, çeşitli sivil sanayi kollarına yatırılmayıp da silah yapımına yatırılan her milyar dolar, sivil sanayiye kıyasla, 10 ile 80 bin işyerinin kaybına yol açıyor. Kapitalist ülkelerde savunma bütçelerinin ve militarist hazırlıkların geçmişte eşi görülmedik bir hızla artması koşullarında istihdamda hızlı bir düşüş olmasına şaşmamak gerek.

Bütününde, yığınsal vergilerle, sosyal programlarda kesinti yapılarak ve ekonominin sivil kesimlerinden önemli miktarda fon geri çekilerek finanse edilen askersel amaçlı harcamaların, yığınların dımsel çıkarlarına aykırı bir şekilde, emekçilerin cebindeki paranın çekilip askersel sanayi komplekslerindeki kişilerin kasalarına aktarılmasında kullanılan ek bir araç olduğu söylenebilir. İçinde bulunulan durumda, bu çıkarıcı politikanın sadece ekonomik açıdan zararlı olmadığı, aynı zamanda bütün ulusların ve uygarlığın kendisinin varlığıyla oynadığı olgusu açık olarak görülmektedir. Emekçilerin bu gerçekleri gittikçe daha fazla anlamakta oldukları, özellikle sendikal hareketin barış ve nükleer silahsızlanma için savaşıma gittikçe daha ciddi bir şekilde katılmaya başlamasında ifadesini buluyor. Sendikal hareket geçmişte, silah üretiminin iş olanakları açtığı görüşünü kabul ederken, bugün, silah üretiminin iş olanaklarını yok ettiği, barış için, iş için ve bunalımın üstesinden gelmek için savaşımın birbirlerine bağlı olduğu gittikçe daha açık görülüyor.

ULUSAL VE SINIFSAI YANLAR

Burjuvazinin, kendi sınıf hedeflerinin bencil niteliğini gizlemek için, sık sık ulusal çıkarlardan söz ettiğine tarihte çok rastlanıyor. Böylesi yöntemler bugün de yaygın bir şekilde kullanılıyor. Bu, bunalım ortamında çeşitli ülkelerin tekelleri arasındaki savaşımın keskinleşmesinden ve finans-sanayi sermayesinin tek tek ulusal grupları arasındaki çarpışmaların özellikle hızlanmış olmasından ileri geliyor. Bu grupların her birisi kendi konumlarını güçlendirip, rakiplerininkini zayıflatmaya çalışıyor. «Serbest pazar ekonomisi» meydanında herkesin herkese karşı savaş vermesi, burjuvazinin kendi ülkesi halkının ulusal duygularına seslenmesine ve kendini bir ulusal çıkarlar şampiyonu gibi göstermesine yol açıyor. Emekçiler kemerlerini sıkmaya ve «kendi» ulusal sanayilerinin ürünlerinin rekabet gücünü öteki ülkelerinkinden daha yukarılara çıkartmaya zorlanıyor.

Böylesi çağrılarını, gerçek ulusal çıkarların çarçur edilmesinden sorumlu olanlar, uluslarüstü şirketlere yardım edenler, kapıları yabancı sermayeye açanlar ve kârlı alanlara yatırım yapmak amacıyla, paralarını üretime yatırmak yerine çoğu zaman spekülâtif işlemlere sokanlar, yada paralarını yurtdışına, işgücünün daha ucuz ve kâr oranının daha yüksek olduğu ülkelere götürenler yapıyor. Ulusal çıkarların bunalım koşullarında gerçekten savunulmasının, burjuvazinin kendi yabancı rakiplerini yenme ve bu işi emekçilerin çıkarlarına aykırı bir şekilde yapma hırsıyla hiçbir ilgisi olmadığı çok açıktır. Burjuvazi, dış ticaretteki rekabet savaşımında emekçilerin çıkarlarını çok kolay harcamaktadır.

Kanada, bunalım koşullarında, ulusal çıkarlarla sınıf çıkarları arasındaki ilişki konusunda iyi bir örnek veriyor. Günümüzde, ülkemizde ülkenin politik ve ekonomik bağımsızlığı konusunda yaygın bir tartışma sürüyor, kamuoyunun dikkati bunun üzerinde yoğunlaşıyor. Burada ana konu, ABD ve Kanada tekeli sermayesinin sınıf hedeflerinin aynı olduğu, ama aralarında önemli farklar ve çelişkiler de bulunduğu. Bu fark ve çelişkiler en açık şekilde, Kanada tekeli sermayesinin güçlü kesimlerinin, şimdi büyük ölçüde Birleşik Amerika'nın denetiminde bulunan ve hammadde ve enerji kaynaklarını kendi denetimleri altına alma ve ülkemizdeki yabancı yatırımlar politikasında değişiklik yapılması eğilimlerinde görülüyor. Savaşım, doğal kaynaklarımızı ve ekonomik potansiyelimizi «Kanadalılaştırma» popüler belgisi altında yürüyor. Bu, nesnel olarak antiemperyalist bir istemdir ve Kanada Komünist Partisi bu istemi bu boyutlarıyla desteklemektedir.

Kanada şirketleri ve Kanada hükümeti, «Kanadalılaştırma» belgisinden, kendi mülkiyetlerinin yaygınlaştırılıp sağlamaştırılmasını anlıyorlar. İşçi sınıfı ve bütün öteki demokratik güçler için ise, bu belginin anlamı çok farklıdır. Burada sorun, bu belgeye hem antiemperyalist, hem de antitekel bir sınıfsal nitelik vermek, «Kanadalılaştırma»yı ABD uluslarüstü tekellerinin yan kuruluşlarının, ülkemiz geniş halk yığınlarının çıkarına olacak bir şekilde, demokratik kontrol altında millileştirilmesi temelinde gerçekleştirilmektir.

Burjuva iktisatçıları, sermayeyi hedef alan böylesi önlemleri kesin olarak reddediyorlar, böylesi önlemlerin ekonomik gerilemeyi daha da derinleştirmekten, ekonomide kaosa yol açmaktan ve üretim aygıtını harap etmekten başka birşeye yaramayacağını iddia ediyorlar. Sermayenin ekonomik gelişmenin ve toplumsal ilerlemenin itici gücü, ulusun güvenliğinin ve geleceğinin temeli olduğunda ısrar ediyorlar. Bu nedenle, diyorlar, sermaye sahipleri için iyi olan herşey sözümona bütün toplum için iyidir ve sermayenin çıkarlarıyla bağdaşmayan herşey toplumsal çıkarlara da ters düşmeye mahkumdur. Sağ kanat ve tutucu teorisyenler, ABD'deki «Reagan ekonomisi»ni ve İngiltere'deki Thatcher hükümetinin

politikası gibi, emekçilerin zararına ve büyük burjuvazinin yararına bir şekilde «bunalımın üstesinden gelme» politikalarını haklı göstermek için, canla başla böylesi kanıtlar öne sürüyorlar.

Bununla birlikte, burjuva liberal ve sosyal demokrat liderler, yığınların baskısı altında, zaman zaman büyük sermayeyi frenlemek için birşeyler yapmak gerektiğine katılıyorlar. Bununla birlikte, bunu çoğu zaman yarım ağızla ve ürkek bir şekilde yapıyorlar. Çoğu zaman, sosyal alanda manevra yapılmasını sağlayacak fonlar elde etmek için bazı mali önlemler alınması gerektiğini kabul etmekle yetiniyorlar. Tekelci devlet kapitalizmi koşullarında bunlar, çoğunlukla kısmi reformlar yaparak ve yığınlara bazı ödünler vererek egemen sınıfın ana konumlarını koruyan, böylece genel olarak burjuvazinin sınıf çıkarlarını savunan güçlerdir.

Ama bunalım koşullarında, böylesi manevra alanları da daralıyor. Bu koşullarda, gerek liberaller gerekse sosyal demokratlar, «ekonomik zorunluluklar», «nesnel gereklilikler» ve «zorunlu koşullar» gibi, bahanelerin arkasına saklanarak, büyük sermayenin istemlerini kabul ediyorlar, ücretlerin dondurulması politikasını ve sosyal harcamalardan kısıntı yapılmasını haklı göstermeye çalışıyorlar.

SAHTE «UYUM»

Bunalım, emek ve sermayenin üretimin geliştirilmesinde eşit derecede rol oynamasının onları ortak bir paydada birleştirdiğini ileri süren, sınıf çıkarlarının «uyum» içinde olduğu görüşünü temel alan çeşitli burjuva ve reformist konseptlerin sahtekarlığının ve iki yüzlülüğünün açığa çıkarılması için elverişli bir ortam yaratıyor. Engels'in «İngiltere'de İşçi Sınıfının Durumu» adlı yapıtının ABD baskısının önsözünde söyledikleri bugün de bütünüyle doğrudur. «Bugün, kendi üstün görüşlerinin tarafsızlığına» yaslanıp işçilere onların sınıf çıkarlarından ve sınıf savaşımından çok yukarılarda süzülen ve savaşan iki sınıfın çıkarlarını daha yüksek bir insanlıkta uzlaştırmaya çalışan bir sosyalizm konusunda vaaz veren bu kişiler, ya daha çok şey öğrenmeleri gereken acemiler, ya da işçilerin amansız düşmanları, kuzu postuna bürünmüş kurtlardır.»⁽⁴⁾

Sınıf çıkarlarının uyumundan söz etmek ve «toplumsal ilişkilerde barış» görüşünü aşılama çabaları, burjuvazi ve taraftarlarının bunalımdan işçi sınıfını bölmek ve çeşitli gruplarını birbirine düşürmek için yararlanma girişimleriyle sıkı sıkıya bağlıdır.

Bu süreçte, emekçilerin çeşitli kesimleri arasında, varolan farklılıklar üzerinde spekülasyonlar yapmak için çaba gösterilmektedir. İşçi sınıfı tür-

⁽⁴⁾ K. Marks ve F. Engels, Yapıtlar, c. 21, s. 265.

deş değildir: Kendi içinde, farklı sanayi kollarında çalışan, farklı mesleklerden, farklı hünerleri olan, farklı cins ve yaşlardan ve Kanada da içinde olmak üzere, pekçok ülkede farklı milliyetlerden insanları barındırır. İşçi sınıfı hareket halindedir ve saflarına öteki toplumsal katmanlardan insanlar geçmektedir. Üretim alanındaki değişiklikler ve bilimsel ve teknik ilerleme işçi sınıfının yapısını ve koşullarını etkilemekte, değişikliklere neden olmakta, yeni mesleklerin doğup kimi eskilerinin ortadan kalkmasına yol açmaktadır.

Doğaldır ki, bütün bu süreçler işçi sınıfının ve onun içindeki grup ve katmanların çıkarlarını etkiliyor, bu çıkarların birbirinden farklılaşmasına yol açıyor, zaman zaman aralarında uyumsuzluklar ve anlaşmazlıklar çıkartıyor. Böylesi fenomenleri bilmezlikten gelmek ve onları hesaba katmayı ihmal etmek yanlış olur. Bu farklılaşma bunalım sırasında daha da keskinleşiyor. İş bulma sıkıntısı, tek tek emekçi kategorileri arasındaki yarışmayı yoğunlaştırıyor, işgücü pazarında karşı karşıya gelmelerine yol açıyor, gençleri yaşlıların, erkekleri kadınların, farklı milliyetlerden emekçilerin birbirlerinin, başka yerden gelmiş olanları, orada yerleşmiş olanların, yabancı işçileri yerli işçilerin karşısına dikiyor.

Bu rekabet emekçilerin birliğine zarar veriyor ve onların ortak dirimsel sınıf çıkarlarını ve bu çıkarların burjuvazinin çıkarlarının zıddı olduğunu anlamalarını engelliyor. Marks ve Engels «*Komünist Partisi Manifestosu*»nda şöyle diyorlardı: «Ücretli emek özellikle emekçiler arasındaki yarışmaya dayanıyor». (5)

Burjuvazinin böylesi bir yarışmayı aşırı uçlara itmek ve ortak sınıf çıkarlarını bir yığın özel ve grup çıkarlarına bölmek için özel çabalar harcamasına şaşmamak gerek. Bu süreçte, işten çıkartılma tehlikesi ve işsizlik korkusunun yanısıra, bazı emekçi gruplarındaki bozulmalardan da yararlanılıyor. Sanayide paternalizm ve «üçlü saçayak» (6), ücret şeklinde verilen bazı bahşişler, sağlanan bazı çıkarlar ve kârdan pay alma gibi bazı özel demogojik numaralar, emekçilerle işverenlerin sınıf çıkarlarının ortak olduğu sahte görüntüsünü yaratmak için kullanılmaktadır. Proletaryanın ezici çoğunluğuna karşı güvenilir duruma getirilmek için, ayrıcalıklı katmanlar kayırılmaktadır.

Bunalım koşullarında, böylesi gruplar, geniş emekçi yığınlarındaki hoşnutsuzluğu zararsızlaştırmak, saflarını bölmek ve oportünist görüş ve tutumları yaymak için kullanılıyor. Kanada sendikalarında, ABD'deki AFL-CIO adlı merkeze bağlı olan bazı sözde uluslararası sendika birliklerinin sağcı liderleri, Kanada sendikal hareketinin birliğini bozmak ve proletaryanın çıkarlarına zarar vermek için büyük çaba sarfediyorlar.

(5) K. Marks ve F. Engels, *Yapıtlar*, c. 4, s. 435.

(6) Ekonomik sorunların hükümet, iş çevreleri ve sendikalar tarafından «ortak» ele alınmasına verilen ad. (Not Red.)

Ama içinde bulunulan durumda işçi sınıfının sınıf dayanışmasının güçlendirilmesini engellemek için ne kadar çaba harcanırsa harcanırsın, ana nesnel faktörlerin emekçilerin saflarında birlikten, hakları için verdikleri savaşlarda aralarında uyum sağlanmasından yana işlediğini belirtmek gerekir. Bütününde, bunalım, proletaryanın kapitalist toplumsal sistem içindeki horlanmış, ezilmiş ve herşeyden yoksun bırakılmış durumunu ve dirimsel çıkarlarının bu sistemin doğasıyla bağdaşmadığını iyice açığa çıkarıyor. Bunalım, işçi sınıfının tek tek bölükleri ve öteki emekçi kategorileri arasındaki bütün farklılaşmalara karşın, onların ekonomideki karışıklıkların en başta gelen kurbanı olduklarını ve ezici çoğunluğunun ücretli işçiler olarak toplumsal çizelgenin en alt katında yer aldığını gösteriyor.

ÖDEYEN KİM?

Bunalım, çağdaş ekonomik, bilimsel ve teknik ilerlemenin ve milyonların yaratıcı çabalarının ürünlerinin küçücük bir azınlığın eline geçmesini sağlayan kapitalist toplumun adaletsizliğini kanıtıyor, halkın çoğunluğunun dirimsel çıkarlarının ortak olduğu ve bu çıkarların, bu düzene bir son verilip üretimin gelişmesinin ürünlerinden toplumun bütününün yararlanmasının sağlanmasını gerektirdiği gerçeğini görülür duruma getiriyor.

Kapitalist ülkelerin günlük gerçeği, bunalımdan çıkmak için şu alternatiflerin olduğunu gösteriyor: Ya bunalımdan geniş halk yığınlarının çıkarlarına uygun bir şekilde, egemen finans ve sanayi oligarşisi grubunun zararına çıkmak, yada bu oligarşinin çıkarına ve emekçilerin zararına çıkmak. İşte bu nedenle, bunalımı proletaryanın ve öteki emekçi katmanlarının amaçlarına uygun olarak giderme önlemlerinin kaçınılmaz bir şekilde antitekel nitelikte olmaları gerekiyor. Soruna radikal bir çözüm, kendi dar kast çıkarlarıyla bunalıma yol açanların, bütün yıkıcı etkileriyle birlikte erkten sökülüp atılmaları, böylece başka bir üretim tarzına geçilmesidir. Ve her ne kadar yığınlar böylesi keskin bir değişikliğe hazır değilseler de, bunalımdan çıkmak için hazırlanmış demokratik bir program antitekel içerikli olmak zorundadır. Ekonomik etkinliğin uzun erimli bir şekilde canlanması ancak, halkın tüketimini artırma yoluyla talebi yaygınlaştırarak ve iç pazarın hacmini büyüterek sağlanabilir. Bunalımdan kurtuluşun demokratik yolu, ücretleri azaltmak değil, yükseltmektir, sosyal harcamaları kısmak değil artırmaktır, istihdamı daraltmak değil, işgücünün daha tam bir şekilde kullanılmasını sağlamaktır.

Böylesi önlemler mali ve maddi kaynaklar gerektirir. Öyleyse, parayı zenginlerden, asalak kazançları olanlardan, başkalarının emeği ile semirenlerden alalım! Burada, demokratik vergi reformları yoluyla ulusal gelirin

yeniden dağılımını sağlamak, askersel-sanayi kompleksinin iştahını kabartan askersel harcamaları kısmak ve finans ve sanayi alanlarındaki parabalarının kârlarını kırmak gerekiyor.

Kilit sektörlerin demokratik kontrol altında millileştirilmesi önemli bir bunalım önleyici tedbir olmalıdır. Millileştirilmiş sanayi kollarının sağlanması ve genişletilmesi, emekçilerin yararına olan başka önemli reformların gerçekleştirilmesine yardımcı olabilir. Partimizin programında, başta gelen sanayi kollarının ve büyük bankaların tutarlı bir şekilde kamulaştırılması, demokratik antitekel hükümete bütün ekonomik yaşamı etkin bir şekilde denetlemesi, dengeli bir ulusal gelişme sağlanması ... , demokratik vergi reformları, ücretlerin yükseltilmesi, işgününün kısaltılması, tam sosyal güvenliğin sağlanması ve emekçilere götürülen sosyal hizmetlerin artırılması yoluyla ulusal gelirin işçi sınıfından ve emekçilerden yana yeniden dağıtılması olanağını verir» (?) deniyor.

Ekonominin kilit sektörlerinin büyük sermayenin kontrolünden çıkartılıp, kamu mülkiyetine devredilmesi, üretim etkinliklerinin planlı bir şekilde gelişmesinin ve dolayısıyla, bunalımın üstesinden gelinmesinin, sanayi etkinliklerinde bir canlanma ve atılımın, işsizliğin azaltılıp ortadan kaldırılmasının ve halkın yaşam düzeyinin yükseltilmesinin yollarını açar. Bu da, ülkede bir avuç ayrıcalıklının yerine halkın çoğunluğunun gereksinimleri gözönünde tutularak yürütülen bir ekonomik ve sosyal politikaya gidilmesine gereksinim duyulması demektir.

NESNEL FAKTORLER VE YİĞİNLARIN BİLİNCİ

Bu büyük çoğunluğun ortak dirimsel çıkarları, çeşitli demokratik güçleri, büyük sermayenin ulus ve halk düşmanı politikasına karşı savaşında birleştiren geniş bir antitekel cephenin oluşturulmasının nesnel önkoşullarını yaratıyor.

Ama bu çıkar birliğini politik pratikte yaratmak çetin bir sorun. Bu sorunun çözümü öncelikle emekçilerin sınıf bilincine ve bunalımın kökenleri, doğası ve onun üstesinde gelme olanakları konusunda doğru yargılara sahip olmasına bağlı. Hâlâ nüfusun önemli bir kısmını elinde tutan burjuva ve reformist ideoloji, emekçilerin içinde buldukları gerçek toplumsal koşullarını anlamalarını engelliyor ve kendi çıkarlarıyla işçi sınıfının çıkarları arasındaki barikadı gizlemek için elinden geleni yapıyor.

Sosyal-politik ve ekonomik yaşam, emeğin çıkarlarıyla sermayenin çı-

(?) The Road to Socialism in Canada. The Program of the Communist Party of Canada. Toronto, 1972, s. 48.

karları arasındaki gizlenemez uzlaşmazlığın ve karşıtlığın hergün ve her saat bir sürü örneğini veriyor. Ama bu çelişki ve uzlaşmazlıklar, ortaya sürekli değişen biçimlerde çıkıyorlar, zaman zaman geçmişte bulunmayan yeni nitelikler kazanıyorlar ve her zaman tek ve somut bir biçimde ortaya çıkıyorlar. Özellikle burjuva propagandası, hepsi de bu çelişkilerin üzerine örtmeyi ve gerçek mahiyetlerini gizlemeyi amaçlayan binlerce yanıltıcı açıklama ve yanıtı piyasaya sürdüğünden beri, sokaktaki adamın günlük olay ve olguların karmaşık şeması içinde kendi durumunu görebilmesi kolay değil. Emekçilerin nesnel sınıfsal durumlarıyla, bu durum hakkındaki öznel anlayışları, değerlendirmeleri arasında çoğu zaman uyum olmuyor, çoğu zaman sosyal davranışlarının ve politik eylemlerinin, kendi en başta gelen çıkarları doğrultusunda olmamasına yol açıyor. Örneğin işçiler gidip baş düşmanlarına, halkın çoğunluğunun bir azınlık tarafından sömürülüp ezilmesi sistemini savunan ve hâlâ da bu çoğunluktan destek bulan partilere oy veriyorlar.

Emekçiler ancak kendi çıkarları konusundaki öznel görüşleri içinde buldukları güncel duruma uygun düştüğü zaman değişikliklere ulaşabilecekler, kendi geleceklerini denetleyebilecekler ve kapitalist ücretli köleliğin elinden kurtulacaklardır.

Artık böylesi bir anlayışlılığı olanaklı kılan pek çok faktör var. Bunalım koşullarında, kapitalizmin savunucularının yaydıkları düşlerden pek çoğu dağılıyor, sınıflar arasında uyum olduğuna değin çeşitli teorilerin sahteliği ve yanlışlığı sergileniyor ve proletaryanın sınıf çıkarlarıyla burjuvazinin sınıf çıkarlarının uyumsuzluğu gittikçe daha görülür bir şekilde ortaya çıkıyor. Bunalım sadece korku ve boyun eğmeye değil, aynı zamanda hınca ve protestoya da yol açıyor. Bununla birlikte, kendiliğinden gelişmelerin emekçilerin kendi hak ve çıkarları için zorunlu savaşım yollarını görmelerini sağlayacağını ve otomatik bir şekilde onların sınıf bilincini yükselteceğini sanmak yanlış olur.

Sadece ve sadece durumun derinlemesine bilimsel irdelenmesine dayanan bir açıklama çalışmasının yorulmaz bir şekilde yürütülmesi ile, burjuva propagandasının yarattığı sis dağıtılabılır, çağdaş dünyanın doğru ve gerçek bir imgesi verilebilir ve böylece emekçilerin gerçek çıkarlarını ve bu çıkarlara ulaşmanın yollarını görmeleri sağlanabilir.

Bu süreçte kilit görev, komünist partisine düşer. Marks ve Engels komünistlerin etkinliklerine ve tarihsel özverilerine herşeyden önce, işçi sınıfının ortak çıkarlarını dile getirmesi açısından baktılar. Komünistlerin diyorlardı, «bir bütün olarak proletaryanıninkilerden ayrı ve başka çıkarları yoktur . . . Komünistler bütün öteki işçi sınıfı partilerinden sadece şununla ayrılırlar: Birincisi, çeşitli ülkelerin proleterlerinin ulusal savaşımalarında, her türlü milliyetten bağımsız olarak, bütün proletaryanın ortak çıkar-

larını gösterirler ve öne çıkarırlar; ikincisi, işçi sınıfının burjuvaziye karşı verdiği savaşımın geçmek zorunda olduğu çeşitli gelişme aşamalarında, her zaman ve her yerde bir bütün olarak hareketin çıkarlarını savunurlar.»⁽⁸⁾

Günümüzde bu tarihsel özgörevi yerine getirecek boyutlarda olmak demek, yığınların içinde politik açıklama çalışmasını gittikçe daha yaygın ve gittikçe daha etkili bir biçimde sürdürmek, emekçilerin günlük deneyimini ve pratiğini doğru bir şekilde aydınlatmak, ona doğru açıklamalar getirmek ve yaşamın getirdiği sorulara doğru ve inandırıcı yanıtlar bulmaktır. Bunalımın üstesinden ancak bu temel üstünde gelinebilir ve ancak bu temel üstünde ilerleme yolunda yol alınarak, toplumumuzun yenilenmesinin ve demokrasi ve sosyalizm ilkelerinin etkusuna, insanın insan tarafından sömürülmesinin ve sınıf çıkarlarının uzlaşmazlığının ortadan kaldırılmasına ulaşmayı olanaklı kılan bir düzene geçilmesinin yolu açılabilir.

⁽⁸⁾ K. Marks ve F. Engels, Yapıtlar, c. 4, s. 437.

Gençliği kazanmak için

Spiros Halvadjis

*Yunanistan Komünist Partisi MK Üyesi
Yunanistan Komünist Gençlik Örgütü Sekreteri*

Yunanistan Komünist Gençlik Örgütü'nün tarihini kısaca anlatır mısınız? Örgüt önüne hangi ödevleri koymuştu ve bugün örgütün önünde duran ödevler nelerdir?

Örgütümüz Yunanistan Komünist Partisi MK kararınca 1968'de askersel cunta yönetimi döneminde kuruldu. Büyük güçlülere ve kovuşturmalara karşın Komünist Gençlik Örgütü (KGO) gençler arasında derin kök saldı. Genç kız ve erkeklerin savaşına doğru yön vermeyi başardı, ülkenin birçok kentinde kendi şubelerini kurdu. Diktatörlük rejimi koşullarında ve diktatörlük rejiminin yıkılmasından sonra KGO'nün ivedi sorunların çözümünü daha genel politik hedeflerle sıkı sıkıya bağlama yönünde uyguladığı çizginin doğruluğu kanıtlandı. Deneyim, bunun, gençlik hareketinin sağlıklı gelişmesinin, antitekelci ve antiemperyalist çıkışlarda onun sıralarının sıklaşmasının en etkin yolu olduğunu gösterdi.

1974 yılında diktatörlük rejiminin yıkılması ve bundan sonra KGO'nün yasallaşması, onun sıralarının ve saygınlığının hızla artmasına olanak verdi. Bu örgüt etrafında birleşen gençlik, halkın Atlantizm politikasına, emekçiler zararına uygulanan «sıkı tasarruf rejimine» karşı koymasında büyük katkıda bulundu. Hareketin bu yönelimi şimdi de sürüyor. Genç kız ve erkekler Ekim 1981 seçimlerinde sağcıların yenilgiye uğratılmasında da önemli rol oynadılar. Onlar NATO askersel üslerinin kaldırılması, Yunanistan'ın Ortak Pazar'dan çıkması, ülkenin gelişmesinde değişimler sağlanması için kararlı savaşım veren güçlerin güçlü bir kolunu oluşturuyorlar.

Genç kuşağın aktifliğinin artmasını ne sağladı ve bu aktiflik hangi alanlarda özellikle ortaya çıktı?

Gençlik son zamanlarda görülen birçok olgu ve sürecin onun durumunu olumsuz yönde etkilediğini günden güne daha iyi görüyor.

Emperyalizmin dünyada gerginliği artırma politikası, onun artan saldırganlığı, sürdürdüğü savaş hazırlıkları insanlığı nükleer yıkımın eşğine getirdi. Gençlik haklı olarak böyle bir gelişmeye karşı çıkıyor. Öte yandan savaş hazırlıkları politikası yalnız uluslararası ilişkileri gerginleştirmekle kalmıyor, aynı zamanda kapitalist ülkelerde durumu da olumsuz yönde etkiliyor. Bu ülkelerde burjuva katmanları arasında diktatörlük,

antikomünizm ve politik gericilik eğilimleri güçleniyor. Ekonomik bunalım da derinleşiyor. Genç insanlar ilk kez işsizliğin hızla arttığını, sosyal gereksinimler ve eğitim için kredilerin azaldığını, bunların silanma yarışına feda edildiğini görüyorlar. OECD üyesi ülkeler arasında Yunanistan kişi başına düşen askersel harcamalar bakımından birinci yerde, eğitim harcamaları bakımından ise sonuncu yerde gelmektedir.

Tüm bu sorunlar gençliği düşündürüyor, onu endişelendiriyor ve gençlik bunları savaşımın merkez sorunları haline getiriyor. Sağcıların hükümetten uzaklaştırılmasından sonra ülkede genç kız ve erkeklerin politik ve toplumsal yaşama katılmalarına olanak veren bir durum oluşuyor, onların eylem alanı genişliyor. Ama gençlik hareketinin gelişmesi, kimilerinin sandığı gibi, toplumda durumun hızla kötüleşmesinin kaçınılmaz olarak doğurduğu, otomatik bir süreç değildir. Bu gelişme, amaca yönelik çabaların, her şeyden önce komünistlerin çabalarının sonucudur.

Gençlik için savaşım son derece gerginleşti. Sınıf düşmanı çok geniş bir ideolojik-politik saldırıya geçti, uygun gördüğü tüm yöntemlerle genç kuşağın sosyal aktifliğini felce uğratmaya çalışıyor. Otokrasi, gözdağı verme, yıldırma, baskı gibi «geleneksel» yöntemlerin yanısıra gençlerin kafalarını etkilemek için yeni yöntemler de uygulanıyor. Onları toplumda köklü değişiklikler yapmak yerine toplumun, tekelci çevrelerin çıkarlarına dokunmayan «modernizasyonu» gerektiğine inandırmaya, onlara reformist hayalleri ve oportünizmi aşlamaya çalışıyorlar. Öte yandan egemen sınıf gençler arasında başlatılan tartışmaları mevcut düzen için zararsız hale getirmeye, örgütlü savaşımı reddeden, işçi hareketine düşman konseptler yaymaya çalışıyor.

Sizce komünistler bu saldırıya nasıl karşı koyabilirler? KGÖ gençlik için savaşımında ne gibi başarılar sağladı?

Yunanistan Komünist Gençlik Örgütü'ne, Yunanistan Komünist Partisi'nin tüm üyelerine büyük sorumluluk düşüyor. Gençlik hareketinin anti-emperyalist, antitekelci yönelimini ardıcıl olarak daha da güçlendirmek, onu işçi hareketine yaklaştırmak gerektiriyor. Bizim devrimci bilimi – Marksizm-Leninizmi – öğrenmemiz, politik ve ideolojik çalışmalarını aktifleştirmemiz gerekiyor.

Komünistler şimdiye kadar çok iş yaptılar! Gençlerin sendikal örgütlere, barış için, askersel üslere karşı, ülkenin emperyalizme bağımlılığına karşı, Yunanistan'ın NATO ve Ortak Pazar'dan çıkması için, işsizliğe ve kapitalist toplumun diğer hastalıklarına karşı yığınsal çıkışlara katılımı genişledi. İşletmelerde, üniversitelerde, okullarda etkimiz artıyor. Bir örnek vereyim. Yunanistan'da tüm üniversiteleri içine alan öğrenci seçimlerinde KGÖ adayları 1975'ten beri sürekli birinci yerde geliyorlar, örneğin geçen yıl her üç öğrenciden biri bizim örgütümüze oy verdi. Birçok güçlüğü

karşın KGO'nün politik saygınlığının artması örgütsel gelişmesine de yansıyor. 1981 yılında ilan edilen altı aylık yeni üye alma kampanyası büyük başarıyla sonuçlandı. Bu alanda işçi gençlik arasında olumlu sonuçlar alındı. KGO işçi gençlik arasında çalışmaya özel bir özen gösteriyor.

Genç kız ve erkeklerin devrimci örgütün sıralarına katılma kararı vermeleri elbette pek kolay iş değildir. Böyle bir adım, harekete katılanın ileri sürdüğü görüşleri bilinçli olarak reddettiği, toplumda köklü değişimler yapma savaşımına bilinçli olarak katıldığı anlamına gelir. Pratikten biliyoruz ki, böyle bir adımın iyi hazırlanması gerekiyor. Örgütsel büyüme için bizim gerçekleştirmek zorunda olduğumuz başlıca önkoşullar nelerdir?

Birincisi, komünistlerle birlik olmak isteyenlerin yığın savaşımına katılmada yeterince deneyim edinmesini, devrimci proletarya partisinin öncülük rolünü açıkça kavramasını sağlamak için gençlik hareketinin yükselmesine yardım etmek gerekiyor. İkincisi, gençliğin karşı karşıya geldiği sorunların politik ve sınıfsal özünü sürekli ortaya koymak, her kısmi istemle ilgili dayanışma eyleminin genç insanların bilinç düzeyinin yükselmesine yardım etmesini, onları işçi sınıfının konumlarına yakınlaştırmasını sağlamak, gençliğin yazgısının tüm toplumsal gelişmeden ayrılmayacağı anafikrini kavramalarına yardım etmek gerekiyor. Üçüncüsü, ideolojik ve politik çalışmalar, gençlerde iyi bir gelecek perspektifi yaratmaya, onları komünist ülkelerin üstünlüğüne inandırmaya, onlarda sosyalist dünya görüşü oluşturmaya, onları bizim amaçlarımıza ulaşmaya esinlendirmeye yönelik olmalıdır.

Bu görevlerin yerine getirilmesi, geniş eylem birliğine yönelmeyle çelişmemektedir. Tam tersine bu, eylem birliğinin etkinliğinin artmasının zorunlu koşuludur. Burada sürekli girişimde bulunmak, en uygun eylem biçimlerini arayıp bulmak, gençliği ilgilendiren tüm sorunlara gerektiği gibi eğilmek, bunlara gerekli dikkati ayırmak başta gelmektedir. Bunlar yapıldığı zaman gençlik için verilen savaşım kazanılacaktır.

Hapishaneden bir mektup

«Barış ve Sosyalizm Sorunları» dergisi, daha önce askeri mahkeme önüne çıkarılmadan önce suçlanan Sudanlı bir devrimcinin direngenliğini ve ayrıca polis tarafından gizlice gözaltına alınan Brezilya komünistlerinin sergiledikleri yürekliliği anlatan belgeler yayınlamıştı. (1) Aşağıdaki mektup ise, El Salvador'daki cuntanın bir hapishanesinde, devrimci savaşımın zor yollarını seçmiş olanların sarsılmaz iradesinin, davaya kendini adanmışlığının, kahramanlığının en yeni kanıtıdır. Mariona hapishanesinden gelen bu mektup El Salvador Komünist Partisi yönetimine yazılmıştır ve üzerine düşen görevi tam olarak yerine getiren bir komünistin açıklamasıdır.

Yoldaşlar,

Mariona hapishanesinde yatmakta olan komünistlerin sıcak kardeşçe selâmlarını kabul edin. Biz politik tutuklular, halkımızın yürüttüğü devrimci savaşımın ki, o savaş bizi son utkuya ulaştıracaktır, tüm gelişmelerini çok yakından izliyoruz. İşçi sınıfının sendikal hareketinin yeniden atılıma geçtiğini duyunca çok sevindik. Grevlerin örgütlendiği haberleri bizlerde sevk ve heyecan yarattı.

Hapishliğin zor koşullarına, baskılara, cezalandırmalara karşın, hapishane yönetiminin tutukluları, dışarıda olup bitenlerden tecrit etmek çabalarına karşın, bizler yine de bilgi alabiliyoruz ve gelişmelerin gerisinde kalmıyoruz. Farabundo Marti Ulusal Kurtuluş Cephesi'nin savaşta kazandığı utkular, devrimci güçlerin yenilmezliğini gösteriyor. Mariona'daki, kadınlar hapishanesindeki ve ülkenin diğer hapishanelerindeki komünistler ve diğer politik tutuklular yıkılmaz bir inançla devrimci eylemleri, bizim tüm hareketimizi, onun başarılarını ve düşman birliklerine daha sık zarar vermeye başlayan yenilgileri gözlüyorlar. Biz utkudan eminiz. Ve bu güven bizi daha da güçlendiriyor ve moralimizi daha da yükseltiyor.

Şimdi sizlere Mariona tutuklularının koşullarını anlatmak istiyorum. Yalnızca bir zamanda hapishane yönetimi değiştirildi. Ulusal polis ve asteğmen olan yeni kumandan Jose Roberto Portillo, kendisinin atanma kararı üzerine, bizlere, kendi istediği şekilde bir hapishane yönetmeliği dayatmaya karar verdi ve politik tutukluların El Salvador Politik Tutuklular Komitesi'ne bağlı Mariona'daki örgütünü tanıtmamak için çabalara girişti. Onun düşüncesine göre, tutuklular kamuoyundan kopuk bir yığındı, yalnızca hapishane duvarları dışında ideoloji vardı ve hapishanede ideoloji olamazdı. Onun inancına göre bu, bizlerin ve bizden öncekilerin savaşta

(1) «Barış ve Sosyalizm Sorunları», Sayı 3 ve 5, 1983.

kazandığı herşeyi geçersiz kılıyordu. Bir süre için çok zor koşullarda yaşadık. Tehdit edildik ve her türlü baskıya uğradık. Fakat sonuçta kumandan bizim örgütümüzü tanımak zorunda kaldı.

Bildiğiniz gibi, amacımız, tutukluların tekrar güç kazanması için onların burada da aktif bir yaşam sürdürmelerini, cesaretlerini ve geleceğe inançlarını kaybetmemelerini, yoldaşlarımızın çalışmasını, eğitimi sürdürmelerini, hem ülkede, hem de hapisanede neler olup bittiği ile ilgilenmelerini sağlamaktır. Birçok komisyonlar ve alt komisyonlar oluşturduk. Bir politik eğitim yaz kursu örgütledik. Bunlardan başka, üretici işler de örgütlüyoruz.

El Salvador Politik Tutuklular Komitesi kendi belgelerinin yayılması, ve ayrıca tutukluların savaşımına destek veren Anneler Komitesi, Özgürlük Komitesi, İnsan Hakları Komisyonu ve diğer kuruluşların yardımları sayesinde gözle görülür bir etki kazandı. Bunda bizim desteğimiz ve devrimci örgütlerin çalışmaları büyük rol oynadı. Böylelikle de, zaman zaman çeşitli kurumların temsilcilerinin hapisanelerde görünmelerinin hiç te raslantısal bir olay olmadığı ortaya çıkmış oluyor.

Geçen hafta ABD Protestan Kilisesinden bir delegasyon Mariona'yı ziyaret etti. Kuzey Amerikalılar hücreleri gezdiler ve bizlerle konuştular. Onlara politik tutukluların koşullarını, işkenceleri, uygulanan cezaları, mahkemelerin dışında bize dayatılan yasa dışı kararları ve buyrukları anlattık. Delegasyon üyeleri şaşkırdılar, bize yardım önerdiler, ve hatta bizim için dua etmeye bile söz verdiler. Amerikan kilise adamları ABD'ye döndüklerinde hapisanemizde ve tüm El Salvador'da gördükleri herşeyi anlatacaklarına dair bize güvence verdiler. Buna benzer başka delegasyonlar da Mariona'yı ziyaret etti.

El Salvador Politik Tutuklular Komitesi yönetimi ve tüm üyeleri bu tür ziyaretlerin yüreklendirici olduğuna inanıyor. İnsanlar El Salvador'a gelirler ve politik tutuklularla konuşurlar. Kuzey Amerika dinsel topluluklarının temsilcileriyle görüşmeler önemlidir. Bildiğimiz kadarıyla bu ülkede Salvador kalkınının savaşımıyla dayanışma gösteren güçlü bir hareket vardır ve bunun politik olarak önemi büyüktür. Şuna inanıyoruz ki, tutukluların koşulları sorununun yükseltilmesi, öldürmeye, yok etmeye çalışan rejim tarafından, insan haklarının nasıl ayaklar altına alındığının sergilenmesine, rejimin saldırı ve zorbalıklarının mahkum edilmesine bir katkı olmaktadır. El Salvador'daki politik tutuklular insan haklarının nasıl sürekli ayaklar altına alındığının canlı kanıtlarını her zaman ortaya serebilirler. Olayları uzaktan izleyenler beğenseler de beğenmeseler de, bizler, bitmeyen baskılara, zorla kaçırılmalara, «kaybolmalara» ve öldürmelere karşı yine de canlı kalabilen, yaşamaya devam eden bir avuç insanız.

Sizi ilgilendiren parti içi yaşama gelince, bunu kısaca anlatabiliriz. Gün gün çalışmaları yönlendiren, politik eğitimi, mesleksel çalışmayı ve bunun gibi çalışmaları yürüten hücrelerle örülmüş bir parti örgütümüz var. Dahası kardeş örgütlerden yoldaşlarla çok iyi ilişkilerimiz var. Devrimci-Demokratik Cephe'den arkadaşlarla, buraya getirildiklerinden sonra çok az konuşma olanağımız oldu. Bu konuşmalarda en yeni haberleri, özellikle çok geniş tartışmalara yol açan ve karşılıklı diyalog ve görüşmeler politikasına ilişkin sorunlarla ilgili haberleri öğrendik.

Çok geniş bir temsili hükümet sorunu üzerine bir tartışmamız oldu. Komünist Partisi üyeleri olarak bizler, elimizde en küçük bir haber olmadan Demokratik Cephe'den yoldaşlara kendi düşüncelerimizi açıkladık. Devrimci Demokratik Cephe'den yoldaşlar bizim sorunların özüne parmak basan düşüncelerimizin doğru olduğunu ve gerçek yaşamdan kopuk olmadığını belirttiler.

Devrimci-Demokratik Cephe'den yoldaşlar hapishaneye geldikten sonra, onların bizlerle ve diğer kardeş örgütlere bağlı tutuklularla tanıştıkları çeşitli ikili toplantılarımız oldu. Mümkün olduğu kadar çok bilgi sağlamak isteğiyle Devrimci-Demokratik Cephe'den olan yoldaşlardan politik sorunlar ve diyaloga ilgili altı nokta üzerine bize yazılı raporlar vermelerini istedik. (2) Onlar kendilerine yapılan sorgulamaların amacının, Devrimci Demokratik Cephe ile Farabundo Marti Ulusal Kurtuluş Cephesi arasındaki bağlar, bağlantılar ve ilişki yöntemlerini açığa çıkarmak olduğunu söylediler. Tüm göstergeler düşmanın diyalog politikasından oldukça endişe duyduğunu gösteriyor. Hiçbir ön koşul ileri sürmeden görüşmelere başlama önerisi El Salvador'daki ordu içinde, hükümet çevrelerinde, ve yönetici sınıflarda oldukça önemli tehlike çanları çalmasına neden oldu. Bu, aynı zamanda Devrimci-Demokratik Cephe'den olan yoldaşların sorgulamalarındaki soruların çoğunun, DDC ve FMUKC arasındaki bağlar üzerine olmasının yanı sıra diyalog ve bunun önemi üzerine olmasından da iyici anlaşılıyor.

Başka şeyler üzerine de birkaç söz söylemek istiyorum. Hapisteki komünistler ailelerimizle ilişkiyi kaybetmemeni istiyorlar. Yakınlarımızın yoldaşlarımız tarafından düşünüldüğünü, arandığını bilirsek burada daha rahat olacağız.

Başka bir konu. Boş hayallere kapılmamakla birlikte, adli yardımlara gereksinimimiz olduğunu sanıyoruz. Tutuklular arasında davaları çok basit olanlar var ve bunlar deneyli avukatların ellerine verilirse bu tutukluların bazıları serbest bırakılabilir. Tutukluların çoğunun durumunun

(2) Daha ayrıntılı bilgi için bak: Jaime Barrios, «Savaşkanlığı yükseltme ve politik girişimcilik», «Barış ve Sosyalizm Sorunları» – «Yeni Çağ», sayı 4, 1983.

farklı olduğunu biliyoruz: Onlardan birçoğu için, özgürlük, politik bir sorundur ve bu özgürlük adli değil, politik bir görüş açısından gözönüne alınmalıdır. Hiç kuşku yok ki, bireysel durumlarda özgürlük kazanılabilir.

Size tekrar bazı gereksinimlerimizi hatırlatmak istiyorum. Bundan önce de yazdığım gibi, burada hapiste, çok şeye gereksinim duyuyoruz, özellikle politik-ideolojik içerikli materyel, belge ve kitaplara. Size, istediğimiz kitapların listesini göndermiştim. Ek olarak, bizim için çok yararlı olabilecek olan Komünist Partisi'nin tüm belgelerini, yayınlarını ve diğer materyallerini mümkün olabilecek her kanalla göndermenizi istiyoruz. Parti tezleri ve 7. Kongre belgeleri hapislik koşullarında özel bir önem kazanıyor. Hapisteki zaman, eğitim için, politik bir okul oluşturulması için ve politikamızın propagandası için çok yararlı olabilir. Burada biz, birçok yoldaşın Komünist Partisi'nin çizgisinden habersiz olduklarını görebiliyoruz ve bunu az çok anlayan yoldaşlar kendi bilgilerini onlarla paylaşmayı üzerlerine düşen bir görev sayıyorlar.

Sizlere bir kere daha bizlerin selamını iletirken, tutukluların çoğunun bizim davamıza bağlı, seçkin savaşçılar olduklarını gösterdiklerini bir kere daha belirtmek istiyorum. Mariona'da geçirdikleri günlerinde, çoğu politik görüşlerini geliştirdi. Görüldüğü gibi, hapiste bile aktif eylemde bulunmak, yürekliliği artırmak ve her gerçek devrimci için gerekli diğer nitelikleri edinmek için yer vardır.

Tekrar ediyorum. Size inanıyoruz ve moralimiz yüksek. Sizin desteğinin bizim için ne kadar önemli olduğunu söylemeye gerek yok. Bizim tarafımızdan yazılmış raporlarda, bildirilerde, bültenlerde ve mektuplarda açık ortaya konan şeyler, bu belgeler, rejimin iç yüzünü sergilemek için yürütülen politik savaşımın birer parçasıdır.

Mektubumu bitiriyorum. Anlatabileceğim daha çok şey var. Fakat bunları bir dahaki mektubuma bırakıyorum.

Tüm yoldaşları kardeşçe kucaklarım.

Lucio

Kapitalist bütünleşme koşullarında işçi sınıfının savaşı

Dergimizin, Gelişmiş Kapitalist Ülkelerde Sınıf Savaşımının Sorunları Komisyonu, kapitalist bütünleşimin tarihi ve pratiği, onun bugünkü ekonomik bunalım koşullarında emekçilerin durumuna etkisiyle ilgili bir dizi sorunun ele alındığı bir tartışma düzenledi. Tartışmaya katılanların, çoğunluğunu, Batı Avrupa komünist ve işçi partileri temsilcileri oluşturduğu için ana dikkat Ortak Pazar sorunlarına ayırdı. Buna karşın, tartışma, kısmen de ABD ile Kanada arasındaki bütünleşme, aynı zamanda Latin Amerika'da bölgesel işbirliği sorunlarını da kapsıyarak, tekelci devlet kapitalizmi ülkelerinin günümüzdeki bu önemli bütünleşme grubuna ilişkin sorunların sınırını açtı.

Tartışmaya şunlar katıldı: James West (ABD Komünist Partisi) Bert Ramelson (İngiltere Komünist Partisi), Jeronimo Carrera (Venezuela Komünist Partisi) Polychronis Weiss (Yunanistan Komünist Partisi), Ib Nørlund (Danimarka Komünist Partisi), Stefan Issensee (Batı Berlin Sosyalist Birlik Partisi), Georg Kwiatowski (Alman Komünist Partisi), Ramon Mendezona (İspanya Komünist Partisi), Niall Farrell (İrlanda Komünist Partisi), Jack Phillips (Kanada Komünist Partisi), Raja Collure (Sri Lanka Komünist Partisi), Domingos Lopez (Portekiz Komünist Partisi), Carlos Zuniga (Şili Komünist Partisi), John Nkosi (Güney Afrika Komünist Partisi), aynı zamanda SSCB Bilimler Akademisine bağlı Dünya Ekonomisi ve Uluslararası İlişkiler Enstitüsü'nden Ekonomi Bilimleri doktoru Y. V. Şişkov.

Aşağıda, tartışmanın içeriği kısaca aktarılıyor:

NESNEL SÜREÇ Mİ YOKSA TEKELLERİN SİLAHI MI?

Kapitalist bütünleşme (entegrasyon), şu veya bu biçimde bölgesel gruplarda birleşen, malların, sermayenin tek pazarını, kimi kez de iş gücünün ortak pazarını oluşturan; ekonominin ve sosyal yaşamın değişik alanlarında uyumlu bir politika oluşturmaya ve gerçekleştirmeye çalışan giderek daha çok endüstriye gelişmiş ülkeyi kapsıyor. Batı Avrupa'da bu sürecin merkezinde, Mart 1957'de FAC, Fransa, İtalya, Belçika, Hollanda ve Lüksemburg tarafından imzalanan Roma antlaşmasının temelinde 1958'in başında kurulan Avrupa Ekonomik Topluluğu (AET) bulunuyor. 1975'ün başında bu kuruluşa, İngiltere, İrlanda ve Danimarka, 1 Ocak 1981'de Yunanistan katıldı. Günümüzde Portekiz ile İspanya'nın da AET'ye girmesi üstüne görüşmeler yapılıyor. Washington ile Tokyo'nun da, Kuzey Amerika

ve Pasifik Okyanusu bölgesinde bölgesel ekonomik gruplaşmalar oluşturma planları vardır.

Bu süreçler, ekonomik yaşamın artan enternasyonalleşmesini (uluslararasılaşmasını) kendi amaçları için kullanmaya çalışan söz konusu ülkelerin tekelci sermayesine aktif bir biçimde gerçekleştiriliyor. Ve bunlar, işçi sınıfının, öteki emekçi katmanların çıkarlarını doğrudan doğruya ilgilendiriyor. Bunun için de, kapitalist bütünleşme sorunlarının Marksist konumdan bilimsel bir biçimde ele alınması, komünist ve işçi partilerinin teorik çalışmalarının, onların politik stratejilerini oluşturmalarının önemli yönlerinden birini oluşturuyor.

Teorik planda özellikle şu ilkesel sorunlar özel önem taşıyor:

– AET türünden bütünleşme gruplarının oluşması, nesnel ve kaçınılmaz bir süreç mi yoksa kendi sınıfsal amaçlarına ulaşmak için tekelci sermayenin oluşturduğu yapay kuruluşlar mı?

– Bu tür birliklere üye devletlerin ekonomik, sosyal ve diğer alanlardaki eylemlerini koordine etme ve birbiriyle uyumlaştırma süreçlerini bir politik fenomen mi, yoksa üretim güçlerinin yeni gelişme düzeyinin doğduğu ekonomik gereklilikle sınıksız örülmesinin bir sonucu mu olarak görmek gerekiyor?

Tartışma sırasında, Marksizmin kurucularının açıkladıkları ekonomik yaşamın enternasyonalleşmesi eğiliminin, bu «uluslar arasında çok yanlı ilişkilerin gelişmesine ve bunların birbirine bağlı duruma gelmesine yol açan» (1) eğilimin son 20–30 yıl içinde geçmişte görülmedik boyutlara ulaştığı vurgulandı. Bilimsel-teknik devrimin ve uluslarüstü tekellerin hızla gelişmesinin etkisiyle, V. İ. Lenin'in daha 20. yüzyılın başlarında işaret ettiği «uluslar arasında her türlü ilişkilerin gelişmesi ve güçlenmesi, ulusal sınırların yıkılması, sermayenin genellikle ekonomik yaşamın, politika ve bilimin vb. enternasyonal birliğinin oluşması» (2) İkinci Dünya Savaşından sonra olağanüstü bir yoğunluk kazandı. Bunun sonucunda kapitalist ülkeler arasında özellikle Batı Avrupa ve Kuzey Amerika bölgelerinde ekonomik, bilimsel-teknik, politik, kültürel karşılıklı bağımlılık birkaç kat arttı.

Böylece AET'yi kuran 6 ülkenin toptan dış ticaretinde kendi aralarındaki ticaretin payı, 1958'de yüzde 35,1'den, 1963'te yüzde 40,6, 1973'te yüzde 50,5'e çıktı ve bugün de yüksek bir düzeyde kalmaya devam ediyor. İspanya, AET'ye üye olmamasına karşın daha şimdiden dış satışının yarısını «Ortak Pazar» ülkelerine yapıyor. ABD ile Kanada arasında ekonomik bağlar hâlâ güçlüdür. Kanada'nın dış ticaretinin yüzde 70'i ABD

(1) K. Marks ve F. Engels, Yapıtlar, c. 4, s. 428.

(2) V. İ. Lenin, Tüm yapıtlar, c. 24, s. 124.

ile yapılıyor. ABD uluslarüstü tekellerinin doğrudan doğruya Kanada'ya yaptıkları yatırımlar, 1981'de 45 milyar dolara yaklaştı, bu tekeller Kanada'da tüm endüstri üretiminin yarısına yakın bir bölümünü kontrolünde tutuyorlar.

Tartışmaya katılanlar, ekonomik yaşamın enternasyonalleşmesi düzeyindeki yükselişin emekle sermaye arasındaki savaşım için, işçi sınıfının ve onun bağlaşıklarının devrimci hareketi için ekonomik ve politik koşulları değiştirdiğini vurguladılar. Tekelci sermaye mikroekonomik düzeyde olduğu gibi (ayrı ayrı uluslarüstü tekeller çerçevesinde) makroekonomik düzeyde de (AET tipinden bütünleşme çerçevesinde) manevra yapma yönünde yeni olanaklar elde ediyor.

Bununla birlikte, tartışma sırasında ekonomik yaşamın enternasyonalleşmesiyle bölgesel bütünleşme süreçleri arasındaki karşılıklı ilişkiler konusunda farklı görüşler ortaya çıktı.

B. Ramelson'un kanısına göre, tekelci sermaye yoğunlaşma ve merkezileşme sonucu yasal olarak ayrı ayrı ülkelerin sınırını aşılıyor. Ama uluslarüstü tekeller pratik olarak tüm dünya kapitalist ekonomisinde faaliyet gösteriyor. Bunun için de bütünleşmeden herşeyden önce bölgesel değil, dünya çapında varolan bir fenomen olarak sözetmek gerekiyor.

Konuşmacı daha sonra şunları söyledi: Gerçek şudur ki, biz, bölgesel değil, uluslarüstü tekellerin global eylemleri sonucu ortaya çıkan global pazarlarla karşı karşıya bulunuyoruz. Tersine AET tipi bölgesel gruplaşmalar yapay kuruluşlardır, kendi politik amaçları için emperyalist egemen çevrelerce dayatılmıştır. Bunun için de, bölgesel bütünleşmeyi nesnel bir süreç olarak tanımlamak hiç bir surette doğru değildir.

Soruna global yavaşılması gereğine değinen James West, ekonomik yaşamın enternasyonalleşmesinin nesnel niteliğini ve onun üretim süreçlerinin karşılıklı uyumu ve bir modele göre ayarlanması, değişik ülkelerde gelişme düzeyi ile yaşam koşullarının yaklaşması, üretim güçlerinin giderek artmasına katkıda bulunması, toplumsal emeğin etkinliğinin artması gibi ilerici yönlerini vurguladı. Ama kapitalizm koşullarında tüm bunların ulusal ekonomilerin karşılıklı birimlerinin içine sızdığı ve karşısındaki zayıflatmaya, güçsüz olanı kendine bağımlı kılmaya çalışması biçiminde kendini gösterdiğini belirtti. Konuşmacı, bölgesel bütünleşmenin somut koşullarda ekonominin enternasyonalleşmesi temelinde bir araç olarak ortaya çıktığını, bu aracın yardımıyla kapitalist ülkelerin öteki ulusal ekonomileri kendisine ya bağımlı kılmaya, yada tersine, örneğin ABD gibi kendini daha güçlü ulusal ekonomiden korumaya çalıştığını ileri sürdü. Başka bir deyişle, J. West'e göre, bölgesel bütünleşme mekanizması değişik ekonomik ve politik amaçlara hizmet edebilir.

Ekonomik yaşamın enternasyonalleşmesinden farklı olarak bölgesel ka-

pitalist bütünleşmenin nesnel bir süreç olmadığı, bunu kabul etmek gerektiği düşüncesi *Jack Phillips* ve *N. Farrell*'in konuşmalarının merkezini oluşturdu. Onlar bunu üstyapının bir fenomeni, onun yardımıyla, tekellerin devleti kullanarak, egemenliklerini korumaya yönelik ekonomik ve politik çabalarını gerçekleştirdikleri bir silâh olarak nitelediler.

Farklı düşüncelerden hareket ederek, tartışmaya katılanlardan birçoğu başka görüşler öne sürdüler. Vurgulanan gelişmelerin özdeş olmasına karşın, bölgesel bütünleşmenin günümüz koşullarında ekonominin enternasyonalleşmesinin organik devamı, yani özünde onun özgül, nitel bakımdan yeni bir aşaması olduğu vurgulandı.

J. Nörlund şöyle dedi: Danimarka komünistleri, kapitalist bütünleşmeyi, tekelci devlet kapitalizmi koşullarında üretimin uluslararası toplumlaşmasının bir yansıması olarak görenlerle aynı görüştedir. Bu, belirli ülkelerin tekellerinin başka ülkelerin ulusal ekonomisine sızma, onları kontrolüne alma biçiminde gerçekleşiyor. Emperyalizmde her zaman olduğu gibi bu süreç, gücünün yararına gerçekleşiyor. Batı Avrupa bütünleşmesinin temelinde, NATO içinde bağların zayıflamasını önlemek, bu askersel birliğe ekonomik temel oluşturmak gibi önemli bir politik neden yatmaktadır. Nesnel olan, tekellerin ekonomik yakınlaşmayı işçi sınıfına karşı yeni saldırılar için kullanmasıdır. Sorunun özü de, tekelci devlet kapitalizmi koşullarında böylesi bir gelişmenin sonuçlarına karşı nasıl savaşmamız gerektiğidir.

Y. Şişkov, enternasyonalleşme sırasında uluslararası ekonomik, üretim-teknoloji, politik-hukuksal bağların, sosyalist ve kapitalist ekonomilerde giderek daha da sıklaştığına dikkati çekti ve şunu belirtti: Her iki dünya sisteminde yakınlaşma öylesi bir düzeye ulaşmıştır ki, onun günümüzde en yüksek aşamaya, yani bütünleşmeye yükselmesi için koşullar bütünüyle olgunlaşmıştır.

Bu aşama, uluslararası üretimin niteliğindeki nitel değişikliklerin derecesi açısından bütünleşme öncesinden farklıdır. Önceleri söz konusu olan, her biri içinden ülke boyutunda toplumsal yeniden üretim sürecinin birliğiyle perçinlenen tamamen özerk ulusal ekonomi birimlerinin şu veya bu ölçüde sıkı, karşılıklı eylemidir. Bütünleşme aşamasında ise, bütünleşme kompleksleri gibi, yavaş yavaş yeni, daha geniş ekonomik birimler oluşuyor; bunların içinde toplumsal yeniden üretimin birliği daha fazla sağlanıyor. Elbette, bu süreçlerin sınıfsal içeriği, birbirine karşı olan iki dünya toplum sistemi çerçevesinde tamamen birbirine zıttır, bunun için de onun biçimleri temelden farklıdır.

Üretim güçlerinin dengesiz gelişmesi yüzünden, enternasyonalleşmenin, tüm dünya kapitalist ekonomisinde hemen en yüksek aşamasına ulaşması olanaksızdır. O, uluslararası ekonomik bağların daha yoğun ol-

duğu ve bunun için elverişli politik koşulların bulunduğu bölgelerde baş-
lıyor. Bunun için de günümüz aşamasında bütünleşme bölgesel nitelik
taşıyor.

Elbette, onu sadece bir ekonomik fenomen olarak değerlendirmek
doğru değildir. Günümüzde, hatta burjuva devletleri, toplumsal yeniden
üretime aktif katılmaktadır. Ulusal devletlerin politikalarının değişik yön-
lerini, ahenkleştirme, onların politik üst yapısını karşılıklı uyumlaştıma
giderek daha sık ve daha geniş bir biçimde gerçekleştiriyor. Burada, eko-
nomi ve politika, nesnel ve öznel etmenler birbirinden ayıramaz. Ortak
politik eylem biçimleri, örneğin Batı Avrupa'nın Ortak Pazar ve Avrupa
Hür Ticaret Birliği adlı iki bütünleşme örgütünün kanıtladığı gibi çok
değişik olabilir. Bunun için de, bütünleşmenin politik yönü, ekonomik yönü
kadar, yani üretici güçlerin gelişmesinin yasallıklarında olduğu kadar
katı ölçülerde belirlenmez. Ama bunları birbirinden ayırmak, üstelik bir-
birinin karşısına koymak doğru değildir.

J. Carrero, R. Colurre ve R. Mendazona uluslararası üretimin toplum-
laşmasının gelişmesiyle ilgili bölgesel bütünleşme sürecinin daha derin-
lemesine ele alınmasını istediler. *R. Mendazona*, nesnel ve tarihsel ilerici
bir süreç olarak bütünleşmenin öznel etmenlerin etkisi sonucu şu veya
bu somut biçimi alabileceğini belirtti ve devamla şöyle dedi: Biz tarihsel
gelişmenin karşısına çıkamayız. Ancak biz, tekeli sermayenin hegemon-
yasına son vermeye çalışan her ülkenin somut tarihsel koşullarını göz-
önünde bulundurarak, strateji ve taktik oluşturabiliriz.

Ş. Kwiatowski, kapitalist bütünleşme kavramının ve somut biçimlerinin
çelişikliğini vurguladı. O, şöyle dedi: Altyapı temelinde böylesi bütün-
leşme, günümüz aşamasında üretim güçlerinin gelişmesinin tekeli biç-
midir. Bu süreç, Avrupa'nın tüm kapitalist kesimini kapsıyor ve hatta
merkezden uzak etki bölgeleri oluşturarak, onun sınırlarını da aşıyor.
AET'ye gelince, o, ayrı ayrı devletler arasında geleneksel karşılıklı iliş-
kiler çerçevesi dışına çıkan ekonomik, sosyal ve politik bağların yoğun
olarak içiçe girdiği alanda gerçekleşen bir bütünleşmedir. Öte yandan,
FAC ile Ortak Pazar üyesi olmayan Avusturya arasındaki ekonomik bü-
tünleşme, FAC ile AET üyesi olan Hollanda arasındaki ekonomik bütün-
leşmeden en azından daha zayıf değildir.

Vurgulanan ekonomik süreçlerin yanısıra üstyapı alanında da belirli
değişiklikler gerçekleşiyor. Güçler oranındaki gelişme ve tekeli grupların
çıkartlarıyla belirlenen bu değişiklikler, AET gibi, şu veya bu devletlerarası
örgütlerin, onların uluslarüstü kurumlarının oluşmasına yol açıyor. Bu tür
örgüt ve kurumlar, ulusal örgüt ve kurumlar gibi nesnel bir gerçekliktir ve
bunları kabul etmek gerekiyor. Ekonomik alandaki bütünleşme sürecinden
farklı olarak, bunlar, nesnel toplumsal gelişme açısından kaçınılmaz de-

ğildir. Bunun için, ekonomik yaşamın enternasyonalleşmesinin nesnel gerekliliği ve tarihsel ilerici niteliği ve bölgesel üstyapı kuruluşları aynı sıraya konulamaz, AET'nin politik üstyapıları bütünleşmeyle, ekonomik mekanizmanın üretim güçleriyle özdeşleştirilemez.

Aynı zamanda ekonominin enternasyonalleşmesinde varılan düzey ile uluslararası kapitalist iş bölümünde ve malların, sermayenin ve iş gücünün hareketinde varlığını sürdüren kendiliğinden gelme niteliği arasında ayrılık vardır. Yalnız AET ile onun başlıca rakipleri olan ABD ve Japonya arasında değil, Ortak Pazar içinde de, hükümetin desteğinde tekeller arasında sürekli bir ticaret savaşı yürütülmektedir. Batı Avrupa'daki kapitalist bütünleşmenin sosyal niteliğini birincisi belirliyor. Bunun için de, bu sorun üzerindeki tartışmalarda, AKP, V. İ. Lenin'in kapitalizmde Birleşik Avrupa Devletleri ya olanaksızdır, ya da gerici olması gerekmektedir düşüncesinden hareket ediyor.

BÜTÜNLEŞMENİN SINIFSAK YONÜ

Tartışmada, kapitalist dünyadaki şu veya bu bütünleşmenin politik içeriğini, burada hangi sınıfsal güçlerin üstün olduğunun belirlediği vurgulandı.

Gelişmekte olan ülkelerde bütünleşme örgütleri genellikle yerli ulusal burjuvazi tarafından oluşturuluyor. Kuşkusuz bu burjuvazi de işçilerin sınıf düşmanıdır ama, çoğu kez ülkesinin ekonomik bağımsızlığı için yabancı tekelci sermayenin egemenliğine karşı çıkma eğilimi göstermektedir. Bunun için de, bütünleşme süreçleri çoğu kez, örneğin Latin Amerika'da üstü örtülü antiemperyalist bir eğilim taşıyabilir.

Carlos Zuniga şöyle dedi: Latin Amerika'daki bütünleşme örgütleri, bir yandan bu bölge ülkelerinin çoğunun kabul ettiği bağımlı kapitalist gelişmenin «ithal ikamesi modeli»nin kendini tükettiği yönünde kesin kanıtların ortaya çıktığı, öte yandan Küba devrimi etkusunun sosyalizm alternatifini açtığı koşullarda oluşmaya başladı. Bu durumda, Latin Amerika ülkelerinde egemen çevrelerin bütünleşme politikası üç amaç güdüyordu: Birincisi, kapitalist gelişme yolunu yeniden canlandırmak, iflas etmiş olan sistemi kurtarmak; ikincisi, yabancı tekelci sermaye ile rekabette yerel burjuvazi için daha elverişli koşullar yaratmak; üçüncüsü, antiemperyalist halk hareketini burjuva reformizminin yoluna yöneltmek ve devrimci dönüşümlere izin vermemek.

Elbette bu, ardıcıl olmayan ve çelişkili bir stratejidir. Ama bu, önemli ölçüde, Latin Amerika'da ekonomik ve politik özgürlüklerin başlıca boğucusu ABD emperyalizmine karşı savaşıma yöneliktir. Sonuç olarak kıtanın

kommünistleri bütünleşme projelerini desteklediler. Çünkü bu projeler, halk demokrasisinin gelişmesi yoluna geçişin koşullarını oluşturmaya katkıda bulunan etmenlerden biri olarak yerli burjuvazinin belirli katmanlarının eğilimini kullanma yönünde nesnel olarak sağlıyor.

J. Carrera da şunları söyledi: And Paktı'nda, Karayipler Ortak Pazar'ında ve Latin Amerika Ekonomik Sistemi'nde (Küba sıralanan kuruluşlardan sadece sonuncusuna giriyor) yansımasını bulan bu projeler, Latin Amerika devletleri ekonomilerinin ABD'nin çıkarlarına aşırı derecede bağımlılığına yavaş yavaş son verilmesine yardım ediyor. Neki, şimdi Latin Amerika ve Karayipler havzası ülkelerinin 155 milyar doları bulan tüm dış ticaret hacminden sadece % 15'i aralarındaki karşılıklı ticarete düşüyor. Geriye kalan % 85'ini bölge dışındaki devletlerle, bu arada % 60'ını ABD ile yapılan ticaret oluşturuyor. Aynı zamanda bunda Kuzey Amerika'nın uluslarüstü tekellerinin Latin Amerika'daki eylemlerinin yıkıcı etkisi de yansıyor. Bunun, bütünleşme örgütleri çerçevesinde, Latin Amerika ve Karayip ülkelerinin birleşmesi yoluyla zayıflaması, bölgede demokratik ve devrimci hareketin daha da yaygınlaşmasının önemli ön koşullarından biridir. Bu bütünleşme olanakları söz konusu ülkelerin emperyalist devletlerle dış ticaretini iyileştirmelerine yol açabilir ve gerçekten alış-verişin eşitlik ve karşılıklı yarar temelinde gerçekleşmesini öneren tek partner olan dünya sosyalizmi ile ilişkilerin kurulmasında daha büyük bağımsızlık elde etmesini sağlayabilir.

Tersine, Batı Avrupa'daki, özellikle AET çerçevesindeki bütünleşmenin sınıfsal niteliğini, bu bütünleşmenin, zenginliğini yalnız kendi ülkesi emekçilerini sömürme yoluyla değil, dünyanın birçok bölgesindeki eski sömürgeleri amansızca soyma yoluyla sağlayan tekelleri büyük burjuvazi tarafından gerçekleşmesi belirliyor. Bu, deneyimli, güçlü ve iyi örgütlenmiş bir sınıf düşmanıdır. O, bütünleşme süreçlerini herşeyden önce finans oligarşisinin ekonomik ve politik erkinin sürmesini, emekçilerin sömürülmesinin devam etmesini ve şiddetlenmesini, aynı zamanda küçük ve orta burjuvazinin elde ettiği kârların bir bölümünü kendi cebine aktarmasını sağlayan kapitalizmin bir sistem olarak korunması yönünde kullanıyor.

B. Ramelso'nun belirttiği gibi, AET'nin ödevlerinden biri, bu kuruluş katılan hangi devlette olursa olsun, işçi sınıfının kapitalist düzenin temelini karşı çıkmasını, erki kendi eline almasını ve ülkeyi sosyalizm yoluna sokmasını engellemektir. J. Nkosi ve D. Lopez de bu doğrultuda konuşmalar yaptılar. D. Lopez, Portekiz örneğine dayanarak, bu ülkenin sosyalizm yoluna koyulmasına olanak vermemek için AET'nin belirli çevrelerinin Nisan Devriminden sonra bu ülkedeki gelişmelere nasıl karıştıklarını gösterdi ve şöyle dedi: Biz daha söz konusu topluluk üyesi değilizken, bize FAC tarafından baskı yapıldı, ekonomimize yabancı yatırımları sınırlama ve ülkemize turist gelişini kısıtlama yoluyla boykot uygulandı.

Bu topluluğa üye olduğumuz zaman ne olacak? PKP, Portekiz'in AET'ye sokulmasını, ülkedeki devrimci kazanımları yoketme amacını güden büyük bir politik operasyon olarak niteliyor. Nitekim işçi kontrolüne, devletleştirilmeye, toprak reformuna ve kooperatifleşmeye son verilecektir. Biz kapitalist bütünleşmeyi işçi sınıfının, halk yığınlarının savaşımı yolunda ciddi bir engel görüyoruz.

P. Weiss da şunları belirtti: Kapitalist ülkelerin dengesiz politik ve ekonomik gelişmesi, bunlar arasındaki çelişkilerin sertleşmesine yol açıyor. Devrimci hareketin sınıfsal strateji ve taktiğinin önemli sorunlarından biri de, bu çelişkileri kendi amaçları için kullanmaktır. Emperyalizm değişik türden politik, ekonomik ve askersel örgütler ve bağlaşıklıklar kurarken, ortak çabalarla emekçilerin devrimci dönüşümler yolunu tıkamaya, işçi hareketini ezmeye çalışıyor, genel olarak sosyalizme karşı savaşıyor ve bununla birlikte kendi iç çelişkilerinin üstünü örtmeye, gizlemeye çalışıyor. Bu, NATO ve AET için de geçerlidir. Yunanistan Komünist Partisi'nin kanısına göre, onların niteliğini değerlendirmede en önemlisi, her ülke için ve belirli her an için geçerli olan sınıfsal stratejik mekanizmaların, aynı zamanda taktik özelliklerin gözden uzak tutulmamasıdır.

Toplantıya katılanlar genel olarak, AET üyeliğinin, üye ülkelerdeki işçi sınıfının, tekellerin gücünü sınırlama ve sosyalist seçeneği yaşama geçirme savaşımına katkıda bulunmadığını, tam tersine buna zarar verdiğini belirttiler.

Büyük sermaye, aynı zamanda AET'yi işçi sınıfı üzerindeki sömürsünü yoğunlaştırmak için kullanıyor. Yuri Şiskov şöyle dedi: Ortak Pazar, üye ülkelerin işçileri arasında rekabeti keskinleştirmek için değişik uluslardan emekçiler arasına düşmanlık tohumları ekmek, uluslararası düzeyde grev kırıcılığını yasallaştırmak ve işçi sınıfını «tüketim toplumu» yapısıyla bütünleştirmek, onun örgütlü savaşımını zayıflatmak amacıyla kuruldu.

Ortak Pazar'ın işçi düşmanı karakteri son yıllardaki, çok ciddi ekonomik krizle birlikte apaçık ortaya çıktı. Ib Nörlund şöyle dedi: Ortak Pazar'ın 1981–1985 yılları için orta erimli beşinci programına dikkatle bakılınca, onun ekonomik zorluklara işçi sınıfının sırtından bir çıkış yolu bulmayı önerdiği çok açık görülecektir. O, ücretlerin büyümesinin kontrol edilmesini öneriyor, enflasyonun fiyat artışları göz önüne alınınca bu, emekçi halkın yaşam standartlarını düşürmek anlamına gelir. Dahası, program sosyal güvenlik harcamalarının ulusal üretimden daha hızlı büyümeyeceği bir durumu güvenceye almayı öneriyor. «Sosyal partnerlerin» işgücünün değerlendirilmesinde disipline daha katı uymaları isteniyor.

Tartışmaya katılanların çoğu, emperyalist strateji uzmanlarının Batı Avrupa ülkelerinin bütünleşmesini Sosyalist topluluğu hedef alan NATO'yu

güçlendirmenin bir aracı olarak gördüklerini vurguladılar. *James West ve Domingos Lopez* şunu belirttiler: Bu ABD'nin NATO ve AET'nin her ikisinde de çıkarları olduğunu ortaya seriyor. *Georg Kwiatowski* şunu vurguladı: Son zamanlarda AET çıkarları ile NATO çıkarları özellikle silahlanma yarışında daha sıkı içiçe geçti. Gerek bölgesel forumlarda, gerekse Batı Avrupa bağlaşıklığı içinde, parlamento üyeleri ve AET ülkeleri savaş endüstrisinin temsilcileri, askersel amaçlı fonlarda büyük bir artış yapılmasını, gelişkin silah sistemlerinin üretiminde daha sıkı işbirliğine gidilmesini ve bir ortak silah pazarının yaratılmasını savunuyorlar. AET Endüstri Komisyonu, üye devletlerin askersel üretimleri arasında işbirliğini önleyen her tür engelin kaldırılmasını istedi. Bu durum Batı Avrupalı barış ve demokrasi güçleri arasında kaygı yaratıyor.

Polychronis Weiss, bütünleşmenin ekonomik ve politik yönlerinin birbirinden ayırlamayacağını belirtti. İrlanda dışında tüm AET ülkeleri NATO üyesidir. Her ne kadar çelişkiler ve kimi Batı Avrupa ülkeleri arasında ABD emperyalizminin planlarına karşı belirli bir muhalefet varsa da, NATO'nun politikası sonuç olarak saldırganlıktan, silahlanmayı tırmandırmaktan, savaş hazırlığından başka bir şey değildir. Yunanistan'ı da bu yola çekmek için çaba harcanıyor. ABD gibi, AET ülkeleri de, Yunanistan'ı Sovyetler Birliği'ne, diğer sosyalist ülkelere ve ekonomik ve sosyal ilerleme ve bağımsızlıkları için direnen halklara karşı bir sıçrama tahtası olarak tutmak istiyorlar. *Domingos Lopez*, Ortak Pazar'ın genişlemesi, hiçbir biçimde Avrupa'da barışı korumaya veya Avrupa ülkelerinin politik dengesini ve güvenliğini güçlendirmeye hizmet etmez, dedi. *Niall Farrell*, «Avrupa Birliği» ile ilişkili her söz, ortak «Avrupa savunma politikası» görüşüyle sıkıca bağlıdır, diye belirtti. AET'nin NATO üyesi olmayan tek üyesi İrlanda açısından AET üyeliği, onun tarafsızlığı için sürekli bir tehdittir. Bu konunun terkedilmesi emperyalizme boyun eğen bir dış politikayı ve Kuzey İrlanda'daki demokratik olmayan yönetimi benimsemeyi getirir.

AET'nin büyüyen kolektif yeni-sömürgeci rolü de göz önüne alınmalıdır. *John Nkosi*, Ortak Pazar'ın bu yönüne dikkatleri çekti. AET ile gelişmekte olan ülkeler arasında imzalanan ve gelişmekte olan ülkelerin bağımlılığını pekiştiren anlaşmalardan söz etti. Aynı konuya *Roja Collure* da değindi. Batı Avrupa'daki kapitalist bütünleşmenin, gelişmekte olan ulusları kimi sorunlarla karşı karşıya getirdiğini, bunun onların eski sömürgeci güçlere olan ekonomik bağımlılığını korumaya ve eşitsiz ticareti sürdürmeye hizmet ettiğini belirtti.

Tartışmaya katılanların çoğu, AET türü bütünleşik grupların tekelsel karakterinin, bunların tümünün içinde güçlü üyelerin, zayıf üyeleri ezmesi olgusunda da gözlendiğini belirttiler. *Ib Nörlund* şöyle dedi: Kapitalist bütünleşmede sözde uluslararası işbirliği de, işbölümü de hep güçlü

tekellerin ve güçlü ulusların işine yarıyor. Ortak Pazar'ın yönetim organları, bu eğilimi sürdürmeye hizmet ediyor. Pratikte, veto geçersizdir. Bu Danimarka halkınca, son balıkçılık görüşmelerinde açıkça görüldü.

Ne ki, en güçlü olanın ekonomik sorunlarını daha güçsüz olana yüklemesini olanaklı kılan şey, yasal eşitsizlikten daha çok, değişik AET ülkelerindeki tekeli sermayenin ekonomik gücü arasındaki eşitsizliktir. P. Weiss, Yunanistan'ın bunun etkisini daha AET üyeliğinin ilk iki yılında duyduğunu ortaya koydu. Yalnız 1981 yılında AET üyeleri ile ticaret açığı iki katına 74,5 milyar drahmiden, 144,2 milyar drahmiye çıktı. Tarım en sert darbeyi yedi: 1980'de AET ile tarım ürünleri ticareti 6,8 milyar drahmi fazla verirken, 1981'de 10,85 milyar drahmi açık verdi. Yunanlılar AET'ye boşuna kurtlar öbeği demiyorlar.

Stefan Isensee şöyle dedi: Bu tekeli mekanizmanın işleyişi, suni olarak FAC ve Ortak Pazar'a bağlı olan Batı Berlin ekonomisini de çok ters etkiledi. Kapitalist Avrupa'nın krizi, burada çeşitli makina parçaları ve yarı-mamul mal üreten şubeleri bulunan büyük Batı Alman tekellerinin bir uzantısı durumuna gelen kentin ekonomisini ciddi bir biçimde sarstı. Sonuç olarak krizin etkileri Batı Berlin'de FAC'den daha güçlü duyuluyor. İş alanları Batı Almanya'dan daha hızlı yok oluyor ve enflasyon hızı daha yüksek. 1982'de işsizlik düzeyi yüzde 10,2 (FAC'de yüzde 7 idi), enflasyon hızı yüzde 6,5 idi (FAC'da yüzde 4,5). Batı Berlinliler acıyla şöyle diyorlar: «FAC ekonomisi hapsirsä, Batı Berlin ekonomisi soğuk algınlığına yakalanır».

Tartışmada varılan ortak görüş, AET bütünleşmesinin karakterinin belirgin olarak tekeli olduğu ve herşeyden önce büyük sermayeye hizmet ettiği oldu.

AET VE EMEKÇİ HALKIN ÇIKARLARI

Kapitalist ülkelerin işçi sınıfının, üretici güçlerin büyümesinden, uluslararası işbölümünün derinleşmesinden ve ekonomik yaşamın daha çok enternasyonalleşmesinden kuşkusuz çıkarı vardır. Nevar ki, tartışmaya katılanların hemen hemen hepsi, kapitalist bütünleşmenin, bu bütünleşme gruplarının içinde olsun olmasın tüm ülkelere, bilimsel ve teknik ilerlemenin sağladığına ek olarak herhangi bir şey sağlama yeteneğinde olup olmadığını sordular.

Bert Ramelson'un kanısınca, AET çerçevesi içinde üretici güçlerin gelişme düzeyi, diğer kapitalist ülkelerinkinden hiç te yüksek değil, sonuç olarak, bu açıdan bütünleşme hiçbir verim sağlamadı. Bu görüş, Niall Farrell'ce de desteklendi. İrlanda'nın AET üyeliğinin, İrlanda tarım sisteminin yapısını çarpıttığını, sonuçta İrlanda'nın bugün eskiden ürettiği

tarımsal besin ürünlerini ithal etmek zorunda kaldığını belirtti. Aynı zamanda binlerce küçük tarım üreticisi topraklarından sürüldü. Ülkenin tarım üretimi hemen hemen 1960'lardaki düzeyinde. Benzer bir biçimde, yerli imalat, tekelci şirketlerin haksız rekatebi karşısında korunmasız olduğundan önemli zorluklarla karşılaştı. AET üyeliği, gerçekte üretici güçlerin gelişmesini yavaşlatıyor, çünkü üye devletler Ortak Pazar dışında özgürce ticaret anlaşmalarını bağlayamıyorlar.

P. Weiss, AET ile bütünleşmenin Yunanistan sanayiinin çeşitli alanlarına verdiği zararı ayrıntılı verilerle açıkladı. *D. Lopez*, Portekiz'in Ortak Pazar'a üye olması durumunda ortaya çıkabilecek sonuçları saptamak üzere Portekiz Komünist Partisi'nin yaptığı geniş çaplı araştırmayı anlattı. Bu araştırma, ülkenin pek çok sanayiinin yok olma tehlikesiyle karşı karşıya olacağını gösteriyor.

Yuri Şişkov şu görüşleri dile getirdi: Üretici güçlerin gelişmesi, AET tipi, üye ülkelerin gümrük tarifesi «silahsızlanması» ile karşılaştığı ve geniş bölgesel pazarlar açan, bölgesel birliklerden çeşitli biçimlerde etkileniyor. Başlangıç aşamasında, daha geniş bir pazar yerli kapitalistlere açıldığında, sermayenin merkezileşmesi ve üretimin yoğunlaşması hızlanıyor, buna fabrikaların modernleşmesi ve emek üretkenliğinde artış eşlik ediyor. Hesaplamaların gösterdiğine göre, 1960'larda üretici güçlerin gelişmesindeki bu «yükseliş» AET içinde, geri kalan Batı Avrupa ülkelerinden daha belirgin oldu. Ne ki, bu kısa ömürlüydü. 1960'ların sonuna kadar sürdü. İngiltere, İrlanda ve Danimarka Ortak Pazar'a katıldığında bu «yükseliş» pek yinelenmedi. Çünkü artık o zaman tüm kapitalist dünya ciddi bir evrensel krize (1974–1975) ve onu izleyen durgunluğa girmişti.

Gelişmesinin daha sonraki aşamasında, kapitalist bütünleşme ekonomik büyüme hızını ve üretici güçlerin gelişmesini sınırlayan engeleyici etki yapıyor. Bu, birkere büyük bir açık pazarın varlığına bağlı olarak ekonomik yaşamda kendiliğinden öğelerin yoğunlaşmasından kaynaklanıyor. İkinci neden, AET içinde ekonomik devrede artan senkronizasyonun (eşzamanlılığı) fazla üretim krizlerinin daha derin ve daha uzun süreli olmasına yol açmasıdır. Böylece, 1960'larda sanayi üretimi büyüme hızının AET ülkelerinde Batı Avrupa'nın geri kalan bölümünden daha yüksek olmasına karşın 1970–1973 döneminde bu hız eşitlendi (yüzde 5,1) ve 1974–1980 döneminde Batı Avrupa'nın geri kalan bölümünde yüzde 3,3 iken, AET'de 1,6'ya düştü.

Ne var ki, ilk aşamada bile, üretici güçlerin hızla büyümesi Ortak Pazar içinde rekabet keskinleştirilerek başarılı ve sonuç olarak buna yetersiz güçteki işletmeler arasında ve özellikle İrlanda ve Yunanistan gibi daha az gelişmiş ülkelerde binlerce iflas eşlik etti.

Ramon Mendezona şöyle dedi: Yine de İspanya Komünist Partisi, İşçi

Komasyonları ve İşçilerin Genel Birliği gibi iki en büyük sendika birliği ile birlikte ülkelerinin AET üyeliğinden yanadır. Burada önemli olan, İspanya'nın ekonomik yapısının, örneğin Portekiz'den önemli ölçüde farklı olmasıdır. Bu nedenle, Ortak Pazar üyeliği, hükümetin geçerli bir politika izlemesi koşuluyla, ulusal ekonomiye daha az zarar verecektir ve kimi sanayi dalları için belirli avantajlar sağlayacaktır. Konuşmacı, önemli olan dedi, biz İspanya'nın sosyal yasalarının, bunların AET içinde geçerli normlara uyumlaştırılması sonucunda olumlu gelişmeler olacağı görüşüne dayanıyoruz. Dahası, İspanya komünistleri AET üyesi devletlerde sol güçlerce oluşturulan hükümetlerin AET içinde gerçekten ilerici bir sosyal politikanın, bugün henüz olmayan bir politikanın, yerleşmesi için direnmeleri gerektiği görüşündedir.

Tartışmaya katılanlar, kapitalist bütünleşmenin emekçi halka, ekonomik «kötü hava koşulları» döneminde hiç bir yarar getirmediği konusunda görüş birliğine vardılar. Tüm kapitalist dünyada olduğu gibi, Ortak Pazar ülkelerinde de gerçek ücretler azalıyor, sosyal harcamalar hemen hemen her yerde kesintiye uğruyor, en önemlisi işsizlik yıkıcı hızda büyüyor. 1960–1973 döneminde ortalama işsizlik oranı toplam işgücünün yüzde 2,2 düzeyindeyken, 1974'den buyana işsizlik sürekli olarak yükseliyor, 1977'de yüzde 5,3'tü, 1980'de yüzde 10'a yaklaştı. 1983'ün başında 10 AET ülkesinde işsizler ordusu, resmi verilere göre bile yaklaşık 12 milyonu buldu.

KOMÜNİSTLERİN DEMOKRATİK SEÇENEĞİ

James West şunu belirtti: AET'nin çeyrek yüzyıllık deneyimi kapitalist bütünleşmenin Sosyal Demokratların onu kullanmak istedikleri gibi hiç bir biçimde sosyalist değişimlerin aracı olmadığını kuşkuyla yer bırakmayacak bir biçimde ortaya koymuştur. Onların tezine göre, üretici güçlerin gelişmesi kapitalist sistemin mekanizmaları ve üstyapısı, kapitalist bütünleşme de içinde, kendiliğinden sosyalist «olacaktır». Ne ki, geçen yıllarda, Sosyal-demokrat olan veya onlarca yönetilen tek bir AET ülkesi bile sosyalizme doğru yol almadı. Bu yolda ilerleme yalnızca işçi sınıfının tekelci egemenliği sınırlamak ve alaşağı etmek için çok yönlü iyi örgütlenmiş ve ödünsüz savaşımıyla sağlanabilir.

Tartışmaya katılanlar, tekellere karşı savaşımında en önemli cephenin ulusal alan olduğunu belirttiler. FAC'lı komünistler için dedi *Georg Kwiatowski*, AET'de örgütlenmiş tekellere karşı eylemler başta tekelleri FAC'de erkten uzaklaştırmak için baskı yapmak ve sosyalizme yolu açacak anti-tekeli bir demokrasi yaratmak için savaşımıdır. Bu ülkemizdeki işçilerin ve emekçi halkın çıkarları ile uyum içindedir. Aynı zamanda bir bütün olarak Batı Avrupa'da tekellere karşı savaşımına, emekçi halkların Avrupası

için barış, demokrasi ve sosyal ilerleme Avrupası için savaşıma başlıca katkıdır.

Domingos Lopez, Bert Ramelson, James West ve diğerleri herşeyden önce yerli tekelere karşı savaşmak gereğini vurguladılar. Kimi durumlarda öncelik yabancı tekelin sızmasına son vermek, onların eylem alanını sınırlamak ve ulusal ekonominin kilit sektörlerinin dışına itmek için savaşıma veriliyor.

Yunanistan, İrlanda, Danimarka ve Batı Berlin'deki durum böyledir. Bu sorunun Kanada'da özellikle çok önemli olduğunu belirten *Jack Phillips* devamlı şöyle dedi: Kanada'da ABD uluslararası şirketleri, otomobil, lastik, ampul, kağıt, petrol ve gaz sanayilerinde belirleyici konumlara yükselmiştir. Kanada Komünist Partisi, Trudeau hükümetinin ekonomiyi Kanadalılaştırma çabalarını destekliyor, öteyandan hükümeti bu politikada tutarlı olmaması nedeniyle eleştiriyor. Kanada Komünist Partisi'nin 9-11 Ekim 1982 Plenumunda şunlar belirtildi: «Kanada'da tekelin bir kanadını temsil eden Trudeau'ya umut bağlamadan ve onun hakkında düşler yaratmadan, biz yine de tekeli çevrelerde Kanadalılaştırma ve Amerikanlaştırma politikalarının çarpıştığını görmeliyiz». Parti, yaşam standartlarını savunmaya yönelik, çokulusluların ve tekelin gücünü kırmaya, ABD emperyalizminin savaşa iten yolunu tıkamaya ve köklü sosyal değişimler için yolu açmaya yönelik bir sınıf savaşımı politikasını savunuyor. Bu amaçlara bağlı olarak, çokulusluların ve bankaların demokratik kontrol altında kamulaştırma yoluyla egemenliğini kırmak üzere geniş, demokratik bir bağlaşıklık kurmanın gerekliliğini vurguluyor.

Ulusal düzeyde tekelere karşı savaşımın yöntemleri ve biçimleri doğal olarak, her bir ülkedeki özgül koşullara bağlıdır. Bu koşullar her bir komünist partinin kapitalist bütünleşmeye karşı strateji ve taktiklerini belirler.

Bu bağlamda, *Ib Nörlund* şunları söyledi: Batı Avrupa ülkeleri üç gruba ayrılabilir. Birincisi uzun bir süredir AET içinde olan ve bütünleşme sürecinin kökleştiği altı ülkedir. Onlar için Ortak Pazar'dan çekilmek artık gerçekçi değildir. İkinci grup, Ortak Pazar'a 1973'te, ciddi ekonomik sarsıntılar döneminde katılan ülkelerdir. Onlar bütünleşme kompleksine ilk altı ülke gibi köklü biçimde girmemiştir. Üçüncüsü, son zamanlarda katılan Yunanistan veya katılmayı planlayan ülkelerden oluşur. Bu üç grubun gerçek koşullarında önemli farklar vardır ve bu, doğal olarak ulusal komünist partilerin AET'ye karşı konumlarını etkiliyor.

Niall Farrell, Polychronis Weiss, Ib Nörlund ve *Bert Ramelson* İrlanda, Yunanistan ve İngiltere Komünist Partilerinin, emekçi halkın ve sosyalizm için savaşımın çıkarlarının en iyi, kendi ülkelerinin AET'den çıkmasıyla

savunulabileceği görüşünde olduklarını belirttiler. Onlar, tekellere karşı savaşımları yükseltmek için Ortak Pazar'a karşı savaşımları yükseltmenin gerektiğini söylediler. *Domingos Lopez*, Portekiz'in AET'ye üyeliğinin demokratikleşme sürecine ciddi zararlar verebileceğini, ulusun krize devrimci bir yoldan son vermesini önleyeceğini ve sosyalist geleceği ötelere iteceğini belirtti.

Tartışmaya katılanların tümü, kendi ülkelerinin Ortak Pazar üyeliğine karşı savaşımın, kendi içine kapanmayı savunmak anlamına gelmeyeceği görüşünde birleştiler. *Ib Nörlund* şöyle dedi: Biz elbette, örneğin *Danimarka* kendini kibirli bir yalıtılma içine hapsetsin ve dünyanın geri kalanına sırtını çevirsin demek istemiyoruz. Biz uluslar arasında eşitçe işbirliği istiyoruz. *Danimarka*'daki Ortak Pazar'dan çekilmek için halk hareketinin amacı tam da budur. *Domingos Lopez* de şöyle dedi: Biz AET içinde ve dışında tüm ülkelerle, sosyalist ülkelerle ve gelişmekte olan ülkelerle de anlaşmaları ve ticareti öneriyoruz.

İspanya Komünist Partisi'nin konumu daha önce açıklandı. *Ramon Mendezona*'nın kanısınca, ne kadar zor olursa olsun, işçi sınıfının Ortak Pazar'ın demokratikleştirilmesi için savaşımından, onu tekellerin Avrupası olmaktan çıkarıp emekçilerin Avrupası haline getirmekten başka seçeneği yoktur. O, devamlı şöyle dedi: İnsan geleceğe bakmalı, tekellere karşı çıkmak için solda birliğin yolları döşenmeli. Bu savaşım anlık değildir, uzun bir süre alacaktır. Her bir ülkede, köklü sosyal dönüşümler için savaşıma koşut olarak, ulusal tekellere karşı savaşımın birlikte daha ileri gidip, halklar için Avrupa'yı kazanmaya çalışmalıyız, askersel blokların olmadığı kendi bağımsız dış politikasını güden bir Avrupa'ya, yeni bir uluslararası ekonomik düzenin kurulması için büyük katkılar yapabilecek bir Avrupa'ya ulaşmalıyız.

Georg Kwiatowski, şunu vurguladı: Komünistlerin Batı Avrupalı tekelci-kapitalist birliğe karşı eylemleri ekonominin enternasyonalleşmesi (uluslararasılaşması) nesnel sürecine karşı olmadığı gibi, tüm Avrupa ülkeleri arasında işbirliğine de karşı değildir. Onlar büyük sermayenin bölgesel bütünleşme ile varmak istediği gerici amaçlara karşı savaşıyorlar. İşçi sınıfının demokratik, antitekel seçeneği için savaşıyorlar. Ortak Pazar'a karşı bir oy, bütünleşmeye karşı bir oy değil, yalnızca bugünkü kapitalist üstyapıya karşıdır, finans kapitalin tekelci birlik ve şirketlerin egemenliğini güçlendiren bütünleşme biçimlerine karşıdır.

Tartışmaya katılanlar, tek tek komünist partilerinin kapitalist bütünleşmeye ilişkin çeşitli özgül görevlerini ele alırken, yaklaşımlarındaki farklar ne olursa olsun, bu tartışmadan kimi genel sonuçlar çıkarılabileceğini belirttiler.

Herkes, Batı Avrupa'daki kapitalist bütünleşmenin, herşeyden önce de,

ana bütünleşme kompleksi AET'nin, emekçi halkın değil, sermayenin çıkarlarına hizmet ettiği konusunda görüş birliğindedir. Onlar, bu bütünleşmenin işçi sınıfının çıkarlarıyla, Batı Avrupa'da sosyalist devrimin gelişmesinin çıkarlarıyla çatıştığı inancındadırlar. Bu nedenle, tüm konuşmacılar, bütünleşmenin emekçi halk için zararlı etkilerine karşı savaşımın tüm ülkelerdeki komünistlerin kilit görevlerinden birisi olduğunu belirttiler. Tartışmaya katılanların tümü, tarihin ölüme mahkum ettiği sistemin, kapitalizmin egemen çevreler, bölgesel bütünleşmeyi kullanma çabaları da içinde hangi yola başvurlarsa vursunlar kurtarılamayacağı konusunda görüş birliğine vardılar.

Onlar «Barış ve Sosyalizm Sorunları» dergisinin girişiminin yararlı olduğunu belirttiler ve kapitalist ekonomik bütünleşmeye ve komünistlerin ona karşı tutumuna ilişkin bir dizi karmaşık sorun üzerinde tartışmanın sürdürülmesi dileklerini dile getirdiler.

Uluslararası hukuk savaşa karşı olanlardan yanadır

Profesör İgor Blişçenko, hukuk doktoru

Profesör Aleksandır Piradov, hukuk doktoru

Profesör Tair Tairov, hukuk doktoru (*)

Kapitalist dünyada egemen çevrelerin kendilerini kusursuz gösterme çabalarının gerçekten sınırı yok. Bir yandan BM'ce ilan edilen İnsan Hakları Gününü gösterişli bir biçimde kutlarken, öte yandan Reagan yönetimi New York'daki milyonluk antisavaş gösteriye katılanlara ve düzenleyicilerine, onlara «Sovyet ajanları» diyerek saldırıyor ⁽¹⁾; İngiltere'deki tutucu hükümet bir yandan İngiliz «demokrasisi»nden övgü ile söz ederken, öte yandan ABD «Cruise» füzelerinin yerleştirileceği Greenham Comman'daki hava kuvvetleri üssü önünde gösteri yapan kadınları hapse atıyor; ⁽²⁾ Türkiye yetkilileri bir yandan «demokratik yöntemlerle yönetme niyetlerini yüksek sesle açıklarken, öte yandan Barış Derneği yöneticilerini, seçkin yazarları, sanatçıları, eski diplomatları «vatan hainliği» iftirası ile suçluyorlar. ⁽³⁾

Ama dünyanın her yerinde milyonlarca barış savaşçısı gibi New York'daki göstericiler, İngiltere'deki kadın göstericiler ve Türkiye'deki barış hareketine katılanlar da, ellerinden alınamaz evrensel insan hakkı olan barış içinde yaşama hakkı için yüzlerce devletlerarası anlaşmalarda, belgelerde, çağdaş uluslararası hukukun temel belgesi olan BM Yasasında en özlü biçimde yer alan hak için ayağa kalkıyorlar.

Bu barış bildirgesinin gücü, onun «gelecek kuşakları insanlığa şimdিয়ে

(*) Yazının yazarları uluslararası hukuk alanında uzman Sovyet hukukçularıdır: İgor Blişçenko BM uluslararası hukuk uzmanı, Patrice Lumumba Halkların Dostluğu Üniversitesi'nde Uluslararası Hukuk Bölümünün başkanı ve Dünya Barış Konseyi üyesidir; Büyükelçi Aleksandır Piradov UNESCO'da on yıldan uzun bir süre (1982'ye kadar) SB'nin daimi temsilciliğini yaptı, şimdi Uluslararası Uzak Federasyonunun Uluslararası Uzak Bilimi Akademisi aday üyesidir ve uzay hukuku üstüne yapıtları vardır. Tair Tairov uluslararası hukuk ve uluslararası ilişkiler sorunları üstüne çeşitli yazılar yazmıştır ve Dünya Barış Konseyi sekreteridir.

(1) Örneğin 11–12 Aralık 1982 tarihli «International Herald Tribune» gazetelerine bakınız. Ama bu suçlamalar öylesine gülünçtü ki, FBI bile sonradan bunu itiraf etmek zorunda kaldı (International Herald Tribune», 28 Mart 1983).

(2) 1982 yılı sonlarında yapılan kamuoyu yoklamasına göre, halkın yüzde 58'i Britanya adalarına orta menzilli ABD nükleer füzelerinin yerleştirilmesine karşıdır.

(3) Bak örneğin «Cumhuriyet», 4 Haziran 1982.

dek iki kez tarif edilemez bir acı getirmiş olan savaşın sonuçlarından koruma» kararlığını açıklamasında yatıyor. BM Tüzüğünde dünya topluluğunun bunlara bağlı kalarak başta gelen görevini, «uluslararası barış ve güvenliği sağlama» görevini yerine getirebileceği ilkeler kısa ve açık biçimde belirtiliyor. Bunun temelinde devletler arasında dostça ve eşit ilişkiler geliştirme ve 20. yüzyılın ikinci yarısında insanlığın karşılaştığı global sorunların üstesinden gelinmesinde yaptıkları işbirliğinin gelişmesine katkıda bulunma düşüncesi yatmaktadır ve tüm bunlar dünya barışını sağlama amaçlıdır.

Görülüyor ki, BM Tüzüğü'nün maddeleri, toplum yaşamında savaşın ortadan kaldırılmasından yana olan halk hareketlerinin faaliyetleri için yasal bir temel sağlıyor. Bu, daha geniş bir biçimde de koyulabilir: Bu faaliyetler bir bütün olarak kabul edilmiş olan uluslararası hukuk normları ile uygunluk içindedir. Geçmiş deneyimler, barışı korumanın temelini oluşturan hukuksal ilkeleri kavramanın savaş tehlikesine karşı savaşanlar açısından büyük bir politik ve pratik önemi olduğunu gösteriyor.

Birincisi, genel demokratik normlarla ve uluslararası hukuk ilkeleriyle desteklendikleri zaman savaş karşıtı eylemler çok daha büyük ağırlığa sahip oluyor.

İkincisi, emperyalist güçler, yumuşamayı ve silahsızlanmayı geliştirmeye yardımcı olmak üzere bağlanan antlaşmaların maddelerine aykırı davrandıkları zaman halkın, hükümetin yükümlülüklerini yerine getirmesi yolundaki istemi çok daha güçlü oluyor.

Üçüncüsü, barış hareketleri hukuksal normların daha da geliştirilmesine katkıda bulunulmasına, daha amaca yönelik bir biçimde yardımcı olabilir.

Bütün bunlar bugün çok daha günceldir, çünkü savaş karşıtı güçlerin, tüm devletlerin, uluslararası hukukun barışın sağlanmasına yardımcı olan genel ilkelerine uymalarını ve aynı zamanda bu ilkelerin yaşama geçirilmesi konusunda somut görüşlere saygı göstermelerini sağlamaları şimdiki kadar önemli olmamıştı. Washington'un, ABD'ni egemen askersel güç yapma çabasıyla aldığı, özellikle nükleer silahlanma ile ilgili kararlar ABD yönetiminin üstlendiği yükümlülüklerle yalnızca özünde değil, biçimsel olarak da çelişiyor. SBKP MK Genel Sekreteri Yuri Andropov'un söylediği gibi, «kullanılan yöntemler o kadar kaba ki, açıkça söylersek, şu soruyu sormak gerekiyor: «Başkan'ın (Ronald Reagan'ın – Not Red.) öteki devletlerle ilişki ölçütleri anlayışı nedir?» (4)

Uluslararası hukuk, donmuş normlar ve ilkeler yığını değildir. O sürekli gelişme halindedir, çünkü bu, ülkeler arasındaki ve onların bağlaşıkları

(4) «Pravda», 27 Mart 1983.

arasındaki ilişkilerle, politik hareketler ve halk hareketlerinin etkileşmesiyle, dünyadaki hükümet organları ve öteki örgütlerin faaliyetleriyle belirlenir. Uluslararası hukukun oluşmasında kamuoyu giderek daha büyük rol oynama eğilimi gösteriyor.

Marksist görüşe göre, uluslararası hukuk, politik örgütler olarak ve belli sınıfların erk araçları olarak hareket eden devletlerin istemlerinin bir toplamıdır. Dolayısıyla, bunun oluşumu, eninde sonunda dünya arenasında o dönemdeki sınıf güçlerinin dengesiyle belirlenir. İçinde bulunduğumuz çağda bu, bir yanda üç ana devrimci kol (dünya sosyalist sistemi, kapitalist ülkeler işçi sınıfı ve ulusal kurtuluş hareketleri), öte yanda emperyalist gericilik ve onun bağlaşıkları arasındaki yarışmayla belirleniyor.

Sömürücü toplumların egemenliği çağında biçimlenmiş olan hukuk kurallarının aşınmaya uğramakta olduğu ve nesnel içeriklerinin demokratikleşmekte olduğu gerçeği, hukuk alanında bu yarışmanın gelişiminin kuşku götürmez sonucu olarak görülebilir. Dünyadaki yeni güçler dengesi, özellikle, değişik sosyal-ekonomik sistemlere sahip ülkelerin barış içinde yanyana yaşamalarının tarihsel kaçınılmazlığını yansıtan normların ortaya çıkmasına yol açtı.

Başlıcaları, sosyalist ülkeler arasındaki karşılıklı enternasyonalist yardımlaşma ve kardeşçe işbirliği üzerine kurulu ilişkileri belirleyen, ilkesel yeni postulatlar doğdu ve pekişti. Devlet egemenliği ile hukuksal olarak donatılmadıkça ve dünya ülkeler topluluğunda tam ve çok yönlü eşitliğe sahip olmadıkça başarılı ulusal ve sosyal-ekonomik gelişmelerini sürdürmeleri olanaksız olan onlarca bağımsız devletin sömürge imparatorluklarının kalıntıları üstüne kurulması sonucunda hukukun oluşması güçlü bir ivme kazandı.

Çağdaş uluslararası hukukun geniş yığınların istemlerini dile getiren, tüm halkların çıkarlarına eşit bir şekilde hizmet eden, tarihsel ilerlemeyi ifade eden genel demokratik bir niteliği vardır. Onun normları politik ve ekonomik dayatmaları, egemenliğin ayaklar altına alınmasını, eşitsizliği, zayıfın güçlüye köleliğini, başkalarının işlerine karışmayı, saldırıları ve barış ve insanlığa karşı işlenen suçların haklı çıkarılmasını kesin olarak reddediyor. ⁽⁵⁾

(5) Ancak, uluslararası hukukun, gerici güçlerin dünya arenasında kendi konumlarını korumaları için kullanabilecekleri – ve çoğu zaman kullanıyorlar – normlardan henüz tamamen arınmış olmadığı dikkate alınmalıdır. Uluslararası hukukun ilkeleri, nesnel içeriklerine karşın, çoğu zaman gerginlikleri tırmandırmak için kullanılıyor. Emperyalist güçler, en başta da ABD'nin egemen çevreleri anlaşmalardaki yükümlülüklerini yerine getirmiyorlar.

Geçtiğimiz dönemde bu, Washington'un, silahlanma yarışını sınır-

Uluslararası ilişkilerde bu köklü değişimler Rusya'da Ekim Devrimi ile başlatıldı. Onun ilk yasalarından biri – Barış Buyruğu –, kuvvetin, hukukun esas elemanı olarak alınması üzerine temellendirilen, yenilerin talan edilmesi ve tamamen ortadan yok olmasını amaçlayan saldırgan savaflara olanak veren yüzyıllar boyu süren ilişkiler sistemini kaldırıp attı.

Genç sosyalist devlet, en önemli görevinin, en başında emperyalist yıkılma savaşlarını önlemenin geldiği, ülkeler arasındaki ilişkileri emekçi halkın çıkarları ile uyumlu hale getirmek olduğuna inanıyordu. O, yalnızca yeni dış politika ilkeleri getirmekle kalmadı, aynı zamanda onları sürekli uluslararası belgelerde ortaya koydu ve onların esas alınmaları, bağlayıcı olmaları için çalıştı. Sosyalist dış politika uluslararası hukukun temel ilkelerinden birini «*pacta sunt servanda*»⁽⁶⁾ devletler arasında karşılıklı güvene dayalı, sağlam ilişkiler kurulmasının güvenilir bir aracı yapmaları için çalışmayı bir görev saymıştır ve bugün de bir görev saymaktadır.

Sosyalizmin bir dünya sistemine dönüşmesinden, Varşova Antlaşması ve Ekonomik Yardımlaşma Konseyi'nin kurulmasından sonra uluslararası hukukun demokratikleşmesi süreci nitel olarak yeni boyutlar aldı. Tüm dünyada barışın sağlanmasına yardım eden normların ileri sürülmesinde bağlantısızlar hareketinin aktif tutumunun önemli rolü oluyor.

Yeni ve adil uluslararası ilişkiler için savaşımın koşulları, dünyada güçler dengesindeki değişim ile daha elverişli bir duruma geldi. Bu amaç için daima girişimlerde bulunmuş olan Sovyetler Birliği, Birleşmiş Milletlerin ilk yıllarında ABD'nin elindeki «oy makinesi» karşısında sık sık yalnız kaldı. Bugün durum değişmiştir. Birleşmiş Milletler'in büyümesiyle, daha çok sosyalist ve gelişmekte olan ülkelerin katılmasıyla, sosyalist devletlerin ve öteki pek çok devletin üzerinde ısrarla durdukları adil uluslararası hukuk ve düzenin korunmasının BM üyelerince daha çok anlaşılmasıyla, ana emperyalist güç olan ABD bugün giderek daha sık yalnız kalıyor. (7)

landırma görüşmelerinde mevcut dengeyi kendi yararına değiştirme çabasıyla, tarafların eşitliği ilkesini ve eşit güvenliğini hiçe saymasında çok sık ifadesini buldu. 1972'de SSCB ile ABD arasında imzalanan süresiz Roketsavar Sistemlerin Sınırlanması Antlaşmasıyla açık bir şekilde çelişen ve aslında saldırgan bir savaş yürütme koşullarının oluşmasına doğru bir adım olan Başkan Reagan'ın 1983 Martında aldığı yeni roketsavar sistemlerin geliştirilmesini başlatma kararı bunun örneğidir.

(6) *Pacta sunt servanda* Plat. – anlaşmalara uyulmalıdır.

(7) Bunun en son örneklerinden biri 1982'de BM Genel Kurulunun 37. oturumunda, uzayın yalnızca barışçı amaçlarla kullanılmasını ve onun silahlanma yarışının yapıldığı arenaya dönüştürülmemesini öngören karar tasarısı görüşüldüğü zaman görüldü. Tasarı 138 ülkenin oyları ile kabul edildi ve ABD tasarıya karşı oy kullanan tek ülkediydi.

İdeolojik ve politik kökenleri veya somut amaçları ne olursa olsun savaş karşıtı örgütlerin ve grupların eylemleri açısından en büyük önem değişik sosyal-ekonomik sistemlere sahip devletlerin barış içinde yanyana yaşaması ilkelerinin yerleştirilmesine veriliyor. Gerçekten de barış güçlerinin çabaları, uluslararası ilişkilerde herkesin bu ilkelere titiz bir şekilde uymalarını sağlamayı amaçlıyor.

Böylesi bir sistemin oluşturulması gerekliliğinin teorik temeli, Lenin'in ortaya koyduğu, kapitalizmde eşitsiz ekonomik ve politik gelişme yasasında yatıyor. Onun öngörülerinden biri, başka ülkelerde kapitalist ilişkiler sürerken, sosyalizmin utkusunun başlangıçta birkaç veya hatta tek ülkede olanaklı olduğudur. (*) Toplumsal sürecin bu çizgilerde gelişmesi – özellikle savaş sonrası dönemde – devletler için, aralarında silahlı çatışmaların önlenmesini, sınıfsal çıkarları açısından aralarında nesnel olarak varolan çelişkinin ekonomik, toplumsal ve ideolojik yarışma alanına kaymasını sağlayacak olan «davranış yasası» hazırlanmasını zorunlu kıldı.

Uygulamada barış içinde yanyana yaşama, başlangıç aşamasında uluslararası gerginliğin şu veya bu ölçüde azaltılması anlamına gelir. Bu, tartışmalı sorunları, anlaşmazlıkları, tehdit, kuvvete başvurma, dayatmalar veya şantaj yerine eşit taraflar arasında görüşmeler yoluyla çözmeye hazır olmak demektir. Barış içinde yanyana yaşama, sonuçta, silahsızlanmayı (güvenilir biçimde kontrollü genel ve tam silahsızlanmaya kadar!) ve doğal kaynakların ortak çıkarlar için kullanılmasıyla ve global sorunların ortak çabalarla çözülmesiyle ekonomik, bilimsel, teknik, kültürel, sosyal ve öteki alanlarda çok yönlü işbirliğinin geliştirilmesini öngörür.

Bu süreçlerin ikisi de, doğallıkla, birbirlerine paralel olarak yürümelidir. 1970'lerin sonlarının ve 1980'lerin başlarının deneyimi, politik yumuşama alanında elde edilen başarıları, askersel yumuşama olmaksızın sağlamlaştırmanın ve geliştirmenin olanaksız olmasa bile çok zor olduğunu gösteriyor. Öte yandan politik alanda «güven kaynağı» oluşturmadan silahlanma yarışını sınırlandırma ve sonra durdurmada etkin adımlar atmak olanaksızdır. Ekonomik bağların, barış içinde yanyana yaşamının maddesel temelini oluşturduğunu hatırd tutalım.

Barış içinde yanyana yaşamının teori ve pratiğine genel kısa bir bakış bile tarihsel köklü olan, barışı devletler arasında silahlı çatışmaların olmadığı bir durum olarak varsayan barış felsefesinin ne kadar eski olduğunu gösterir. Günümüzde yalnızca savaşın kendisi değil, savaş hazırlığı da, sosyalist olmayan ülkelerde on milyonlarca insanı işsizliğe, yoksulluğa, açlığa ve hastalığa mahkum ederek toplumun ekonomik ve toplumsal temellerini tahrip etme eğilimi gösteriyor.

Barış içinde yanyana yaşamayı sağlama çabaları ile toplumsal sorun-

(*) Bak: V. İ. Lenin, Tüm yapıtlar, c. 26, s. 354.

ları çözüme çabaları arasındaki sıkı bağın anlaşılması tek başına «Barış» kategorisinin, yakın geçmişte daha da sık olarak bilimsel inceleme konusu olmasını getirmiştir. Böylece UNESCO tarafından oluşturulan bir uzmanlar grubu 1976'da barışın «barış içinde yanyana yaşama ilkelerine dayalı adil ve demokratik uluslararası ilişkiler sistemi olarak görülmesi ve yalnızca savaşların olmaması olarak görülmemesi» gerektiğini belirten bir rapor sundu. ⁽⁹⁾ 1969 BM Genel Kurulu'nun 24. oturumunda kabul edilen bir bildirmede, barış içinde yanyana yaşamının, toplumsal ilerleme ve gelişmenin birincil koşulu olarak görüldüğü belirtiliyordu. ⁽¹⁰⁾ Gerçekten de BM Tüzüğünde belirtilen BM'in dört kuruluş amacı arasında «geniş özgürlük koşullarında toplumsal ilerlemeye ve daha iyi yaşam koşullarının sağlanmasına yardım etmek» de yer almaktadır.

Emperyalistlerin yumuşama sürecini baltalama girişimlerine karşı çıkarırken, barış güçleri şimdi uluslararası ilişkilerin gerçek demokratik temel üstünde yeniden yapılanmasındaki gerçek değişimlerinden yola çıkabilirler. Bu değişimler, esas olarak 1970'lerin ilk yarısında varılan ikili ve çokyanlı anlaşmaların yapısında ifadesini bulmaktadır.

Bu dönem, Lenin'in değişik sosyal-ekonomik sistemlere bağlı devletlerin barış içinde yanyana yaşamalarının zorunlu ve kaçınılmaz olduğu şeklindeki görüşünün, anlaşma ilişkileri istemiyle, hukuksal olarak etkin biçimde yaşama geçtiği dönem oldu. İçinde bulunduğumuz nükleer füze çağında, yalnızca tek tek ülkelerin ve halkların değil, bir bütün olarak dünyanın geleceği bu görüşün gerçekleşmesine bağlıdır.

Emperyalist çevrelerin Mayıs 1972'de imzalanan SSCB ile ABD Arasındaki İlişkilerin Temel İlkeleri belgesinde yazılı olmasından dolayı bu gerçeği tanıdıkları açıktır. Bu belgede günümüzün belli başlı kapitalist ülkelerinin önde gelenleri «nükleer çağda karşılıklı ilişkileri (SSCB ile ABD arasında) barış içinde yanyana yaşama temeli üstünde sürdürmenin dışında bir almaşığın olmadığını» kabul ettikleri zaman sosyalist dış politika doktrininin ana tezini onaylamış oldular. Bu belgenin maddeleri, pratik politika açısından, 1973'de SSCB ile ABD arasında imzalanan süresiz Nükleer Savaşı Önleme Antlaşmasıyla incelenip geliştirildi.

Bu dönemde sosyalist ve kapitalist devletlerin üzerinde anlaşmışları birçok başka ikili belgelerde benzeri maddeler yer aldı. Aynı şekilde, 1971 Ekim tarihli, SSCB ile Fransa Arasındaki İşbirliği İlkeleri, iki tarafın «hangi sosyal sisteme sahip olurlarsa olsunlar, devletler arasında barış içinde

⁽⁹⁾ Le Monde en devenir. Reflexions sur le nouvel ordre economique international, UNESCO, Paris, 1976, s. 111.

⁽¹⁰⁾ Resolutions Adopted by the General Assembly During its Twenty-Fourth Session. 16 September – 17 December, 1969 General Assembly Official Records: Twenty-Fourth Session, Supplement No 30 (A/7630), United Nations, New York, 1970, pp. 49–50.

işbirliğinin geliştirilmesi» gereğini tanımlarını gerektiriyor. Ekim 1975'de SSCB ve Fransa barış içinde yanyana yaşamayı «değişik sosyal sisteme sahip devletler arasındaki ilişkileri için tek rasyonel temel olarak» kabul ettiler.

Sosyalist ülkelerle FAC arasındaki ikili anlaşmalar sistemi (Sovyetler Birliği ve Polonya ile 1970'de, DAC ile 1972'de ve Çekoslovakya ile 1973'de) ve aynı zamanda SSCB, İngiltere, ABD ve Fransa arasındaki Batı Berlin konusundaki dörtlü antlaşmanın Avrupa'da barışın korunması konusunda özel bir önemi vardır.

Avrupa'da devletlerin sınırlarına ve toprak bütünlüğüne saygı ilkesini sağlamlaştırarak bu belgeler, İkinci Dünya Savaşının sonuçlarını yeniden düzenlemek üzere hertür girişimi hukuk dışı olarak ilan ettiler, ki bunun kendisi başlıbaşına tarihsel bir öneme sahiptir. Onlar, uzun zamandır en tehlikeli çatışma potansiyeli olan Avrupa'da, farklı sosyal sistemlere sahip devletler arasında barış içinde birarada yaşama ilişkilerini normalleştirme ve sağlamlaştırmanın uluslararası hukuksal temelini oluşturarak çok daha ileri gitmişlerdir.

Dış politikaya yeni ve gerçek demokratik ilkelerin sokulması girişimleri 1 Ağustos 1975'de Avrupa'daki 33 devlet, Kanada ve ABD tarafından imzalanan Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansı Sonuç Belgesi ile bir anlamda ödüllendirildi. Onun çekirdeğini, sözü ve özünün barış içinde birarada yaşamamanın gereksinimlerini karşıladığı, açıkça uluslararası gerginlikleri azaltmaya yönelik olan devletler arası ilişkilerin on ilkesi oluşturuyor.

Sonuç Belgesinin katılan tüm devletlerin istemlerinin düzenlenmesinin bir sonucu olan maddeleri bu devletler için *bağlayıcıdır*. Bu şunu öngörüyor: Egemenlik eşitliği, egemenliğe özgü haklara saygı; kuvvet tehdidine veya kuvvete başvurmama; sınırların dokunulmazlığı; devletlerin toprak bütünlüğü; anlaşmazlıkların barışçıl yollarla çözümü; içişlere karışmama; düşünce, vicdan, din ve inanç özgürlüğü de içinde insan haklarına ve temel özgürlüklere saygı; halkların eşitliği ve kendi yazgılarını belirleme hakkı; devletler arasında işbirliği; yükümlülüklerin uluslararası hukuk çerçevesinde dürüstçe yerine getirilmesi. İşte bu, Sonuç Belgesinin barış içinde yanyana yaşamamanın yasası olmasını sağlar.

Sonuç Belgesine imza atanların yükümlülüklerini yerine getirmelerini sağlamaya, ve askersel yumuşamayı politik yumuşamayla tamamlamak, karşılıklı yarara ve eşitliğe dayalı çok yönlü işbirliğini geliştirmek üzere Sonuç Belgesinde yer alan somut adımların atılmasını güvence altına almaya çalışarak, barış güçleri, bir anlamda halkların hukuksal olarak saptanmış istemlerini yerine getirici olarak hareket ediyorlar. Sürecin içinde onlar Sonuç Belgesinin, önemi Avrupa sınırlarını çok aşan bir ulus-

lararası hukuk belgesi olarak yığınların bilincinde yer etmesine çalışıyorlar. Onun maddeleri global çapta pratiğe geçirilmeli ve barışın sağlanmasına yardım etmelidir.

Uluslararası durumun günümüzde tehlikeli bir şekilde gerginleşmesi sosyalist ülkelerin ve öteki barış güçlerinin yasa yapma çalışmalarına daha bir hız verdi. Buna güzel bir örnek olarak Varşova Antlaşması Politik Danışma Komitesi'nin Ocak 1983'de Prag'da yaptığı toplantının sonuçları gösterilebilir. Toplantının Politik Bildirgesi barış ve uluslararası güvenlik için savaşımın uluslararası hukuksal temelini daha da güçlenmesini ve incelenip geliştirilmesini sağlıyor. Varşova Antlaşması ülkeleri yalnızca günümüz Avrupa'sının topraksal (sınırsal) ve politik gerçekleri belirleyen anlaşmalara titizlikle uyması gereğini vurgulamakla kalmadı, aynı zamanda Varşova Antlaşması ülkeleri ile NATO ülkeleri arasında, isterse başka herhangi bir Avrupa devletinin de katılma, inceleyip geliştirme ve imzalama hakkının da olduğu, karşılıklı olarak silahlı güce başvurmama ve barışçı ilişkileri sürdürme konusunda bir anlaşmaya varılmasını da önerdi. Dünyanın başka yerlerindeki ülkeler de buna aynı koşullarda katılabiliirdi. (11)

Tırmanan silahlanma yarışının dünya barışı için yarattığı tehlikeyi ortadan kaldırmaya yönelik adımlar çağdaş uluslararası hukukun özel bir alanını oluşturuyor. Burada esas dikkat, hem şimdi mevcut olan (her tür kimyasal, biyolojik ve nükleer silahlar, hem de geliştirilmekte olan lazer ve uzay silahları, radyolojik ve öteki silahlar) yığınsal kırım silahlarının neden olduğu sorunlara yöneltilmelidir.

Bu tür silahlardan bazıları şu anda anlaşmalarla tamamen veya kısmen yasaklanmış bulunuyor. Aynı şekilde, kimyasal ve biyolojik silahların kullanımı 1925 Cenevre Protokolü ile yasaklanmıştır. (12) Biyolojik ve toksinli silahların geliştirilmesi, üretilmesi ve depolanmasının yasaklanması ve bunların imhasıyla ilgili 1972 Antlaşması imzalandı.

Barış güçlerinin ve her şeyden önce sosyalist topluluk ülkelerinin çabaları nükleer silahlanma yarışının kontrol altına alınmasını amaçlayan çok yanlı bir dizi anlaşmalara varılmasını getirdi. Bu anlaşmalar arasında

(11) Ayrıntılı bilgi için bak: Sosyalizmin barış taaruzu, «Barış ve Sosyalizm Sorunları» – «Yeni Çağ», Mart 1983.

(12) Cenevre Protokolü maddelerinin halen geçerli olmalarına karşın bunlar artık kimyasal silahların şimdiki durumuna yanıt vermiyor ve bu yüzden yeni bir Kimyasal Silahların Yasaklanması ve Yokedilmesi Üstüne Uluslararası Antlaşma Tasarısı hazırlanıyor. Washington'un toksinleri yaygın bir biçimde kullanmaya hararetle hazırlanmasını dikkate alarak, Varşova Antlaşması üyesi ülkelerin Ocak 1983 Prag toplantısı, bu belgenin hazırlanmasına hız verilmesi için ısrarlı bir çağrıda bulundu.

şunlar bulunuyor: Nükleer Silahların Atmosferde, Uzayda, Su Altında Denenmesi Yasağı üzerine Moskova Antlaşması (1963), Nükleer Silahların Yaygınlaştırılmaması Antlaşması (1968) Nükleer Silahların ve Başka Türden Yiğinsal Kırım Silahlarının Deniz Yatağına, Okyanus Dibine Yerleştirilmesinin Yasaklanması Üstüne Antlaşma (1970).

1972–1979 yılları arasında Sovyetler Birliği ve ABD tarafından imzalanan uluslararası yasa belgeleri paketi gerek savunma gerekse saldırı amaçlı stratejik silahlanmaların sınırlanması sorununu içermektedir. Washington'un son Sovyet-ABD Antlaşmasını (SALT-2) onaylamayı reddetmesine karşın bu onların önemini azaltmadı. Çünkü tüm bunlar, silahlanma yarışını kontrol altına alma ile birlikte, tarafların eşitliği ve eşit güvenliği ilkesinin tam anlamıyla tanınmasını içerir. Dolayısıyla, dünyanın dört bir köşesindeki savaş karşıtı güçler ABD yönetiminin bu ilkelere uymasını isterken yalnızca basit adalet duygusundan hareket etmiyorlar, aynı zamanda Washington'un üstlendiği yükümlülükleri de vurguluyorlar.

Sovyetler Birliği'nin, nükleer silaha ilk başvuran ülke olmayacağını tek taraflı olarak açıklaması (1982) nükleer bir savaşı önleme yolunda nitel olarak yeni olanaklar açtı. Varşova Antlaşması ülkeleri tarafından tam olarak desteklenen Sovyet girişimi, nükleer silahlara bir tür uluslararası yasak, yani ilk kullanma yasağı getirme olanağı yarattı. Bu olay savaş karşıtı harekete, öteki nükleer silahlara sahip devletlerin de benzeri yükümlülük üstlenmelerini kabul etmeleri için çalışma olanağı vererek, onlara yeni bir güç kattı. Burada sözkonusu olan, uluslararası hukuka ve nükleer savaş tehlikesinin azaltılmasına önemli katkısı olabilecek yeni bir uluslararası normlar geliştirmektir.

Bundan sonraki adım nükleer silahların tamamen yasaklanması ve ilk kullanımının bir suç olacağıının açıklanması olmalıdır. Böyle bir kararın kabulü için hukuksal temeller vardır. Yiğinsal kırım silahları kullanılarak yapılan savaş da ikircimsiz soykırım olarak nitelendirilebilir. 1948'de kabul edilen soykırımı önlemeyi ve bu tür cinayetleri işleyenleri cezalandırmayı öngören antlaşmada «ulusal, etnik, ırksal veya dinsel grupların tamamını veya bir bölümünü yoketmeyi amaçlayan her tür eylem» soykırım olarak tanımlanıyor. ⁽¹³⁾

Sovyetler Birliği'nin girişimi üzerine BM Genel Kurulu'nun 36. Oturumunda onaylanan Nükleer Felaketi Önleme Deklarasyonu, nükleer silahları kullanmaya ilk karar veren devletin liderlerinin hareketlerini insanlığa karşı işlenmiş en ağır suç olarak nitelendiren bir maddeyi içermek-

⁽¹³⁾ Bak: The Crime of Genocide. A united Nations Convention Aimed at Preventing Destruction of Groups and at Punishing Those Responsible. Art 11. Published by United Nations Office of Public Information.

tedir. ⁽¹⁴⁾ Bu hareketlerin, şimdi BM Uluslararası Hukuk Komisyonu tarafından çerçevesi çizilmekte olan Barışa ve İnsanlığa Karşı Suçlar Yasası'nda bu şekilde nitelendirilmesi (ve bu öneri Sovyetler Birliği, Ukrayna ve Belorusya delegasyonları tarafından yapılmıştır) doğru olur.

Uluslararası topluluğun savaş suçlarına verdiği cezaların örnekleri vardır. İkinci Dünya Savaşından sonra saldırgan savaşa hazırlanmak, başlatmak ve sürdürmekle suçlu kişilerin ve örgütlerin yargılanmaları için kurulan Nürnberg ve Tokyo Mahkemelerini anımsayalım. Nürnberg Mahkemesi tüzüğü ve kararının içerdiği uluslararası hukuk ilkeleri daha sonra BM Genel Kurulu kararıyla doğrulandı.

Savaş karşıtı halk hareketlerinin, tüm ülkeler ve halklar için barışın ve güvenliğin korunmasını sağlayan hukuksal normların oluşturulması ve kullanılmasında oynayacağı çok büyük bir rol vardır. Bugünkü çapına bakılacak olursa, savaş karşıtı hareketler hükümetleri uluslararası hukuk normlarının ilkelerine saygılı olmaya zorlayabilir. Örnek olarak anakaradaki füzelere karşı hareketin bazı Batı Avrupa hükümetleri üzerindeki, Washington'un bölgeye orta menzilli yeni ABD nükleer füzelerini yerleştirme planlarının uygulanmasını zorlaştıran önemli etkisi gösterilebilir. ABD'nde de nükleer silahların dondurulmasını amaçlayan, genişleyen bir yığinsal hareket vardır. Seçmenler arasındaki savaş karşıtı hava, ABD Kongresi Temsilciler Meclisinin birçok üyesini ve sentörü, Reagan yönetiminin sosyal gereksinimlerden kısıntı yaparak askersel harcamaların artırılması istemine karşı çıkmaya zorluyor.

Yığınların «büyük politika»ya etkisi, onların baskısıyla, sonradan ikili ve çok yanlı anlaşmalara, antlaşmalara, paktlar, ve aynı zamanda BM kararlarına ve önerilerinde yer alan yeni yasa maddelenin formüle edilme de olduğu gerçeği ile de açık olarak gözüküyor. Örneğin, savaş propagandasının yasaklanması gibi, böylesi temel bir ilkenin, Mart 1976'da yürürlüğe giren Kişisel ve Politik Haklar Üstüne Uluslararası Anlaşma'ya dahil edildiğini anımsayalım. ⁽¹⁵⁾

Demokratik hukukçular uluslararası hukukun sağlamlaştırılması ve yapılması çabalarına katkıda bulunabilirler. Onlar savaşın önüne engeller dikecek olan yeni maddelerin somut formülasyonlarına ve halkların istemlerini görmezlikten gelerek uluslararası hukuk ilkelerine, anlaşmalara uymayanların foyasını açığa vurmaya yardımcı olabilirler.

⁽¹⁴⁾ BM Genel Kurulunun 36. Oturumunda Onaylanan Kararlar. 15 Eylül – 18 Aralık 1981. 16–29 Mart – 28 Nisan ve 20 Eylül 1982. Genel Kurul Resmi Kayıtları: 36. Oturum, Supplement № 51 (A/36/51). BM New York, 1982, s. 78.

⁽¹⁵⁾ The International Covenants on Human Rights and Optional Protocol. OPI 562. Published by United Nations Office of Public Information. New York 76-3650, Kasım 1976-30 M, s. 20.

Dünyanın geleceğinin sorumluluğu bilinciyle hukukçular, hükümetlerden bağımsız kendi örgütlerini kurdular. Bunların en aktif olanlarından biri, tüm kıtalardan, 80'den fazla ülkeden hukukçuları içine alan Uluslararası Demokratik Hukukçular Birliği'dir (UDHB). «Hukuk Barış Hizmetinde» belgisine uygun olarak birlik, farklı toplumsal sistemlere sahip devletlerin barış içinde yanyana yaşamalarının ve emperyalist savaş tehdidine karşı savaşımın hukuksal ilkelerine ilişkin çok sayıda sorunları görüştü. ⁽¹⁰⁾

Hukukçular barışı savunmadan yana, adil bir hukuk ve toplumsal düzen için seslerini her zamankinden daha çok yükseltiyorlar. Bu yolda, BM Genel Kurulu'nun Silahsızlanma üstüne İkinci Özel Oturumu öncesinde, en eski pasifist örgütlerden biri olan Uluslararası Barış Bürosu, Nükleer Politika Üstüne Hukukçular Komitesi ile birlikte bir sempozyum düzenledi. Bu sempozyumda nükleer silahların kullanımı veya nükleer silahlarla tehdidin hukuk dışı oluşu, onların kullanılmasının yasaklanması ve bunun doğal sonucu olarak bu tür silahların geliştirilmesinin, üretiminin ve depolanmasının hukuk dışı oluşu üstüne uluslararası anlaşmalar taslatmaları hazırlandı.

Devletler hukuku uzmanları dünyanın çeşitli bölgelerinde barışın güçlendirilmesi sorununa büyük bir dikkatle eğiliyorlar. Eylül 1982'de Delhi'de, Hint Okyanusu'nda bir barış bölgesi oluşturma olanaklarını görüşmek üzere bir uluslararası hukukçular konferansı yapıldı. 36 ulusal hukukçular derneği temsilcileri Aralık 1982'de Cezayir'de, Akdeniz'i barış, güvenlik ve halklar arasında işbirliği bölgesine dönüştürmenin hukuksal ve politik yollarını incelemek üzere toplandılar. İçinde bulunduğumuz yılın Aralık ayında Küba'da, «Karayıpler – Barış Bölgesi» konusunu tartışmak üzere bir hukukçular konferansı toplanacak.

Uluslararası hukuk alanında daha hâlâ çözüm bekleyen birçok sorun vardır ve burada, hukukçuların «Barış ve Yaşam İçin, Nükleer Savaşın Karşı» belgisi altında geçecek olan Dünya Assamblesinin çalışmalarına katılımlarının önemli bir rolü olacaktır. Çağdaş uluslararası hukuk açısından Prag Konferansı, *açık belirli bir konuda, evrensel, hükümetler dışı ve herşeyden çok geniş temsili niteliği olan bir forumdur.* Bu niteliği ona, savaş karşıtı güçlerin, tüm uluslara savaş bulutları olmayan bir dünyada onurlu bir yaşam güvencesi verecek olan devletlerarası ilişkiler sistemini biçimlendirme yolunda artan etkisini ilerletme potansiyeli sağlıyor.

⁽¹⁰⁾ UDHB ile birlikte çok sayıda hükümetlerden bağımsız hukukçular dernekleri barış sorunlarının formüle edilmesine yardımcı oluyorlar.

Bonn'da yeni bir koalisyon: Dümen ne yana?

Hermann Gautier

Alman Komünist Partisi Başkan Yardımcısı

6 Mart 1983 günü yapılan Bundestag ara dönem seçimlerinden (!) iki gün sonra, tekellerin, askersel-sanayi kuruluşlarının etkin bir sözcüsü olan Düsseldorf kaynaklı maliye-ekonomi gazetesi *Handelsblatt*'ın ilk sayfasında şu manşet yer alıyordu: «Alman Pay Senetleri: Son Yılların En Büyük Alışveriş Dalgası. Borsa, Seçim Sonuçlarını Coşkulu Bir Pay Senedi ve Tahvil Değiştokuşuyla Karşıladi.» Alman Sanayicileri Federal Birliği bayram yapıyor: «Dikkatler şimdi ekonomik politikanın tüm yaşamsal alanlarını kaplayan ara genel kavrama uygun olarak yenilikler ve yatırımlar için ortamı düzgün bir biçimde iyileştirme üzerinde toplanmalıdır.» Alman Toptancı ve Dış Ticaret Federal Birliği, «hatalı bir doğrultunun etkilerinin üstesinden gelme» çağrısında bulundu. Alman Sanayi ve Ticaret Odaları Kongresi, 6 Mart gününü «pazar ekonomisinin utkusu» diye adlandırdı.

Bu sözler, seçim sonuçları konusunda Federal Cumhuriyet'te egemen çevreler arasındaki sevincin bir göstergesidir. Bu çevreler, Bonn'da iktidarın dümenine sağcı bir koalisyonu, tekelci sermayenin çıkarlarının baş savunucusu olarak gördükleri bir hükümeti yerleştirdiler. 1982 yılında yapılan bir yoklama, büyük işletmelerin sahip ve yöneticilerinin Hıristiyan Demokrat Birlik ile Hıristiyan Sosyal Birlik'in başını çekeceği bir federal koalisyon hükümetinden yana olduğunu gösteriyordu. Bunların yüzde 84'ü Şansölye Helmut Schmidt başkanlığındaki Sosyal Demokrat hükümetin değiştirilmesi gereğini belirtti.

Federal Cumhuriyet tarihinde ikinci ara dönem ve onuncu Bundestag seçimi olan bu seçimlerde, sağcı partiler, yani Hıristiyan Demokrat Birlik, Hıristiyan Sosyal Birlik ve Hür Demokrat Parti, sosyal demagogiyle, milliyetçi demagogiyle, «ileri doğru atılalım» diyerek, «daha az silâhla

(!) 6 Mart ara dönem seçimleri, geçen Ekim ayında Şansölye Helmut Schmidt'in Sosyal Demokrat hükümetinin düşmesi ve Hıristiyan Demokrat Birlik Başkanı Helmut Kohl'un geçici bir hükümet kurması sonucu yapıldı. 13 yıllık Sosyal Demokrat Parti-Hür Demokrat Parti koalisyonu, 1980 yılında seçim kampanyasındaki vaadine aykırı olarak Hür Demokrat Parti yönetiminin Parti Başkanı Hans-Dietrich Genscher eliyle Sosyal Demokratlarla işbirliğini sürdürmeyi reddetmesi üzerine bozuldu. Bu konu, ayrıntılarıyla Karl-Heinz Schröder'in Bonn'da Sağa Kayış» başlıklı yazısında ele alındı. (Bak: Barış ve Sosyalizm Sorunları, 1983/1) (*Not Red*).

barışı sağlama»yı vâdederek Bundestag'daki sandalyelerin çoğunluğunu elde ettiler. Yöneticileri büyük tekellerin, askersel-sanayi sermayesinin çıkarlarına eğilim gösteren bu partilerin seçim kampanyası, şantaj ve tehditlerden oluşuyordu. Bu partilerin yöneticileri, eğer HDB HSB iktidara gelmezse, işsizliğin tırmanmaya devam edeceği, daha çok işyerinin ortadan kalkacağı, çünkü işadamlarının para yatırmak istemedikleri tehdidini savurdular. Dahası, SDP önderliğindeki hükümetin zayıflıkları, kuşku götürür demeçleri, tutarsızlıkları sonucu ve seçmenleri aldatarak, şantajla kendilerine yarar sağladılar.

Bu partiler, büyük sermayeden nerdeyse sınırsız destek elde ettiler. Seçim propagandasında 100 milyon markı aşkın para harcadılar.

Tekellerin denetimindeki nerdeyse tüm yığınsal iletişim araçları HDP/HSB ve HDP için seferber oldular. 6 Mart günü politik iktidarın büyük sermayenin döktüğü etkiler dolusu parayla satın alındığına kuşku yoktur. Batı Alman tekelleri, en başta militarist iş çevreleri, kendi çıkarlarını sağcı koalisyonun koruyacağı, kâr artışını güvence altına alacağı, silâhlanma yarışını hızlandıracığı ve bunalımın yükünü «sert bir el»le emekçilerin sırtına daha da bindireceği hesabıyla hareket ettiler.

Seçimler, HDB/HSB blokuna 1980 seçimlerinden yüzde 4,3 daha çok oy getirdi. Bir önceki seçimlerden 23 daha çok sandalye, toplam 244 milletvekili sağladı. Geçen yaz SDP ile koalisyonu bozan Hür Demokrat Parti, oyların yüzde 7'sini aldı. Bağlaşığına sadakate hiç de uymayan bir biçimde değiştirmesi ve sert iç çatışmalar sonucu, HDP yaklaşık yüzde 4 oy kaybına uğradı ve şimdi 34 milletvekiliyle temsil ediliyor. Muhafazakâr hükümet grubununun 498 sandalyeli Bundestag'da salt çoğunluğu var.

Yüzde 4,4 oy kaybına uğrayan SDP oyların yüzde 38,2'sini aldı. Daha önce 218 milletvekili olan SDP'nin şimdi Bundestag'da 193 milletvekili var.

Barış hareketinin içinde yer alan ve çevreyi korumaya önem veren bir parti olan Yeşiller, şimdiye dek en yüksek oylarını elde ettiler. Oyların yüzde 5,6'sını alan Yeşiller, şimdi Bundestag'da sayısı 27'yi bulan bir milletvekili grubuna sahipler. Yeşiller, 1980 yılında oyların yalnızca 1,5'ini toplamışlardı. Böylece son otuz yıl içinde Bundestag'da radikal-demokrat bir muhalefet partisi ortaya çıkmış bulunuyor.

Komünistler, bu değişmeleri, parlâmentodaki ve hükümetteki güçler dengesinde ciddi bir kayma olarak görüyorlar. Bu, yalnızca hükümet yönetimindeki değişiklikten çok daha öte bir şeydir. Gerçi SDP'nin hükümetten uzaklaşması bir «çağ»ın sona erdiği anlamına gelmiyor. Ama Federal Cumhuriyet'teki gelişmelerde köklü bir değişikliğin başlangıcı oluyor. 16 yıldır SDP ülke yönetimine katıldı. SDP, önce 1966–1969 yılları arasında HDB/HSB yönetimindeki «büyük koalisyon»un üyesiydi. Daha

sonra, Eylül 1982'ye kadar HDP ile ortaklık içinde önde gelen hükümet partisi oldu.

1982 Eylülündeki ayrılma, daha çok Hür Demokrat Parti içindeki sağcı ögelerin bastırması sonucu ortaya çıktı. Ama SDP yönetimindeki hükümetin çöküşü, daha derin nedenlere dayanıyor. Bu nedenler, Federal Cumhuriyet gibi yüksek derecede sanayileşmiş bir ülkede bile etkileri görülebilecek olan kapitalizmin genel bunalımının daha da derinleşmesinde yatıyor. Birkaç yıldır sanayi durgunluk içinde. Ekonominin kilit alanlarında üretim göstergelerinde bir değişme yok. İşsizlik artıyor. Bugün 2,5 milyonu aşkın insan işsiz. Bu rakam, işgücünün yüzde 10'unu aşıyor. Toplum yaşamının öteki tüm alanlarında da bunalım olgusu görülebiliyor.

Bütün bunlar, coğrafi bakımdan kapitalist ve sosyalist sistemlerin kavgasında yer alan bir ülkede büyük tekeli sermayeyi, özellikle askersanayi sermayesini önemli ölçüde rahatsız ediyor. Büyük sermaye, bir hükümet değişikliğinin zorunlu olduğu sonucuna vardı. Kârlarını garanti altına alabildiği, sendikaları denetim altında tutabildiği, parlamento dışı güçleri sınırlandırabildiği sürece, büyük sermayenin sosyal-liberal bir hükümete hoşgörü gösterebileceği aşağı yukarı söylenebilir. Bunalımın derinleşmesi, işçi sınıfının, sendikaların eylemlerinin artması, barış ve silâhsızlanma için yığınsal eylemlerin yükselmesi karşısında, bu politikanın uygulanması gittikçe zorlaşır. Bu durumda, daha büyük bir halk direnişine yol açma pahasına da olsa, özgörevi «sert bir el»le «huzur ve düzen»i sağlamak olan, kendi iradesini doğrudan uygulayacak bir hükümeti tekeli sermaye iktidara getirmeye çabalar.

Şimdi Federal Cumhuriyeti, ABD ve Britanya'da olduğu gibi, muhafazakâr ögeler yönetiyor. Şimdi bunlar, emekçilerin sosyal ve demokratik kazanımlarını yokederek, NATO buyruğu silâhları yığıma kararını uygulama peşindedir. Bu çevreler, yeni Amerikan füzelerini, orta menzilli Perşing-2 ve Cruise füzelerini Federal Almanya'ya yerleştirmek, bunalımın yükünü emekçilerin üzerine yıkmak istiyorlar. Kamu harcamalarında indirimin, demokratik özgürlüklerin sınırlandırılmasının sermayenin erkini pekiştirecek, tekellerin kârlarını artıracak koşullar yaratacağı sanılıyor.

Elbette Sosyal Demokratlar yönetimindeki koalisyon hükümetinin geçen yıl çökmesi nesnel bakımdan kaçınılmaz değildi. Nedir ki, Sosyal Demokrat yönetimdeki sağcı ögelerin belirlediği politika, giderek halkın güveninin yitmesine yol açtı. Çünkü bu politikayı esinlendirenler, 1970'li yılların başlarında yaptıkları seçim vaatlerinin hiçbirini tutmadılar. Sosyal Demokratlar, o zaman, canla başla bir barış politikası izlemeyi, demokrasiyi genişletmeyi, işçi sınıfının çıkarlarına zamanı çoktandır gelen sosyal reformları uygulamayı vâdetmişlerdi. Ama Sosyal Demokratlar hep yalpaladılar. Barış dâvasına bağlılıklarını ilân ettiler, ama NATO'nun Brük-

sel'de kabul ettiği ölümcül füzeleri yerleştirme kararını desteklediler. Reformlar vâdettiler, ama aslında sosyal çözümlere yönelik bir doğrultu izlediler. Yığınsal işsizliğe son vermek için etkin önlemler almayı vâdettiler, ama aslında bunalımın hastalıklarını emekçilerin sırtına yıktılar, işsizliğin daha da artmasına yol açtılar. Böylece, muhafazakâr öğelerin başını çektiği koalisyonun ortaya çıkmasını besleyen belirleyici etmen, SDP politikasının ta kendisi oldu.

HDB/HSB ve HDP'deki sağcıların çizdiği yol, bu yolu destekleyen hükümet ve egemen çevrelerin ona gerici bir içerik kazandırma niyetinde olduklarını, geçen Ekimde başlayan «sağa kayış»ın süreceğini gösteriyor.

Kohl-Genscher kabinesi, salt ülkedeki bir burjuva yönetimi değildir. Kendilerini öyle tanıtmalarına karşın, bu bir «merkez» ya da «sosyal-liberal muhafazakârlık» hükümeti değildir. 15 yılı aşkın bir süreden sonra bugün Bonn'da ilk kez Federal Şansölye Helmut Kohl'un yönetiminde büyük sermayenin bütün gruplarını temsil eden sağcı bir koalisyon vardır. Bu koalisyonu, Amerikan, İngiliz ve Fransız emperyalizminin en gerici güçleri destekliyor. Bu hükümet, Batı Alman ve uluslararası tekellerin, büyük bankaların himayesinden yararlanıyor. Bu hükümet, Batı Alman emperyalizminin her yana dal budak salmış uluslararası konumlarına dayanıyor. Bonn'daki koalisyon ,sınıf özü bakımından sağcı muhafazekâr bir gruptur, büyük sermayenin, askersel-sanayi çevrelerinin hükümetidir. Bu hükümet, tekelci sermayenin genel çıkarlarını savunuyor. Tekellerin ve bankaların ekonomik-politik amaçlarına varmalarını güvence altına alacak bir politikayı uygulamaları için şimdiki yapısını en elverişli saydıkları bir hükümettir bu.

Gerçi bugün hemen her büyük kent ve federal eyalette, tıpkı Bonn'da olduğu gibi tüm politik makamlar HDB/HSB üyelerinin elinde bulunsa da, son seçimlerin sonuçlarının Federal Cumhuriyetin üzerine «karanlık bir gece»yi çöktürtiği henüz tam da söylenemez.

Etkili tekelci sermaye grupları daha katı bir sağcı doğrultu üzerinde ısrar ediyorlar. Ama şimdiki uluslararası durum, ekonomik ve politik güçlerin bugünkü dengesi ve bizzat Federal Cumhuriyetteki durum açısından, aynı çevreler sağa keskin bir dönüşü sağlayamazlar. Onlar ülkedeki gelişmeleri bu yöne itmekten, kamu yaşamının eksenini giderek, adım adım kaydırmaktan yana gözüküyorlar. Egemen çevreler açısından yakın geçmişte oluşturulan politik doğrultuyla aradaki köprüleri kesin kesme, keskin bir dönüş, oldukça büyük rizikolar taşıyor.

Bavyera HSB Başkanı, muhafazakârların ağababası Franz-Josef Strauss'ın şimdiki Bonn hükümetinde neden etkili bir göreve getirilmediğini açıklayan da işte bu oluyor. Büyük sermayenin, özellikle askersel-sanayi kom-

pleksinin aşırı sağcı güçlerinin temsilcisi olan Strauss, hükümet politikası üzerinde bellibaşlı bir etki göstermeyi sürdürüyor. Ama bugüne dek koalisyon hükümeti, Strauss'a Bonn'da tepede bir görev verme cesaretini göze alamadı. Bu, kuşkusuz, kendi doğrultusuna direnişi alevlendirmek olurdu. Kohl hükümeti, gözünü iktidar hırsı bürümüş bu tür politikacıları dizginlemek zorunda kalıyor. Hükümetin hareket özgürlüğü, aynı zamanda HDB/HSB içindeki ve HDB/HSB ile HDP arasındaki anlaşmazlık ve çelişkilerle de sınırlanmaktadır. Hükümetin politikası barışa karşı, antisosyal ve antidemokratik olmakla birlikte, demokratik güçlerin, işçi sınıfı ve barış hareketinin direnişini hesaba katmak zorundadır. Bundan ötürü komünistler, Bonn'daki sağa kayışın sonuçlarının eninde sonunda yalnızca egemen çevrelerin iradesine değil, onlara karşı çıkanlara, sosyal demokratlara, sendikalara, komünistlere, Yeşillere, alternatifçilere, tüm öteki demokratik güçlere bağlı olduğunu da vurguluyorlar.

Böylece Bonn'daki koalisyonun gücü, görecektir. Kendi içindeki ve kendisini destekleyen tekeli çevreler arasındaki anlaşmazlıklardan, çelişkilerden ötürü ve FAC'deki demokratik güçlerin sahip olduğu potansiyelden ötürü, hükümet, serbestçe hareket edebilecek bir durumda değildir.

Seçimlerde seçmenlerin yüzde 44'ü egemen koalisyon partilerine karşı olduklarını gösterdiler. Dahası, HDB/HSB ya da HDP için oylarını kullananlar, hiç de onlara gerici bir sosyal politika uygulayanlar, orta menzilli Amerikan füzelerini yerleştirenler diye açık kart bir destek vermediler. Tersine, seçmenlerin çoğu, bunalımın yükünün emekçilerin sırtına bindirilmesine, ücretlerde, emekli maaşlarında, kamu harcamalarında indirime, silahlanma yarışının tırmandırılmasına, yeni Amerikan nükleer füzelerinin FAC topraklarına yerleştirilmesine karşı olduklarını açıkça gösterdiler. Seçim sonuçları Hıristiyan Demokrat Birlik ve Hür Demokrat Parti'yi destekleyenlerden yüzde 60'ından çoğunun ABD ve NATO planlarına karşı olduklarını ortaya koyuyor. (İki yıl önce aynı kesimdeki rakam, yalnızca yüzde 49 idi.) Federal Cumhuriyetteki seçmenlerin çoğunluğunun Avrupa'daki savaş sonrası sınırları değiştirmeye yönelik çıplak bir intikamcılıktan, sosyalist dünya ile açık bir çatışma ve ona karşı bir «haçlı seberi» politikasından yana olmadığını görmek gerekiyor.

Antikomünist propagandaya karşı, Federal Cumhuriyetteki halkın çoğunluğu, konut yerine kışla, okul yerine füze, yumuşama ve barış yerine silâhlanma yarışı ve çatışma politikasına evet demek üzere değildir.

Elbette, halkımızın sosyal ve demokratik haklarına karşı, barış çabalarına karşı tehdit, FAC'de iktidara muhafazakâr sağcı koalisyonun tırmanmasıyla arttı. Ama yeni koalisyon içindeki çelişkilerden ötürü, sağcılara karşı bağlaşıklıklar kurma ve parlamento dışı bir hareketi seferber etme olasılıkları vardır. Bundestag'ın içinde de, füzelerin yerleştirilmesine

karşı tutum alan, işçilerin ve genel olarak halkın çıkarlarına hareket eden Sosyal Demokrat milletvekillerini ve Yeşiller grubunu destekleyerek, hükümete karşı muhalefeti artırmak mümkündür.

Daha önce de belirttiğim gibi, büyük tekeller, askersel-sanayi sermayesi, sağcı koalisyonun çizdiği politikayı onayladılar. Batı Alman emperyalizminin en etkili gazetelerinden biri olan «*Frankfurter Allegemeine Zeitung*», koalisyon anlaşmasını «ülkenin gelişmesindeki kimi büyük hataları düzeltmeyi amaçlayan pratik bir bilgelik programı» diye niteledi. Gazete, bu politikanın amacının, «hükümetin iç ve dış politikasında güveni yeniden getirmek» olduğunu yazıyor. «Yeni kabinenin bellibaşlı, kilit görevi budur.» Ama emekçiler açısından baktığımızda bu görev «havadan su dövmek»ten başka bir anlama gelmiyor.

Örneğin, gelecek yıl için işsizlik paralarını azaltıp, emeklilerin, sakatların, devlet ve belediye kurumlarında, işletmelerinde çalışanların durumunu daha da kötüleştirerek federal hükümet harcamalarında yaklaşık 10 milyar marklık bir kesinti planlanıyor. Dahası, Federal Cumhuriyetteki en büyük sorunlardan biri olmasına, giderek kanayan bir yara haline gelmesine karşın, hükümet, işsizliği frenleme, yeni işyerleri açma konusunda hiçbir şey yapmıyor. Fiyatlar artmaya devam ederken, baştaki koalisyon hükümeti, halkın satınalma gücünü azaltacak olan, sermaye odalarının gerçek ücretleri düşürme niyetlerine destek veriyor. Öte yandan zenginlere vergi indirimleri getiriliyor. Örneğin sırf bina ve arazi vergisinde 3,5 milyar marklık vergi iradesi sağlanıyor.

Hükümet, kamu harcamalarını kökten budamayı planlarken, yurttaşların demokratik hak ve özgürlüklerine karşı yeni bir saldırıya hazırlanıyor. Gösteri yapmayı düzenleyen hükümleri daha da ağırlaştırmanın, komünistlere, öteki demokratlara yönelik Berufsverbot'u (meslek yasaklarını) daha da yaygınlaştırmanın yollarını arıyor. «Mânevi bir dönüş»ü başarmayı, yani kudurgan antikomünizmi devlet doktrini düzeyine çıkarmayı amaçlıyor.

Federal hükümet, barış düşüncelerine bağlılıktan sözediyor, ama uygulamada, Washington'la sıkı işbirliği yaparak silahlanma yarışının içinde yer alıyor. NATO ile Varşova Antlaşması ülkeleri arasında şimdi varolan yaklaşık askersel-stratejik dengeyi, ABD ve Kuzey Atlantik blokundan yana değiştirmeye çabalanıyor. Bu yol, ABD'nin çatışma ve silâhlanma yarışı politikasına, antikomünist «haçlı seferi»ne Federal Cumhuriyeti daha sıkı bağlamaya götüren yoldur. Federal hükümet, Ortadoğu'daki, Güney Afrika ve Karayiplerdeki gerici rejimleri destekliyor. İntikamcılığı körüklüyor. Önde gelen kabine üyeleri, örneğin İçişleri Bakanı Friedrich Zimmermann, Büyük Alman İmparatorluğu'nun 1937 yılındaki sınırlarına yeniden kavuşmasını istiyor. Bundestag'daki Hristiyan Demokrat Birlik

grubunun başkanı Dregger, FAC'nin sosyalist devletlerle imzaladığı anlaşmalarda uluslararası hukukun, Avrupa'da Güvenlik ve İşbirliği Konferansı'nın tanıdığı savaş sonrası sınırların yeniden gözden geçirilmesinde ısrar ediyor.

Birçok bakımdan soğuk savaş günlerini anımsatan ve Adenauer döneminin antikomünist çılgınlık kalıntılarını yeniden canlandıran bu doğrultu, uluslararası alanda Batı Alman dış politikasını öngörülemez bir etmen, bir belirsizlik kaynağı durumuna getiriyor. Bu, sosyalist ülkelerin tüm yapıcı girişimlerine sağcı koalisyonun aldığı olumsuz tutumla doğrulanıyor. Sağcı koalisyon, Varşova Antlaşması ve NATO üyesi ülkeler arasındaki ilişkilerde karşılıklı askersel güce başvurmamayı öngören bir anlaşma bağlanması önerisini kabul etmiyor, nükleer silahların dondurulmasına, Avrupa'da nükleer silâhların sınırlandırılması ve indirimine, nükleer silâhlardan arındırılmış bölgeler kurulmasına, kimyasal silâhların, tüm öteki yığınsal kırım silâhlarının yasaklanmasına karşı çıkıyor. Orta Avrupa'da silâhlı kuvvetler ve silâhlarda yapılacak bir indirim, Avrupa'da güven artırıcı, güvenlik ve silâhsızlanma konusunda bir konferansın karşısında yer alıyor.

Sağcı koalisyondaki etkin çevrelerin yumuşamanın sürdürülmesini kolaylaştırma gibi bir niyetleri yoktur; tersine, onlar «yumuşamayla aradaki köprüleri atma»yı daha işlerine gelir sayıyorlar. Sosyalist ülkelerle imzalanan anlaşmaları tanıdıklarını söylüyorlar, ama aslında onların politikası, Avrupa'da güvenlik açısından muazzam önemi olan bu anlaşmaların temelini zayıflatmayı, özünü boşaltmayı amaçlıyor. Bonn'daki sağcı koalisyon, bu anlaşmaları intikamcı bir anlayışla yorumluyor.

Ancak, tüm tekelsel sermaye çevreleri, en aşırı sağcı güçlerin istediği bu serüveni dış politikayı kayıtsız şartsız desteklemiyor. Tekellerin ve büyük bankaların önde gelen temsilcileri, sosyalist ülkelerle ekonomik ilişkilerin Federal Cumhuriyet ekonomisi açısından muazzam bir önem taşıdığını iyi biliyorlar. Onlar, sosyalist ülkelerle ilişkileri geliştirme konusunda daha gerçekçi bir yaklaşım sonucu, 1970'li yıllarda elde edilen her şeyi, çılgınca bir intikamcılık ve gözü dönmüş bir antikomünist «haçlı seferi»yle yok etmek istemiyorlar.

19–20 Mart günleri toplanan Alman Komünist Partisi Yönetim Kurulu'nun Yedinci Plenumu, koalisyon hükümeti konusunda, Sosyal Demokrat muhalefet ve Bundestag'da temsil edilen Yeşiller konusunda bir değerlendirme yaptı. Komünistler, parti programındaki emekçilerin çıkarlarıyla uyum gösteren her şeyi destekleme, emekçilerin çıkarlarına zarar veren güçlere karşı savaşımı yükselten her şeye destek ilkesini kendilerine kılavuz ediniyorlar. Bizim baş düşmanımız büyük sermaye ve onun şimdiki temsilcisi sağcı koalisyon hükümeti oldu, olageliyor.

Ülkenin barışçıl, demokratik gelişme görevlerine uygun olarak ve koa-

lisyondaki partilerin seçim vaatlerini göz önüne alarak, Alman Komünist Partisi, yeni federal hükümetten, ötekilerin yanısıra, şu istemlerde bulunacaktır:

– Barış politikası, Federal Cumhuriyetin ve tüm Avrupa'nın çıkarlarıyla uyumlu bir politikadır. Bu bakımdan, FAC'ye Perşing-2 ve Cruise füzelelerinin yerleştirilmesine izin veren anlaşma iptal edilmeli, Federal Cumhuriyeti nükleer silâhsız bir bölge içine alan öneri kabul edilmelidir. Prag Bildirgesi'ndeki karşılıklı askersel güç kullanmama konusunda bir anlaşma imzalanması önerilerini kabul et. Orta Avrupa'da konvansiyonel (geleeksel) silâhlı kuvvetlerin ve silâhların indirimi konusundaki görüşmelere yapıcı olarak katıl. Bağlantısız ülkelere ve antiemperyalist kurtuluş hareketlerine olumlu bir tutum al. İlk adım olarak askersel harcamaları yüzde 10 azalt;

– Ekonomide iyileşmeyi öngören bir politika, emekçilerin yükünü artırmayı değil, azaltmayı amaçlamalıdır. Tümüyle ancak sosyalist üretim ilişkilerinin kurulmasıyla ortadan kaldırılabilir olan işsizliği azaltmak, işyeri sayısını artırmak için bir program hazırlamakta oylanma. Emekçilerin ücretlerini kısmadan, emekli maaşlarını azaltmadan, haftalık çalışma saatlerini kısalt, emeklilik yaşını aşağı indir; gerçek ücretleri artır; kamu harcamalarını azaltma planlarını bir yana bırak; demokratik denetim altında, yönetimine işgücünün ve sendikaların demokratik katılımıyla çelik sanayiini millileştir;

– Anayasaya uygun herhangi bir politika, burjuva-demokratik özgürlüklere de uygun olmalı ve bu özgürlükleri genişletmeyi sağlamalıdır. Meslek yasağının iptalini istiyoruz; emekçilerin üretimin yönetimine katılma haklarının genişletilmesini, sendikal özgürlükler, grev ve gösteri hakları, FAC'de yaşayan yabancı yurttaşların hakları üzerindeki sınırlamaların kaldırılmasını istiyoruz;

– Demokratik bir politika, manevi ve kültürel yaşamın özgürce gelişmesini sağlamalıdır. Bundan ötürü, ilerici düşüncelere karşı bir «haçlı seferi» ve eğitime ulaşmada eşitsizliği daha da artırma demek olan «manevi dönüş» tezinden vazgeçilmesi gerekir. Eğitim ve kültür alanına ayrılan miktarların azaltılması yerine, artırılması zorunludur.

Biz komünistler, öteki parlamento dışı güçlerin amaç ve istemleriyle de eşdüşen bu istemlerle federal hükümetin sürekli karşısına çıkmakta kararlıyız. Savaşkan bir parlamento dışı muhalefet gücü ve bir işçi partisi olarak, sağcı koalisyona karşı enerjik ve tutarlı bir biçimde hareket etme niyetindeyiz.

Bizim savaşım programımız, parlamenter muhalefet partilerinin, SDP ve Yeşillerin politikalarına olan tutumumuzu da çiziyor. Parlamento dışı eylemler, barış eylemleri, işsizliğe karşı eylemlerle sağcı koalisyona karşı

baskıyı artırmak, öbür sosyal ve demokratik hareketleri canlandırmak için elimizden geleni yaparken, milyonlarca insanın istemlerini desteklemeleri için Bundestag'daki bu partilere yapıcı, eleştirel, titiz bir tutum takı- nacağız. Alman Komünist Partisi'nin dikkati, parlamento dışı hareketleri geliştirme üzerinde odaklanıyor. Bizim partimiz ve öbür demokratik güç- ler de içinde olmak üzere, bu hareketler bugün yeni bir durumla karşı karşıyalar. Sağcı koalisyonun iktidarda bulunduğu bu durumda, gerek parlamento dışı bağlaşıklık ve hareketler, gerekse, istemlerine bakılmak- sızın, etkin bir biçimde çalışan sivil girişim grupları, bize göre, her du- rumda bu koalisyona karşı çıkan bağlaşıklık ve hareketler olmalı, aynı zamanda, parlamento dışı hareketin istemleri için parlamenter muhale- fetin, yani SDP ve Yeşillerin desteğini sağlamayı da amaçlamalıdır.

İşçi sınıfı ve Sosyal Demokratlarla eylem birliği için savaşım, komünist- lerin ana görevi olarak kalıyor. Bu işbirliği, özellikle fabrikalarda, sendi- kalarda, sivil girişim gruplarında ve barış hareketinde geliyor. Bu işbir- liğinin özü, temelde, işçi sınıfının sosyal ve demokratik çıkarlarının, ülke- nin ulusal çıkarlarının savunulması oldu, olageliyor. Burada belirleyici olan barış ve silâhsızlanma için, özellikle bu yıl Amerikan füzelerinin yer- leştirilmesine, yığınsal işsizliğe ve sosyal çözülme uygulamasına karşı savaşımıdır. Eylem birliğini sağlama çabaları, işçi sınıfının çıkarları ve barışın savunulması açısından desteklemeyi hakeden her şeye destek verme, SDP'nin ve onun Bundestag'daki grubunun emekçilerin özlem- leriyle çatışan her adımını acımsızca eleştiri anlamına geliyor. Gerçi SDP şimdi bir muhalefet partisi, ama onun tutarsızlık ve yalpalamaları yapıcı eleştiriye tâbi tutulmalıdır. Tekellerin, sağcı koalisyonun, tek el gruplarının, mali sermayenin asıl hasımları olduğunu Sosyal Demokrat arkadaşlara sü- rekli hatırlatıyoruz.

Son seçimlerdeki yenilgisinden sonra, SPD'nin içinde nasıl bir parti olması gerektiği konusunda tartışma yeniden başladı: Merkeze ve sağa yönelik sözde bir halk partisi mi, yoksa bir işçi partisi mi? Alman Komü- nist Partisi, sağcı koalisyona tutarlı olarak karşı çıkan güçlerin pekiştiril- mesi ve sonul utkusuna katkıda bulunuyor. ABD ve NATO'nun Brüksel'de aldıkları füzelere yerleştirme kararına karşı çıkan Sosyal Demokrat mil- letvekillerini (onların sayısı son seçimlerden sonra Bundestag'da artmış- tır) biz destekliyoruz.

Bundestag'da 27 milletvekiliyle temsil edilen Yeşiller, kendilerini par- lamento dışı muhalefetin parlamentodaki kaldırıcı olarak görüyorlar. Yeşiller, değişik çevre korumacı sivil girişim gruplarından, barış savaşçı- larından, füzelere karşı hareketin temsilcilerinden oluşuyorlar. Gerçi poli- tik yapıları, oluşumları çelişkili ve antikomünist önyargılardan arınmış de- ğil, ama barış ve demokratik haklar uğruna savaşımında biz onları bağ- laşıklar olarak görüyoruz. Yeşiller, yeni Amerikan nükleer füzelerinin yer-

leştirilmesini önleme ve demokratik özgürlükleri yaygınlaştırmayı amaçlayan bir politika uğruna savaştıklarını resmen açıklamış bulunuyorlar.

Parlamento dışı hareketlere dayandıkları, bu hareketlerin birliği, pekişmesi ve büyümesine katkıda buldukları sürece, parlamentodaki çalışmalarının, girişim ve eylemlerinin başarılı olabileceğini Yeşillere hatırlatmaya devam edeceğiz. Aynı zamanda, seçimlerdeki başarılarından sonra tek etkin demokratik gücün kendileri olduğu, öteki parlamento dışı hareketlerin partilerinin bir ard takıntısından başka bir şey olmadığı yolundaki Yeşillerin savlarını Alman Komünist Partisi reddediyor.

Gerek Sosyal Demokratların, gerekse Yeşillerin, işçilerin ve sendikaların olabildiğince çok istem ve yakınlıklarını savunması, bu istem ve yakınlmaları parlamentoda savaşımına konu etmeleri, bizim için yaşamsal önem taşıyor. Bu aynı zamanda şunun için önemlidir: Çünkü, bir yandan Yeşillerle sendika ve işçi hareketinin geniş kesimleri arasında çelişkiler vardır, öte yandan Sosyal Demokratların sağ kanadı, çokçası, iktidardaki sağcı koalisyonu değil de, Yeşilleri ana hasımları olarak görüyorlar.

Bundestag seçimlerinin sonuçları partimiz için yeni bir durum yarattı. Alman Komünist Partisi 1968'de kurulduğundan bu yana, ilk kez sağcı muhafazakâr bir hükümetle karşı karşıya geliyor. Ülkenin politik, sosyal ve kültürel gelişme doğrultusunu kesin bir dönüğe ugratma niyeti taşıyan bir hükümetle karşı karşıyayız. Partimizin pekçok üyesi için bu, yeni bir olgudur.

Durumun karmaşık olduğu bir ortamda, antikomünist baskılar karşısında, Alman Komünist Partisi, «Füzeler Değil, İşyerleri! Diren!» belgisiyle canlı, atak bir seçim kampanyası yürüttü ve 100 bin birinci oy aldı. (2) Bu sonuç, partimizin rolünü ve etkisini yansıtmıyor. AKP, özellikle büyük sanayi kuruluşlarında aktif bir güçtür. Politikamızda ve günlük çalışmalarında hareket noktamız, işçi sınıfının çıkarlarını savunmak ve güçler dengesini sol kanat ve öteki demokratik akımlardan yana temelden değiştirebilmek için, Marksist işçi partisini güçlendirmek ve böylece ülkemizdeki işçi sınıfı hareketinin zayıflığının üstesinden gelmenin muazzam bir önem taşıdığıdır. Devrimci işçi sınıfı hareketinin güçlenmesi, tüm demokratik güçlere, sivil girişim gruplarına ve parlamento dışı savaşıma önemli bir itki sağlayacaktır.

(2) Bundestag'da milletvekillerinin yaklaşık olarak yarısı, doğrudan seçim bölgelerinden seçiliyor, öteki yarısı, partilerin eyaletlerdeki listelerine uygun olarak seçiliyor. Seçimlerde her seçmen iki oy kullanıyor: Birinci oy, belirli bir bölgedeki somut aday için kullanılıyor, ikinci oy bir partiye veriliyor ve bu parti, birinci oyla seçilen milletvekillerine ek olarak, aldığı oyların yüzdesine göre Bundestag'a belirli sayıda milletvekili yolluyor. (Not Red.)

Alman Komünist Partisi Yönetim Kurulu'nun Yedinci Plenumu, Parti'nin Yedinci Kongresi'nin 6-8 Ocak 1984'de Nürnberg'de toplanmasını kararlaştırdı. Kongre hazırlıkları, bizim için yalnızca parti içi bir konu olmayacaktır. Bu hazırlıklar sırasında, işçiler arasından, özellikle sanayi işçileri arasından yeni üyeler kazanabilmek için, en başta büyük fabrikalarda konularımızı güçlendirmeyi planlıyoruz. Dahası, işletmelerdeki, mahallelerdeki, yüksek öğrenim kurumlarındaki temel örgütleri güçlendirerek, emekçilerin değişik kesimleriyle, özellikle gençlerle bağları genişletmek de zorunludur. Parti kongresine hazırlık dönemi olan bu yılın, Federal Cumhuriyete yeni Amerikan nükleer füzelerinin yerleştirilmesini önlemek için elden geleni yapmak, en önemli görev olarak kalıyor.

Gündelik politik sorunları çözmek, barışçı, yeni işyerleri açılmasını, sosyal adaleti sağlamak için savaşımında, emekçilere, en başta gençlere, sosyalist bir perspektif göstermek özel bir önem taşıyor. Alman Komünist Partisi, yaşayan sosyalizm konusunda gerçeği yaymak için çalışmalarını hızlandıracaktır ve aynı zamanda, Federal Cumhuriyeteki iç koşulları göz önüne alarak, toplumun sosyalist yeniden örgütlenmesi gereğini açıklamaya daha fazla dikkat ayıracaktır.

Ülkedeki egemen güçler, seçim sonuçlarını emekçiler arasında muhafazakâr düşünce ve görüşleri yaymak, dayanışmalarını zayıflatmak, gerici sosyal düşünceler ruhunda onların beynini yıkamak için kullanmaya çalışıyor. Halkı felce uğratmak amacıyla yürütülen bu güçlü ideolojik baskıyı, Alman Komünist Partisi, Marks, Engels ve Lenin'in düşüncelerini yayarak, emekçiler arasında dayanışmayı güçlendirerek, daha büyük bir etkinlik sağlamak için enerjik eylemlerle karşılıyor. Komünistler, barışı sağlama, bunalımla savaşım, daha çok istihdam sağlama yöntemleri ve öteki sol ve demokratik güçlerin de erişme alanı içinde bir sosyalist perspektif konusunda kendi görüşlerini ortaya koyuyor. Diyalog yollarını arıyor ve politikamızı tartışmaya her zaman hazırız.

Bir barış ve emek partisi olan, halkın sosyal ve demokratik haklarını korumak için elinden geleni yapan bir parti olan partimizi, değişen durumda ve uluslararası sınıf savaşımının önemli bir kesiminde yeni sınavlar bekliyor. Komünistlerin görevi, «sağa kayış»a karşın, Federal Almanya Cumhuriyeti'nde demokratik ve sosyal ilerlemeye doğru bir dönüşün koşullarının yaratılması için uğraş vermektir.

Beyrut savaşından sonra Filistin Devrimi

Naim Aşhab

Filistin Komünist Partisi MK Politik Bürosu üyesi

Geçen Şubat ayında Cezayir'de yapılan Filistin Ulusal Konseyi'nin (FUK) 16. Oturumu, tüm dünya çapında Filistin Arap halkının dostları ve düşmanları arasında olağanüstü ilgiyle izlendi. Bu, anlaşılır bir şeydi, çünkü toplantı, İsrail'in emperyalizmin desteklediği Lübnan işgalini, Filistin Direniş Hareketi (FDH) birliklerinin Beyrut'tan çekilmelerini izliyordu.

Toplantının önemini ortaya koymak için kısaca da olsa son İsrail saldırısının Filistin tarafında yarattığı durumu ve bugün Filistin Devrimi'nin yolaldığı yeni koşulları irdelemek zorunludur. Bu analiz birincil önkoşulu, Lübnan topraklarının İsrail-ABD tarafından işgali sırasındaki yiğit direnişinde ortaya çıkan kimi yeni gerçekleri dikkate almaktır.

SAVAŞIMIN YENİ KOŞULLARI

Birinci gerçeklik, Beyrut kuşatması boyunca Filistinlilerin kahramanca direniş, İsrail ordusuyla savaştaki direngenlikleri (ki bu İsrail'in sayısal ve teknolojik üstünlüğüne karşın İsrail'in ortaya çıkmasından bu yana en uzun savaşın yürütülmesiyle doğrulandı) Filistin Devrimi'nin dünya çapındaki saygınlığını eşi görülmedik ölçüde artırdı, Filistin davasına uluslararası sempatiye yeni bir ivme verdi ve haklı savaşım daha büyük politik ve moral destek kazandı. Lübnan topraklarındaki savaşın, işgal bölgelerinde altı ayı aşkın bir süredir sürmekte olan güçlü ayaklanmadan hemen sonra yürütüldüğüne özellikle değinmek gerek. (!) Halkımızla dayanışma hareketindeki olağanüstü yükseliş ve İsrail saldırganlarının ve onların ABD'li patronlarının yalıtılmalarındaki dikkat çekici artış, tüm bunların biriken sonucu oldu.

Bir başka gerçeklik daha var. Filistin Direniş Hareketi Beyrut'u, Filistin toprakları dışında yerine başkasının geçirilemeyeceği kalelerinden birisini yitirdi ve parçaları kendilerini birçok Arap ülkesine dağıtılmış olarak buldular. Gelişmeler, ABN'nin, İsrail'in ve Arap gericiliğinin Filistin birliklerinin Beyrut'tan çekilmesini yalnızca devrimimizin uluslararası politik ve moral kazanımlarını törpülemek ve yok etmek amacıyla değil, aynı zamanda Filistin sorununu da ortadan kaldırmak amacıyla kullanmak

(!) Bak: Naim Ashhab, «Kesin ilkeler, esnek taktikler», «Barış ve Sosyalizm Sorunlar'», № 2, 1983.

istediler. Halkımızın düşmanı olan bu sinsi bağlaşıklık şimdi Filistin ulusal hareketi üzerindeki baskısını tırmandırıyor, onu bölmek istiyor, onun içinde birbiriyle çatışan gruplar yaratmayı ve hareketi kendi aldığı kararları uygulamadan alıkoymayı planlıyor. Amaçları Beyrut dramından sonra Filistinlilere rahat vermemek olan komplolar ve kurnaz yöntemler birbirini izliyor. Sabra ve Şatila kırımlarının da amacı buydu. Düşmanlar, Filistinliler arasında, herşeyden önce işgal altındaki topraklarda, terörize etme ve kıskırtma aracılığıyla yığınlığı, sinmişliği egemen kılmak istediler.

1 Eylül 1982'de ya da Beyrut savaşının kahramanlarını taşıyan gemiler gidecekleri limanlara varmadan Başkan Reagan kara ünlü Ortadoğu planını açıkladı. Bunun hemen ardından Arap gericiliği, öncelikle de Suudi Arabistan, Mısır, Fas ve Ürdün yöneticileri Filistinliler üzerindeki baskıları yoğunlaştırdılar. Onlar Filistin hareketinden halkımızın kendi öz devletini kurma hakkını elinden alan ve egemenlik istemlerini Ürdün rejiminin iradesine bağlanmasını öngören şartları kabul etmesini istediler. Bu kampanya paralelinde Kral Hüseyin Ürdün ile Batı Yakası ve Gazze Şeridi'ndeki Filistin topraklarında bir konfederasyon oluşturulmasını öngören bir plan yaptı. Ne acıdır ki, kimi öteki Arap ülkeleri de Filistin Devrimi'nin karşı karşıya kaldığı dev zorluklara bilerek ya da bilmeyerek katkılarını yaptılar, onun içinde bölünmeler oluşmasına, süreç içinde aşırı belgiler atmaya ve böylelikle gerici Arap rejimlerine Arap ülkelerinin Fes doruğunda alınan (Eylül 1982) kararların uygulanmasından kaçamak yapmalarına gerekçe hazırladılar.

FUK'un 16. Oturumu, işte bu elverişsiz atmosferde toplandı. Zorluklara karşın, toplanı Filistin birliği için dev isteği sergiledi; Arap ülkelerinden, öteki ülkelerden ve en başta da sosyalist ülkelerden gelen yüksek düzeydeki delegasyonların çok olması, halkımızla dayanışmanın açık bir göstergesiydi.

BAŞLICA SONUÇ

Gözlemciler oybirliğiyle ve haklı olarak FUK'un 16. Oturumunun başlıca sonucunun, Filistin ulusal birliğinin korunması olduğunda birleşiyorlar. Bu birlik, Filistinlilerin karar vermelerindeki tam özgürlüğün tek garantisidir ve devrimimizin daha da ilerlemesi için sağlam bir temeldir. Bu, devrime herşeyden önce Beyrut'un yitirilmesiyle karşı karşıya kaldığı talihsizliklerini aşmasına olanak veren bir etmendir. Oturum, Filistin birliklerinin ulusal birlik sorununa bu aşamada soğukkanlı bir sorumluluk duygusuyla yaklaştıklarını gösterdi. En önemlisi, bu temel yaklaşım toplantıda kabul edilen Politik Deklarasyon'da açık ifadesini buldu. Filistinli yığınlara, dünya çapındaki devrimimizin dostları ve sempatanlarına karşı tutum konusunda, Deklarasyonun gösterdiği gibi, daha gerçekçi ve netti ve bu bağlamda, tüm daha önceki FUK kararlarından daha üs-

tündü. Bu, son oturumun Filistin sorununun çözümü için ortaya atılan çeşitli plan taslakları konusundaki yaklaşımla örnekleniyor.

Fes'de onaylanan kararlarla başlayalım. Doruktan sonra Filistin örgütleri onun sonuçları karşısında farklı tutumlar aldılar. Ne ki, FUK'un 16. Oturumu bu kararları olumlu anlamda irdeledi. Politik Deklarasyonda belirtildiği gibi, «Filistin Ulusal Konseyi, Fes doruğu kararlarını, güçler dengesini Filistin halkı ve öteki Arap halklarının hakları uğrunda savaşım yararına değiştirmek için askersel eylemle ve gerekli öteki şeylerle tamamlanması gereken bir politika için asgari müşterek olarak ele alıyor.» Deklarasyon, FUK'nin bu çözümlere yaklaşımın, daha önce kabul edilen Politik Program ile çelişmediğine işaret ediyor.

Oturum, 16 Eylül 1982'de açıklanan, Filistinlilerin evlerine dönme, kendi yazgılarını belirleme ve tek yasal temsilcisi Filistin Kurtuluş Örgütü öncülüğünde kendi devletlerini kurma gibi yasal haklarını vurgulayan Ortadoğu sorununa çözüm yolundaki Sovyet önerilerine yüksek bir değer biçti. FUK, BM ilkelerine ve bildirgesine, ve bir pazarlık konusu olamayacak olan Filistin halkının dokunulmaz haklarına bağlılık yükümlülüğünü kesinlikle vurguladı. FUK, Ortadoğu'da kalıcı ve hakça bir barışın zorunluluğuna işaret etti ve «yabancı işgal altındaki hakların kurtuluş ve ulusal bağımsızlık için her türlü savaşım biçimini kullanma haklarını» tanıdı.

Ürdün-Filistin konfederasyonu konusunda belgede şöyle deniyor: «Filistin Ulusal Konseyi, Ürdün ile gelecekteki ilişkilerin iki bağımsız devletin' konfederasyonu ilkesine dayanacaktır». Bu, uygun yükümlülükleri öngören ilişkilerin bağımsız bir Filistin devletinin kurulmasından önce değil, sonra gündeme geleceği demektir.

Bundan anlaşılacağı üzere, FUK, Filistin sorunun çözümü ile ilgili başlıca taslak ve önerilere net ve gerçekçi bir yaklaşım göstermiştir ve ulusal birliğin sağlıklı politik ilkelerini güçlendirmiştir. «Reagan Planı»na gelince, Politik Deklarasyon bu konudaki tutumu şu ifadelerle ortaya koyuyor: «Eğilimi ve içeriği açısından Reagan Planı ne Filistin halkının bağımsız bir devlet kurma yolundaki ulusal hakkını, ne de Filistin Kurtuluş örgütünü Filistin halkının tek yasal temsilcisi olarak tanıyor, ki bu uluslararası hukukla çelişmektedir . . . Bu nedenle Filistin Ulusal Konseyi, bu planı Filistin sorununun ve Arap-siyonist çatışmasının hakça çözümü için elverişli bir temel olarak kabul etmeyi reddeder».

Oturum, Filistin hareketinin Ortadoğu'daki öteki ulusal kurtuluş hareketleriyle ilişkilerine büyük önem verdi. Bu arada kardeş Suriye ile olan ilişkilerin, İsrail'in son Suriye'ye yönelik savaş hazırlıklarının işaret ettiği İsrail saldırganlarının hem FDH'ne hem de bizzat Suriye'ye yönelik artan yüzsüz saldırılarının düzeyine uygun düşmesi gerektiğini belirtti. Politik Deklarasyon, Filistin-Suriye ilişkilerini stratejik olarak nitelendirdi

ve bu ilişkilerin Filistin ulusal ve genel olarak da Arap savaşımı açısından önemini açıkladı. Filistinlilerin en yüksek forumu, Ürdün ve Filistin halklarını bağlayan «özel ilişkiler»in bunların geliştirilmesinin gerekliliğini ve Lübnan halkıyla ve onun yurtsever güçleriyle ilişkileri geliştirmenin önemini vurguladı. Politik Deklarasyon, FKÖ ile Mısır'daki İsrail saldırılarına ile ilişkilerin «normalleşmesi»ne karşı savaşım veren ulusal demokratik halk hareketi arasındaki bağların genişletilmesi çağrısı yaptı. Deklarasyon, Camp David çizgisinden vazgeçmesi durumunda Mısır hükümetiyle ilişkilerin yeniden kurulabileceği olasılığına değindi.

FUK, 13. Oturumunda aldığı (1977) İsrail'in demokratik güçleriyle ilişkiler üzerindeki kararını pekiştirdi. Tartışmada söz alan konuşmacılar çeşitli Filistin örgütlerinin bu konuda olumlu bir tutum aldıklarını bu tutumu başta İsrail Komünist Partisi olmak üzere, bu güçlerin rollerine gösterdikleri dikkate uygun düştüğünü söylediler. Yine işte bu güçler Lübnan'a saldırıya kesinlikle karşı olduklarını açıklamışlardı. FUK Filistin sorununu ele alırken dar milliyetçi görüşlerden ayrıldı.

Son olarak oturum, FKÖ ile sosyalist ülkeler, en başta da Sovyetler Birliği arasındaki «bağlaşıklık ve dostluk ilişkilerinin geliştiğini ve derinleştiğini» kaydetmeyi gerekli gördü.

ULUSAL BİRLİĞİN ÇIKARINA

Eskisine göre ve oturum sırasındaki gelişmelere bakarak FUK'nin 16. Oturumunun sonuçlarına yüksek bir değer biçerken, onun kabul ettiği kimi formülasyonlardaki eksikliklere gözümüzü kapatmak için hiçbir neden yoktur. Örneğin, bize göre, «Reagan Planı»ndan vazgeçilmesi, her türlü yanlış yorumlamayı dışlayacak daha kesin ifadelerle ortaya konmalıydı. Çünkü Reagan'ın «girişimi» tüm dünya için Camp David Antlaşmalarından daha da büyük tehlikeler içermektedir ve Arap gericiliği, bu «girişim»den kâr sağlamak çabalarında bulunmaktadır. Politik Deklarasyon, bu güçler hakkında bir şey söylememektedir ve son Ortadoğu savaşı boyunca Washington'un izlediği açık İsrail yanlısı taktiklerin suç ortağı rolünü üstlenen Arap gericiliğinin yıkıcı rolünü açığa çıkartmaktadır. Böyle bir eksiklik FUK'nin 16. Oturumunda Kararlılık ve Direniş Cephesi'nin o zor günlerde gösterdiği pasifliğe karşı haklı olarak duyulan hoşnutsuzluğun arka planına değinilmesinde de görülmektedir.

Ayrıca Politik Deklarasyonun kısaca da olsa, FUK'nin Batı Yakası Ve Gazze Şeridi'ndeki işgal edilmiş topraklarda Filistinlilerin yurtsever, toplumsal, sendikal ve yığın örgütlerinin artan birliğini dikkate alarak bir Ulusal Cephe'nin oluşturulması ve geliştirilmesine ilişkin bölümü üzerinde de yorum yapmak uygundur.

FUK'nin son oturumundan farklı olarak, önceki iki oturumunda böyle bir Ulusal Cephe'nin canlandırılması sorununa daha fazla dikkat çevrilmesine karşın, bu topraklarda son zamanlarda, özellikle de Filistinli savaşçıların Beyrut'tan ayrılmaları ve İsrail'in ele geçirdiği toprakların işgalcilerle belirleyici çatışma alanına dönüşmesinden sonra Filistinlilerin yığın örgütlerini, özellikle de komünistlerin öncü rolü oynadıkları örgütleri bölme çabalarına gittikçe daha sık başvuruluyor. FUK'nin önceki önerilerine karşın, son oturumda işgal altındaki topraklarda Ulusal Cephe'nin canlandırılması için hiçbir gerçek adım atılmamış olması da dikkat çekicidir.

Son FUK oturumu, FKO içindeki devrimci birimlerin ulusal birliğinin arttığını saptadı ve Cephe içinde ortak eylem ve kollektif yönetim ilkeleri temelinde tüm kurumlarının ve organlarının örgütsel ilişkilerini kurmak için çalışmanın önemine değindi. Bu uygulama, FUK'nin 14. Oturumu tarafından onaylanan ve 15. Oturumu tarafından pekiştirilen örgütlenme politikası programında yansımıştı. Fakat hiçbir zaman uygulanmadı. Özellikle de işgal altındaki topraklar dışındaki Filistinli komünistler karar almada kendilerini dışlanmış olarak buldular. İşgal edilmiş topraklarda artık onların katılımı olmaksızın etkin bir Ulusal Cephe kurulamaz. Şu sıralarda FKO yönetimi, Cezayir toplantısının gösterdiği gibi, Arap ya da başka, tüm komünist partileriyle dostça ilişkiler kuruyor. Aynı zamanda, komünistleri Filistin kurtuluş hareketinden yalıtılma yönündeki çabalar yoğunlaşıyor. Devrimimizin gelişmesini tehdit eden bu eğilim, açıktır ki, bizim işgal altındaki topraklarda büyüyen etkinliğimizin yarattığı korkulara, öte yandan da Arap gericiliğinin baskıları altında verilen ödünlere bağlıdır.

Şimdi de savaşımızın bugünkü stratejisine bakalım. Askersel operasyonlardan ve silahlı Filistin birliklerinin birliğinden söz ederken Politik Deklarasyon şunu kaydediyor: «O, (FUK – N. A.) Filistin Devriminin silahlı formasyonlarını tek bir ulusal kurtuluş ordusu içinde birleştirme zorunluluğunun altını çizer». Filistinlilerin silahlı savaşımı, siyonizm ve emperyalizmle anlaşmaya eğilimli petrol üreten ülkelerin gerici rejimlerinin gözünde bir dikedir.

Buradan, Beyrut savaşından sonra çeşitli ülkelere dağılan direniş hareketinin çeşitli birliklerini sağlamlaştırmak için etkin önlemlerin gerektiği sonucu çıkıyor. Beyrut'un terk edilmesinden sonra Filistin güçlerinin uzak erimli planları ve Camp David antlaşmalarına direnmek için, Filistin devriminin gerek coğrafi, gerekse politik gerekleri karşılayacak şekilde ortak bir savaş merkezi etrafında yoğunlaştırılması ve kurumlaştırılması gereklidir. Nihayet, FKO'yü finanse eden kaynakların merkezleştirilmesi için çaba sarfedilmelidir.

Burada değinmek isteğidim başka bir sorun da, Filistin halkının Lübnan, Ürdün ve Mısır halklarıyla ilişkileridir. Çok iyi biliniyor ki, Filistin Devrimi ile Lübnan yurtsever güçleri arasındaki bağlaşıklık olumlu sonuçlar verdi. Öte yandan Lübnan olaylarının da gösterdiği gibi öteki Arap ülkelerindeki yığın hareketinin, devrime gösterdiği desteğin zayıflığı ortaya çıktı. Filistin Devrimi ile bu ülkeler halkları arasındaki bağlaşıklık güçlendirmek için büyük çabalar gereklidir.

Bugün çeşitli dünya başkentlerindeki FKO bürolarının sayısı, herhangi bir Arap devletinin resmi elçiliklerini geçiyor. Bu, devrimimizin uluslararası alanda tanındığını gösteriyor. Ne ki, bu olumlu eğilim onun hükümet dışı yığın örgütleriyle, özellikle de Arap dünyasında bağlarını kısıtlamaya, bu tür ilişkiler pahasına gelişmeye yönelmemeli. Gerici Arap yöneticileri bu türden ilişkileri, kendi bürokratik aygıtlarıyla sınırlandırmaya çalışıyorlar. Örneğin Kahire, Politik Deklarasyonun Mısır yurtsever hareketiyle daha güçlü ilişkiler çağırısına çok keskin tepki gösterdi. (2) FUK'ne sunulan mali rapor, 1981'den bu yana FKO'nün Suudi Arabistan, Kuveyt, Katar ve Birleşik Arap Emirlikleri tarafından desteklendiğini belirtiyor. Arap gericiliğinin bu direktiflerine bağımlılık, özellikle komploların tezgahlandığı ve Filistin Devriminin baskı altında bulunduğu günümüzün çok çetin koşullarında son derece tehlikeli sonuçlar verebilir.

Tuzaktan kurtulmak, Filistinliler yığınınından ve öteki Arap halklarından sağlanan büyük bağışlarla olanaklıdır. Bundan başka FKO bütçesini, gereksiz harcamaları ve Filistin devriminin değişik temsilcileri arasında oluşan burjuva bürokrasisini yok edecek şekilde toptan gözden geçirmek gerekiyor. Bu bürokrasi, her türlü devrime yabancı bir fenomendir. Genellikle Üçüncü Dünya ülkelerinde bağımsız bir devletin kurulmasından sonra ortaya çıkar.

DÜŞMAN KAMPANYA

FUK'nin 16. Oturumunun sonuçları, Filistin ulusal birliğini parçalama girişimlerini açıkça ortaya koyan, Filistin Devriminin düşmanları kampında hiddet, acı ve kızgınlık yarattı. Kimi Arap rejimlerinin özellikle de Mısır ve Ürdün'ün yığınsal iletişim araçları toplantısının sonuçlarını çarpıttılar.

(2) Mart 1983'de bir Kahire gazetesi olan «El Ahram» Mısır devlet başkanı Hüsnü Mübarek'in bir konuşmasını yayınladı. Erkteki Ulusal Demokratik Parti'nin bir kongresini selamlarken Mübarek 40 bin Filistin liyi Mısır'dan sınır dışı etmekle tehdit etti. «Ben FKO'yü uyardıktan sonra zili bir ya da iki kez çalarım . . . Fakat bu önlemleri uygulamaya karar verir vermez, sonuçlarına bakmaksızın sonuna kadar gideceğiz» dedi.

İsrail yöneticilerinin tutumu, en hayasız ve saldırgan gericiliğin çarpıcı bir örneğidir. Dışişleri Bakanı Shamir, Mart başlarında kaçınıcı Filistin topraklarına el koymayı özerken, «biz yasal sahiplerin topraklarını fethetmiyoruz, tam tersine, bu toprakları 1948'de işgal eden ölkelerden kurtarıyoruz . . . Biz bu toprakları ,ilhak' etmedik ve ,ilhak' etmeyeceğiz. Bunlar, İsrail'in parçalarıdır.» (3) «Şahin» bakan ertesi gün şunları söyledi: Eğer Hüseyin görüşmelere katılması için Judea-Sumaria (bu adlar Tevrat'ta Batı Yakasında işgal edilmiş topraklar için kullanılmaktadır) yerleşim merkezlerini dondurmamızı isterse . . . ona yanıtımız her zaman şu olacaktır: «Bir gün için bile yerleşim çalışmalarını durduramayacağız . . . Bu türden bir istem üzerinde tartışmaya yer yoktur. Böylesi bir temelde Ürdün'le görüşmeye başlamayacağız . . .» (4)

Washington gezisinin hemen öncesinde Shamir'in yaptığı bu açıklama, Filistinlilere «Reagan planı»nı dayatmaya çalışan Washington'a teslim olmayı FUK'nin reddetmesine yönelik İsrail'in aşırı duyarlı tepkisidir. Ayrıca bu, plandaki önerilerin doğasını da ortaya koyuyor. Bu, Araplar arasında, özellikle de Filistinliler arasında, ayrılık yaratmayı amaçlayan başlıca yöntemdir ve İsrail yöneticilerinin yayılcı hırslarını gerçekleştirmelerini kolaylaştırmaktadır. El konulmuş topraklardaki yerleşim politikasının durdurulmasıyla Ürdün'ün ayrı «barış» görüşmelerine katılması sonuçlarını getirecek öneriler, ulusal çıkarlara hiyanetle eş anlamlıdır. Ürdün'ü resmen FKÖ adına konuşmakla yetkilendirmek yönündeki ABD-İsrail çabalarının boşa çıkartılmasından sonra, Reagan yönetimi histeriye kapıldı ve tüm Arap gericiliği FKÖ üzerindeki baskıları artırdı.

Gelişmeler, yukarıda aktarılan saldırgan demeçlerle durmadı. İşgal altındaki Arap topraklarında yaşayan yalnızca Arapların değil, aynı zamanda İsrail vatandaşı olan Arapların da topraklarına el konulması büyük bir hızla sürdürülüyor. Yeni İsrail yerleşim merkezlerinin kurulması yolundaki faaliyetler yoğunlaştırıldı. Siyonist dinci fanatikler gözlerini, müslümanlığın en saygın kutsal yerlerinden biri olan Mescidi Aksa'nın da topraklarına diktiler. İşgal altındaki topraklarda, silahlı çetelerin küçük çocukları kaçırmaları ve öğrencileri zehirlemelerine kadar varan faşist bir terör kampanyası açıldı. İşgalciler, Filistinlilere ve Lübnanlılara yönelik baskıyı tırmandırıyor.

Filistin halkı, en yüksek ulusal forumunun sonuçlarını selamlıyor. İşgal altındaki topraklarda işgalcilerin terör rejimine karşı yeni ve güçlü bir halk direnişi fıskırıyor. Cezayir'de onaylanan ilkeler kuşku götürmeyecek bir biçimde halkta, savaşımının soylu ulusal amaçla taçlanacağı, bağımsızlığın kazanılacağı ve FKÖ öncülüğünde egemen devletinin kurulacağı

(3) «The Times», 4 Mart 1983.

(4) «The Times», 5 Mart 1983.

inancını pekiştirdi. Ayaklanan yığınlar, Camp David Anlaşmasının başlıca sorumlusu olan eski Başkan Carter'in de son Ortadoğu gezisi sırasındaki «barışçı» çabalarına keskin bir yanıt verdiler.

FUK'nin 16. Oturumunun sonuçları Filistin hareketindeki duruma yardımcı olacaktır ve kimi örgütlerinde ve güçlerinde görölen politik sallantılara sön verilmesine yardım edecektir. Bu eğilim, yakın zamanlardaki bir dizi belgeyle çoktan doğrulandı: Aden Deklarasyonu (Ocak 1983), Tripoli Deklarasyonları (Ocak ve şubat), ve nihayet 16. Oturumun Politik Deklarasyonu. Filistinlilerin morali, işgal altındaki topraklardaki nüfusun kahramanca eylemleriyle ve Suriye'nin İsrail'in yeni saldırı girişimlerini püskürtme kapasitesinin artmasıyla da perinleniyor.

Savaşının yeni içeriği nesnel olarak ulusal görevlerimizin yerine getirilmesini engelleyen kimi tutumların eleştirisel olarak gözden geçirilmesini teşvik ediyor. FUK'nin 16. Oturumundan sonra en önemli sorun, yalnız bu kararlara uyulması değil, aynı zamanda bunların ısrarla, ardıcıl olarak yaşama geçirilmesidir.

Bildiri

Cunta ateşle oynamayı sürdürüyor. Demokrasiye sözde geçiş manevraları yaparken, 19 Mayıs'ta bağımsızlık söylevleri verirken ülkemizi yeni serüvenlere sürükleme ve ulusal bağımsızlığı çiğneme yolunda tehlikeli adımlar atmaya devam ediyor.

Cunta ve onun uydusu Denктаş yönetimi Kuzey Kıbrıs'ta «bağımsız bir Türk devleti» kurmaktan söz ediyor. Ülkemizi dünyada yalnızlığa itenler, bu gerçeği şimdi bu gürültünün ardında gizlemeye çalışıyorlar. Cunta yönetimi, uluslararası planda yalıtılması sonucu, Birleşmiş Milletler'de uğradığı ağır yenilgiyi, böylesi serüvenci adımlarla halkın gözünden gizlemek istiyor. Milliyetçi şoven propagandaya daha da hız veriyor.

Böylesi bir girişim kimin işine yarıyor? Açık ki, ne Kıbrıs Türk toplumunun, ne de Türkiye halkının bunda çıkarı yoktur. Tersine böyle bir adım, soruna adil ve barışçı bir çözümün bulunmasını daha da zorlaştıracaktır. Türkiye halkını ve Kıbrıs Türk toplumunu dünyada daha da yalnızlaştıracak, bölgemizde durumu gerginleştirecektir.

Eğer cuntacı generaller, gerçekten Kıbrıs Türklerinin güvenliğini düşünselerdi Kıbrıs Cumhuriyeti'nde son yıllarda yer alan köklü değişiklikleri halktan gizlemezlerdi. Kıbrıs Cumhuriyeti'nde bugün Kıbrıs Türk ve Rumlarının kardeşçe bir arada yaşamasından yana demokratik bir yönetim vardır. Tüm dünyanın barışsever güçleri bu yönetime destek veriyor. Her iki halkın da eğilimi bu yöndedir. Kuzey Kıbrıs'taki muhalefet partileri bu istemi dile getiriyor. Denктаş kliğinin serüvenlerine karşı çıkıyor.

Öte yandan cunta, Kıbrıs sorununun Birleşmiş Milletler denetimindeki uluslararası bir konferansta ele alınmasına ısrarlı nişin karşı çıkıyor? Sosyalist ülkelerin, bağlantısız ülkelerin de katılacağı ve Amerika kadar Yunanistan'ı da bağlayacak ve yaptırım gücüne sahip böylesi bir konferansın sonuçlarından daha etkin bir güvence olabilir mi?

Kuşkusuz böyle bir çözüm, bölgemizde Kıbrıs sorunun çıkan başı gibi tutmak isteyen ABD emperyalizminin, onun dümen suyunda giden cuntanın ve gericiliğın işine gelmiyor. Dün Amerikancı Yunan cuntasının faşist darbe girişimi ile derinleşen Kıbrıs sorunu, bugün gene Amerikancı olan Türk cuntasının «bağımsız devlet» adımı ile iyice kangrenleştirilmek isteniyor.

Bu girişim, Amerikan Çevik Kuvvetleri'nin ülkemiz topraklarında esas amacı başta komşumuz Sovyetler Birliği olmak üzere, sosyalist ülkelere karşı saldırı olan manevralara bağladığı bir ortamda yer alıyor. Bu tehlikeli savaş oyunları aynı zamanda, İsrail'in Suriye ve Filistin Kurtuluş Örgütü'ne karşı saldırı hazırlıklarına destek amacı taşıyor. Diğer yandan, Amerikan yönetiminin Türkiye ile Suriye arasına gerginlik sokma çabalarını artırdığı gözleniyor. Şimdi tüm komşularımız, Ortadoğu'daki tüm barış yanlısı ülkeler, Türkiye'nin girişimlerini kaygı ve kuşkuyla izliyorlar. Onlar haklı olarak, Amerikan saldırgan planları doğrultusunda, ulusal bağımsızlığımızı ve ulusal güvenliğimizi ayaklar altına alan cuntaya yönetimini, bölgede girginlikleri artıran bir faktör olarak değerlendiriyorlar.

Cunta yönetimi, dış politikada gerginlikler yaratmaktan, Kıbrıs sorununu ve Türk-Yunan anlaşmazlıklarını körüklemekten özel yararlar da umuyor. O böylece, tüm çabalarına karşın denetimi altında tutamadığı iç politik gelişmelerin kendi zararına gelişmesini önlemeyi de amaçlıyor. Şu yada bu ölçüde cuntanın politikasına karşı çıkabilecek partileri baskı altına almada, gerekirse «seçimleri» iptal etme yada ertelemeye halkın istemlerini bastırmada dış politik sorunları gerekçe yapmaya hazırlanıyor.

Bugün barışı korumak için, demokratik hak ve özgürlükleri gerçekten kazanmak için, en önce cuntanın, yalnızca Amerikan emperyalistlerinin saldırgan amaçlarına yarayan dış politikadaki tehlikeli adımlarına karşı çıkmak gerekiyor.

TKP tüm barış ve ulusal demokrasi yanlısı güçleri uyarıyor, cuntanın serüvenlerine izin vermemek için çabalarını artırmaya çağırıyor.

*Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi*

23. 5. 1983

Açıklama

Yurttaşlar,

Amerikan emperyalizminin ve uluslararası gericiliğin komşumuz İran'daki antiemperyalist gelişmeyi kanlı bir biçimde boğma çabaları, ülkemiz topraklarına da sıçratıldı. İran işçi sınıfının Marksçı-Leninci partisi TUDEH Partisi'ne yönelik geniş çaplı saldırı ve antisovyet karalamaların tırmandırıldığı günlerde, Türkiye'de, cuntacılar 12 İranlıyı tutukladılar. Tutuklanan İranlıların geri verileceği açıklandı.

İran'daki devrim kazanımlarını yoketmek için Amerikan emperyalizmi ve NATO elebaşları öteden beri yoğun çaba sarfediyor. Şubat 1983'de başlayan, son haftalarda doruk noktasına tırmandırılan İran TUDEH Partisi'ne yönelik saldırı ve karalama kampanyası, İran devrimini boğma hazırlıklarının hızlandığını işaretidir. ABD emperyalizmi kaybettiği konumları yeniden kazanmak için İran'da kanlı provokasyonlar tezgahlama peşindedir.

Gerek ülkemizin, gerekse sayısız ülkenin pratiği, komünistlere yönelik bu tür operasyonların her zaman söz konusu ülkenin ulusal bağımsızlığına, emekçi halkın kazanımlarına, ekonomik, demokratik haklarına azgınca saldırılarla sonuçlandığını göstermektedir. Türkiye Komünist Partisi, İran TUDEH Partisi ve üyeleriyle dayanışma içindedir. TUDEH İran halkı, işçi sınıfı için Şah despotizmine, ABD emperyalizmine karşı, ağır koşullarda yıllarca savaştı. İran devriminin kazanımlarını korumak için özveriyle çabalar harcadı. TKP, İran'daki devrimci, ilerici kazanımların korunması, politik özgürlüklerin sağlanması istemlerini yükselten ilerici güçlerin yanındadır. TKP, Türkiye işçi sınıfını, tüm ilerici ve yurtseverleri, TUDEH'le dayanışmayı yükseltmeye çağırıyor.

Yurttaşlar,

Türkiye'de 12 İranlının TUDEH üyesi olmakla suçlanarak tutuklanması İran'a geri verileceklerinin açıklanması sıradan bir olay değildir. Cunta rejimi, şimdiye dek İran hükümetinin Şah artıklarını, SAVAK ajanlarını geri alma isteklerinin tümünü geri çevirdi. Ülkemizin doğusu ve güneydoğusunda üstlenen ve sayıları onbine yaklaşan İran'lı karşı-devrimcinin cunta yönetiminin koruması altında bulunduğunu emperyalist basın bile yazdı. Şimdi, ülkemizde yasal olarak bulunan İranlıların cunta yönetimi tarafından tutuklanması, bunların Amerikan Çevik Kuvvetlerinin Türkiye topraklarında manevra yaptıkları sırada İran'a geri verileceklerinin açıklanması, cunta hükümetinin Amerikan emperyalizminin Türkiye'ye biçtiği rolü açıkça oynamaya başladığını gösteriyor. Hiçbir yurtsever, hiçbir demokrat, hiçbir ilerici bu gelişmeye seyirci kalamaz.

Bu iğrenç, ulusal onurumuzu yerle bir eden, ülkemizi bölge halklarına karşı kullanma politikasına son verilmelidir. Türkiye’de haksız yere tutuklanan İranlı yurttaşlar derhal salıverilmelidir! TKP, ülkemizin tüm yurtsever, demokrat, barışsever güçlerini, İran da içinde, bölgemizde ABD emperyalizminin saldırgan emellerine, kanlı provokasyonlarına bu amaçlar için Türkiye’nin üs olarak kullanılmasına karşı sesini yükseltmeye çağırıyor.

*Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi*

23. 5. 1983

TÜSTAV

Bildiri

Türkiye çok kritik ve çok tehlikeli bir dönemden geçiyor. TKP'nin bir süreden beri kamuoyuna yaptığı uyarılar doğrulanıyor. MGK adını taşıyan cunta, aldığı son karar ve Evren'in Çorum konuşmasıyla karanlık niyetlerini kuşkuya yer vermeyecek kadar açığa vurdu. Generaller, BTP'yi kapattılar, aralarında Süleyman Demirel'in de bulunduğu eski AP'li ve CHP'li parlamenterleri gözaltına aldılar. Uyduluğu kabul etmeyecek her türlü partinin kapatılacağını ilan ettiler. Onbinlerce yurttaşın siyasal haklarını kaldırdılar.

Cunta koşullarında hiçbir zaman demokratik nitelik taşımayacak olan 6 Kasım seçimlerinin bile ertelenmesi söz konusudur.

Bu gelişmeler, dış politikadaki yeni ve tehlikeli eğilimlerin yoğunlaştığı bir dönemde ortaya çıktı. Cunta Irak toprakları üstünde, Kürt halkına karşı kanlı bir imha hareketi başlattı. Yüzyıllardır ezilen Kürt ulusu üzerinde oynanan bu kanlı oyun, Türkiye'yi Ortadoğu'da Amerikan jandar-malığına alıştırmamanın alçakça bir provasıdır. Cuntanın NATO tepe toplantısında Amerikan roket politikasına onay verdiği ve öte yandan, İsrail'in Suriye sınırlarına asker yığdığı bir sırada, Türk-Sovyet sınırlarında, bugüne kadarki en büyük NATO manevraları başlatıldı. Önümüzdeki 5 Haziran Pazar günü, Çevik Güçler adını taşıya emperyalist birlikler Erzurum'a indiriliyor. Tüm bunların yanısıra, Kıbrıs'ta Denktaş klığı Ada'yı bölme yolunda yeni bir provokasyona hazırlanıyor.

Demokrasiye geçiş manevrası iflas etmiştir. Ülke, savaş tehlikesiyle yüzyüze getirilmektedir. Böylece, cuntanın politikasında yeni ve son derecede tehlikeli bir eğilim ortaya çıktı.

Bütün bunlar, aynı zamanda şunu gösteriyor: Cunta rejiminin krizi, ciddi biçimde derinleşiyor. Generaller ve bir avuç gözü dönmüş kapitalist, hem bugünkü zorba askersel diktatörlüğü sürdüremez, hem de halka özgürlük tanıyamaz, demokrasiye gerçekten geçemez. Nitekim son gelişmeler gösteriyor ki, cunta, yalnız barış ve ulusal demokrasi güçlerini değil, bugün dünden çok daha açık biçimde, diktatörlük karşıtı burjuva muhalefetini de karşısına alıyor. Yalıtılıyor. Cunta ve ona destek veren sermaye çevreleri şimdi esas olarak Pentagon'a sırtlarını dayıyor ve kendi bencil çıkarları için, ülkemizi Amerikan saldırgan emperyalizmine peşkeş çekiyorlar. Demokrasiye hıyanet edenler yurda hıyanet ediyor.

Tüm bunlar, ABD emperyalizmine ve cuntaya karşı savaşımı keskinleştiriyor, barış ve ulusal bir demokrasi uğrunda savaşımı ertelenmez bir görev durumuna getiriyor. Aynı zamanda, tüm bu gelişmeler, rejime ve emperyalist dayatmalara karşı geniş bir muhalefetin ve yığinsal halk

hareketinin örgütlenmesi için daha elverişli koşullar yaratıyor. Cunta rejimine son vermek, Amerikan Çevik Güçlerine dur demek, Amerikan roket politikasını dünya barış güçleriyle birlikte bozguna uğratmak Türk, Kürt barış ve demokrasi güçlerinin ortak davasıdır. Türkiye'nin yazgısını değiştirmek barış ve ulusal demokrasi güçlerinin elindedir.

Cuntayı ve saldırgan ABD emperyalizmini durdurun!

*Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi*

2 Haziran 1983

TÜSTAV

Türkiye Komünist Partisi – Alman Komünist Partisi ortak açıklaması

Nikaragua'ya emperyalist saldırı durdurulsun! Haydi, Nikaragua halkıyla politik ve maddi dayanışmaya! Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi Genel Sekreteri Haydar Kutlu ve Alman Komünist Partisi Başkanı Herbert Mies, bu çağrıyla, ortaklaşa kamuoyuna başvurdular.

Her iki partinin temsilcileri, yaptıkları görüşme sırasında, uluslararası durumun süregiden keskinleşmesi ve artan savaş tehlikesi üzerine kaygılarını dile getirdiler.

Amerika Birleşik Devletleri'ndeki en gerici çevreler tarafından ortaya atılıp yürütülen «komünizme karşı haçlı seferi»nin başlıca ögesi, Sovyetler Birliği'ne ve öteki sosyalist ülkelere karşı bir atom savaşını yürütülebilir ve kazanılabilir kılmak yolundaki çılgınca plandır; Asya, Afrika ve Latin Amerika'daki ulusal kurtuluş hareketlerini ve ilerici ülkeleri boyunduruk altına almaktır; aşırı silahlanmanın sonuçlarını çalışan insanların omuzlarına yüklemektir; tüm insanlığın temel yaşam haklarına gittikçe daha şeytanca saldırılarda bulunmaktadır.

Ülkelerindeki barış güçleriyle aynı görüşleri paylaşan partilerin temsilcileri, halklarının, 1983'ün Batı Avrupa'ya yeni Amerikan roketlerinin yerleştirildiği, Türkiye'de ABD'nin sözümona «Çevik Kuvvetleri»nin ve yeni atom silahlarının yerleştirileceği üslerin yapıldığı bir yıl olmaması için herşeyin yapılması gerektiği çağrısını destekliyorlar.

Her iki parti, Sovyetler Birliği'nin ve öteki sosyalist ülkelerin barış ve silahsızlanma önerilerini selamlıyorlar. Özellikle SBKP MK Genel Sekreteri Y. Andropov yoldaşın son önerisinin, Avrupa topraklarında atom roketlerinin sayılarının azaltılması ve tümüyle kaldırılması için yapıcı ve desteklenmeye değer bir öneri olduğunu saptıyorlar. Bu öneriler, karşılıklı kuvvet kullanımından vazgeçme antlaşması bağlanması önerisi ve sosyalist ülkelerin İsveç'in atomsuz bölgeler oluşturma önerisine olumlu yaklaşımları, NATO ülkeleri halklarının da çıkarlarıyla, tüm halkların savaşız bir dünya uğruna çabalarıyla uyum içindedir.

Her iki parti, farklı toplumsal sistemlere sahip devletlerin barış içinde yanyana yaşaması dışında hiçbir akılcı almaşık bulunmadığını açıkladılar. Barış içinde yanyana yaşama almaşığını, ABD yönetiminin ve öteki NATO güçlerinin insan düşman haçlı seferi politikasına karşı korumak ve yolu yeniden, yumuşama politikasına, halklar ve devletler arası işbirliğine açmak gerekir. Türkiye Komünist Partisi ve Alman Komünist Partisi, nükleer bir felaketin önlenmesi için dünya çapındaki barış hareketinin savaşımına aktif katıldıklarını vurguladılar.

Türkiye Komünist Partisi ve Alman Komünist Partisi, Latin Amerika'nın, Asya'nın ve Afrika'nın antiemperyalist güçlerine, barış, ulusal bağımsızlık ve sosyal ilerleme savaşımında kendileriyle tam dayanışma içinde olduklarını ilan ederler. Her iki parti, NATO üyesi Türkiye'de terör, işkence ve cinayetlerle Türk ve Kürt demokratlarını koğuşturan ve ezen gerici askersel diktatörlüğü kesinlikle protesto ederler. Türkiye'deki yeni anayasa ve yeni partiler yasası, sendikalar, demokratik partiler ve örgütler üzerindeki yasakları kaldırmıyor, demokratik haklara geri dönüşü oluşturmuyor. Bu nedenle, Türkiye Komünist Partisi ve Alman Komünist Partisi, askersel diktatörlüğe son vermek için savaşımın önemini vurgularlar. Ülkelerindeki demokratlarla birlikte, şu istemleri öne koyarlar: Demokratik partilere, sendikalara ve örgütlere yasal hakları yeniden sağlansın! İşkencelere ve cinayetlere son! Tümtutuklu demokratlara özgürlük!

Alman Komünist Partisi Başkanı Herbert Mies, Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi Genel Sekreteri Haydar Kutlu'ya, Türkiye Komünist Partisi'nin yeni Eylem Programı temelindeki savaşımına biçtiği saygın yeri ve dayanışmasını yineledi.

Her iki partinin önde gelen yöneticileri, tüm NATO devletlerini, bu arada Federal Alman Cumhuriyeti hükümetini, Türkiye'deki askersel diktatörlüğe her türlü yardımı kesmeye çağırıldılar.

Her iki parti, şu sıralarda özellikle Türkiyeli yurttaşlara yönelik olarak kızıştirılan Federal Alman Cumhuriyeti hükümetinin yabancı düşmanı politikasını sert bir biçimde protesto ederler. Alman Komünist Partisi adına Herbert Mies, Federal Almanya komünistlerinin yabancı işçilerle ve aileleriyle, şu anda Federal Almanya'da yaşayan Türkiyeli çalışanlarla aktif dayanışmalarını vurgular.

Her iki parti, Berlin'de yapılan Karl Marks konulu uluslararası konferansı, tüm barış, demokrasi, ulusal bağımsızlık ve sosyal ilerleme güçlerinin uluslararası dayanışmasına önemli bir katkı olarak değerlendirirler.

Her iki parti, proletarya enternasyonalizmi, Marks-Engels ve Lenin'in yüce ülkeleri ruhunda aralarındaki işbirliğini güçlendirme ve uluslararası komünist ve işçi hareketinin ortak savaşımına katkıda bulunma konusunda anlaşmaya vardılar.

Dostluk ve dayanışma havasında geçen bu görüşmeye, Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi Politik Bürosu üyelerinden Mehmet Sezer ve Alman Komünist Partisi Yönetim Komitesi üyesi Heinz Lang yoldaşlar da katıldılar.

9 Mayıs 1983

Danimarka Komünist Partisi'nin XXVII. Kongresi'ne

Değerli yoldaşlar,

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi, Türkiye komünistleri ve ülkemiz işçi sınıfı adına, kardeş Danimarka Komünist Partisi'nin XXVII. Kongresi'ni en içten duygularla selamlar.

Kongreniz, Amerikan yönetiminin ve belli başlı emperyalist ülkelerin «Haçlı Seferi» politikasının iki toplumsal sistem arasındaki ilişkilerde egemen kılınmak istendiği, Sovyetler Birliği'ne ve sosyalist ülkelere, barış, demokrasi, ulusal ve sosyal kurtuluş için savaşan halklara saldırılarda dayanak yapıldığı bir ortamda toplanıyor. Amerikan yönetimini ve NATO elebaşlarının hegemonyacı amaçları uğruna tüm insanlığı nükleer bir savaşta yok olmaya sürüklemek planları, bunun belirleyici bir ögesi olan Batı Avrupa'ya yeni Amerikan roketlerinin yerleştirilmesi girişimleri, daha da yoğunluk kazandı. Böylesi bir ortamda, Sovyetler Birliği'nin, Varşova Antlaşması Örgütü üyelerinin somut, yapıcı barış ve silahsızlanma önerileri, uluslararası ilişkilerde yumuşamanın egemen kılınması, barış ve silahsızlanma için savaşan halklar için güç kaynağı, sağlam bir dayanaktır. NATO ülkeleri komünist partilerinin ortak çağrısı, nükleer savaş çılgınlıklarını gemleme savaşımını olanaklı olduğu kadar aktifleştirmek, en üst düzeye çıkartmak için, önemli bir köşe taşıdır.

Kongreniz, Danimarka'da ekonomik bunalımın yükünün en ağır biçimlerde emekçilerin sırtına yüklendiği, gerici-sağcı koalisyon hükümetinin emekçi haklarına ağır saldırılara kalkıştığı bir ortamda toplanıyor. Bu bağlamda, XXVII. Kongre tarafından onaylanacak olan Eylem Programı'nın, emekçilerin haklarının savunulması, AET ve NATO üyeliğinin getirdiği ek yüklerin sona erdirilmesi, geniş bir barış ve demokrasi cephesinin oluşturulması yolunda önemli bir adım olmasını dileriz.

Yoldaşlar,

Türkiye'deki gerici askersel diktatörlük, bir yandan ağır baskılarını, Türk-Kürt tüm emekçilere yönelik yoğun saldırılarını işkencelerini ve cinayetlerini sürdürüyor. Öte yandan da parlamenter kılıflı bir militarist polis devletini kurulaştırmaya çabılıyor. Cuntacı generaller, Reagan yönetiminin dümen suyunda, serüvenci bir dış politikaya yöneltiler. Pentagon'un Türkiye'yi sosyalist ülkelere karşı bir saldırı üssü, Ortadoğu halklarına karşı bir jandarma yapılması planlarını onaylıyorlar. Bir yandan özgür düşünce ve insan haklarıyla ilgili ne varsa, kırılıp yok ediliyor. Partimiz Merkez Komitesi üyesi Deniz yoldaş gibi kararlı yurtseverlerin işkencelerle öldürülmesi sürüyor. Barış Komitesi üyeleri, DISK'li sendikacılar

yargılanıyor, Öte yandan da NATO'cu savaş yanlısı propaganda tırmandırılıyor.

Böylesi bir ortamda TKP, Nisan 1983 MK Plenumunda onaylanan Eylem Programı'nın ışığında, en geniş barış ve demokrasi güçlerinin birliğini sağlama yönünde ve çetin savaşım koşulları altında savaşım yürütüyor. Türkiye komünistleri, ülkemizi bir atom savaşından korumak, Türkiye'nin bölge ve dünya barışına katkısını gerçekleştirmek, 12 Eylülcü askersel rejimi yıkmak ve ulusal demokrasiyi, emekçilerin haklarını savunan ulusal bir ekonomiyi kurmak için çabalarını yoğunlaştırıyorlar.

Türkiye Komünist Partisi, Danimarka Komünist Partisi'yle Marksizm-Leninizm ve proletarya enternasyonalizmi ilkeleri temelinde kardeşçe bağlarla bağlıdır. Partinizin Türkiyeli barış ve demokrasi güçleriyle enternasyonalist dayanışması, bugüne dek olduğu gibi, bundan sonra da ağır baskı koşullarında savaştan ülkemiz yurtseverleri için önemli bir dayanak olacaktır.

TKP, Danimarka Komünist Partisi'nin XXVII. Kongresi'ne büyük başarılar diler.

Yaşasın Danimarka Komünist Partisi!

Yaşasın Marksizm-Leninizm ve proletarya enternasyonalizmi!

*Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi
Genel Sekreteri
Haydar Kutlu*

12 Mayıs 1983

Danimarka Komünist Partisi'nin XXVII. Kongresi'nde Türkiye Komünist Partisi temsilcisinin yaptığı konuşma

Değerli yoldaşlar,

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi adına, kardeş Danimarka Komünist Partisi'nin XXVII. Kongresi'ni yürekten selamlarım. Sizlere, çetin koşullar altında savaşım veren Türkiye komünistlerinin selamlarını iletirim. Bize gösterdiğiniz sıcak konukseverlik nedeniyle teşekkür ederim.

Yoldaşlar,

Kongreniz, savaş mı, barış mı sorusuna verilecek yanıtta, önemli bir karar yılında toplanıyor. Dünya üzerindeki gelişme, Amerikan yönetiminin ve NATO elebaşılarının öngördükleri biçimde, nükleer bir savaş tehlikesini daha da artıracak bir yola mı girecek? Yoksa Sovyetler Birliği'nin ve Varşova Antlaşması Örgütü üyelerinin ortaya koydukları geniş kapsamlı barış ve silahsızlanma önerileri temelinde uluslararası ilişkilerde yumuşama yeniden egemen mi kılınacak? Kuşkusuz bu soruların yanıtı, bizlerin, tüm barış ve ilerleme güçlerinin birlikli, aktif, ardıcıl eylemleri, halk yığınlarının savaşımıyla verilecektir. Batı Avrupa'ya yeni Amerikan roketlerinin yerleştirilmesinin gündeme getirildiği şu sıralarda, Reagan yönetiminin ve belli başlı emperyalist ülkelerin «haçlı seferi» politikası, özellikle yeni boyutlar alıyor. Bir yandan doğrudan Sovyeter Birliği'ne, sosyalist ülkelere karşı açık saldırı hazırlıkları, karalama kampanyaları ve çatışma ortamı örgütleniyor. Öte yandan ulusal ve sosyal kurtuluşu için savaşım veren halklara yönelik komplolar, kanlı saldırılar gündeme getiriliyor. Danimarka'da olduğu gibi, işçi sınıfının, emekçi halkın her türlü ekonomik, sosyal ve politik haklarına yönelik gerici saldırılar hazırlanıyor. Bu ortamda, Türkiye Komünist Partisi, kardeş Danimarka Komünist Partisi gibi, Amerikan yönetiminin ve NATO elebaşılarının insanlığı nükleer bir yıkıma götürmeyi amaçlayan planlarına karşı savaşımı, olanaklı olduğu kadar aktifleştirmeyi, en üst düzeye ulaştırmayı hedef olarak önüne koymuştur. 28 Nisan 1983 günü açıklanan ve altında partilerimizin de imzası bulunan NATO ülkeleri komünist ve işçi partilerinin ortak çağrısı, bu yönde önemli bir kaldıraç noktası olacaktır. TKP, Danimarka'da yaşayan Türkiyeli işçi, öğrenci ve politik göçmenleri bu yolda, Danimarka komünistleriyle aynı doğrultuda seferber etmeye de büyük önem veriyor.

Yoldaşlar,

Bu Kongrede onaylanmak üzere hazırlanan Eylem Programı ile ilgili gelişmeleri, komünist basından ilgiyle izedik. Yaklaşık bir yılı aşkın bir süreden beri sendikal hareket içinde, gençlik hareketi içinde, barış hare-

keti içinde ve öteki alanlarda, partiniz, en geniş güçlerin birliğinin sağlanması, en ivedi istemlerin saptanması için yoğun bir çaba gösteriyor. Kapitalist dünyadaki bunalımın Batı Avrupa'da en ağır biçimlerde emekçilerin sırtına yüklendiği bir ülke olan Danimarka'da, partinizin önüne koyduğu bu Eylem Programı'nın AET ve NATO üyeliği nedeniyle daha da ağırlaşan bunalımın yükünü emekçilerin sırtından almak, gericiğin sosyal reformlara ve demokratik haklara yönelik saldırılarını püskürtmek için önemli bir kaldıraç olmasını diliyoruz.

Şu sıralarda yoldaşlar, dünya üzerindeki olayları çarpıtmak, reel sosyalizme kara çalmak için Polonya'daki gelişmeleri basamak yapan Batı Avrupa'nın tekelci basını, NATO üyesi Türkiye'de «demokrasiye geçildiği»ni öne sürüyor. Barış Komitesi üyelerinin 30 yıl hapis cezası, DISK'li sendikacıların idam cezası istemiyle yargılandıkları bir ortamda, generaller, demokrasiye değil, parlamenter kılıflı bir militarist polis devletine geçiyorlar. Biliyorsunuz, Türkiye'de 12 Eylül 1980'den bu yana gerici bir askerel diktatörlük erkte. Aradan geçen süre içinde, cuntacı generaller baskıların, kovuşturmaların, yığınsal tutuklamaların, idam cezası istemlerinin, işkencelerin, işkencelerde adam öldürmelerin, halkın her türlü ekonomik, demokratik ve politik hakkını kısıtlamanın sonucu olarak geniş bir muhalefet yelpazesini karşılarına aldılar. Evet, doğrudur, cuntacı generaller ülkemizi açık bir diktatörlükle yönetmenin zorluğunu çekiyorlar. Ama halka, en küçük bir demokratik hakkı tanımamak için de baskıları hiçbir şekilde azaltmıyorlar. Şu sıralarda Batı Avrupa'daki tekelci basında lanse edilen «yeni partiler yasası», bunun bir örneğidir. Cuntacı generaller, öyle bir yasa hazırladılar ki, kurulacak sözumüne partilerin yöneticilerinin ve üyelerinin kim olacağı bile beş kişilik cunta tarafından belirlenecektir. Bu bir yana, Pakistan diktatörü Ziya ÜI Hak'ın örnek gösterdiği «Türk tipi anayasa»nın halkımıza dayatılmasından sonra da cuntanın cinayetleri, baskıları, işkenceleri sürüyor. Partimizin MK üyesi Deniz yoldaşın cuntanın işkence merkezinde öldürülmesi, bunun en somut örneğidir.

Öte yandan cuntacı generaller, Reagan yönetiminin savaş yanlısı serüvenci politikasının dümen suyuna girdiler. Pentagon, Türkiye'ye sosyalist ülkelere karşı bir saldırı üssü, ulusal ve sosyal kurtuluş için savaştan Ortadoğu halklarına karşı bir jandarma olma misyonunu yükledi. Cunta, bunu kabul etti. Basra Körfezi'ne yönelik Amerikan Çevik Kuvvetleri için hazırlanan üslerin, hava alanlarının, nükleer silah depolarının hazırlıkları tamamlanmak üzeredir. Öte yandan Amerikan yönetimi, orta menzilli roketlerini Batı Avrupa'dan sonra, Türkiye'ye de yerleştirme hazırlıkları yapıyor.

Yoldaşlar,

Nisan başlarında yapılan partimizin MK plenumu, böylesi koşullardaki savaşım hedeflerini belirleyen, tüm barış ve demokrasi güçlerinin birliğini

hedef alan ve Türkiye'yi bir atom savaşından kurtarmayı, ülkemizin bölge ve dünya barışına katkısını sağlamayı, 12 Eylül gerici askersel diktatörlük rejimine son vermeyi, ulusal demokrasiyi gerçekleştirmeyi ve ülke ekonomisini emperyalizme bağımlılıktan kurtarmayı amaçlayan bir Eylem Programı onayladı. Bu Eylem Programı, ulusal çapta herkes tarafından kabul edilen, ivedi çözüm bekleyen sorunları ele almakta, en geniş güçlerin biraraya geleceği hedefleri ve yığınların istemlerini içermektedir.

Böylesi bir Eylem Programı'nın yaşama geçirilmesi için biz, en başta Türkiye Komünist Partisi'ni daha da güçlendirmeye çalışıyoruz. Partimiz, 1973 yılında yaptığı atılımın hedeflerine, cunta koşullarına karşın, varmayı başardı. Ağır saldırılar ve en derin gizlilik koşullarında savaş yürüten partimiz kadroların sürekliliğini sağlamayı başardı. Şimdi biz, yeni bir savaş dönemine giriyoruz. Önümüze hedef olarak, TKP'nin katılımı olmaksızın, Türkiye'de hiçbir sorunun çözülemeyeceği bir aşamaya varmayı koyduk. Sovyetler Birliği ve öteki sosyalist ülkelerdeki kazanımlar, kardeş komünist ve işçi partilerinin savaşımı, ulusal kurtuluş hareketinin ilerlemesi, bizim için güç kaynağıdır.

Türkiye Komünist Partisi, kardeş Danimarka Komünist Partisi'yle Marksizm-Leninizm ve proletarya enternasyonalizmi ilkeleri temelinde kardeşçe bağlarla bağlıdır. Sözlerime son verirken, Danimarka Komünist Partisi'ne, Türkiyeli barış ve demokrasi güçlerine gösterdiği enternasyonalist dayanışma nedeniyle teşekkür ederim.

Türkiye Komünist Partisi, Danimarka Komünist Partisi'nin XXVII. Kongresi'ne büyük başarılar diler.

Yaşasın Danimarka Komünist Partisi!

Yaşasın Marksizm-Leninizm ve proletarya enternasyonalizmi!

«Yeni Çağ» dan Okurlara

Federal Almanya'daki okurlarımız «Yeni Çağ» dergisini aşağıdaki kitapçıılardan satın alabilirler:

Adam-Kuckhoff-Buchhandlung
5100 Aachen
Löhergraben 4

Buchhandlung Ludwig Feuerbach
8600 Bamberg
Obere Brücke 3

Wissen und Fortschritt Buchhandlung
5070 Bergisch-Gladbach
Bensberger Straße 128

Wissen und Fortschritt Buchhandlung
4800 Bielefeld
Feilen Straße 10

Progress-Buchhandlung
5300 Bonn
Oxford Straße 17

Wissen und Fortschritt Buchhandlung
3300 Braunschweig
Adolfstraße 1

Dein Buch Volksbuchhandlung
2800 Bremen 1
Richtweg 4

Wissen und Fortschritt Buchhandlung
6100 Darmstadt
Leuteschläger 3

Büchershop Angela Davis
4600 Dortmund
Kampstraße 80

Heinrich-Heine-Buchhandlung
400 Düsseldorf
Ackerstraße 3

Libresso-Buchzentrum Sabine Weber
8520 Erlangen
Schiffstraße 5

Karl-Liebknecht-Buchhandlung
4300 Essen 1

Viehofer Platz 14

Tat-Buchhandlung «Johanna Kirchner»

6000 Frankfurt/Main

Schumannstraße 56

Buchzentrum in der Goethestraße

6000 Frankfurt/Main

Goethestraße 56

Buchhandlung Walter Herbster

7800 Freiburg

An der Mehlwaage 2

Wissen und Fortschritt Buchhandlung GmbH,

6300 Gießen

Schiffenberger Weg 1

Wissen und Fortschritt Buchhandlung

3400 Göttingen

Burgstraße 24

Internationale Buchhandlung GmbH.

2000 Hamburg 13

Johnsallee 67

Wissen und Fortschritt Buchhandlung

3000 Hannover

Hamburger Allee 37

Buchhandlung kollektiv GmbH.

6900 Heidelberg

Plöck 64a

Wissen und Fortschritt Buchhandlung GmbH.

3500 Kassel

Werner-Hilpert-Straße 5

Kollektiv-Buchhandlung

2300 Kiel 1

Falckstraße 16

Wissen und Fortschritt Buchhandlung

5000 Köln

Fleischmengergasse 31

Buchhandlung Rosa Luxemburg

4150 Krefeld

St.-Anton-Straße 86

Bücherzentrum Süd-West
6500 Mainz
Bilhildisstraße 15

Wissen und Fortschritt Buchhandlung
6800 Mannheim
U 2, 3

Wissen und Fortschritt Buchhandlung GmbH.
3550 Marburg
Am Grün 56

Buchhandlung Libresso
8000 München 40
Türkenstraße 66

Karl-Liebknecht-Buchhandlung
4400 Münster
Steinfurter Straße 15

Libresso-Buchzentrum Sabine Weber
8500 Nürnberg
Weinmarkt 12 a

Dein Buch Volksbuchhandlung
2900 Oldenburg
Am Damm 26

LibressoBuchzentrum Sabine Weber
8400 Regensburg
Glockengasse 7

Lenchen Demuth-Buchladen
6600 Saarbrücken
Nauwieser Straße 13

Wissen und Fortschritt Buchhandlung
5900 Siegen
Freudenberger Straße 18

Buchhandlung Homung und Steinbach
7000 Stuttgart
Wilhelmsplatz 1

Buchhandlung W. A. Bastigkeit
5500 Trier
Lindenstraße 10

Friedrich-Engels-Buchhandlung
5600 Wuppertal-Elberfeld
Gathe 55-57

«YENIÇAĞ» I

OKU

VE

OKUT!

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
<i>Gustav Husak</i>	
Bariş sosyalizmin ülküsüdür	513
<i>Erich Honecker</i>	
Dünyayı değiştiren ölümsüz öğretisi	528
<i>William Kashtan</i>	
Bunalım ve sınıfsal çıkarlar	543
<i>Spiros Halvadjis</i>	
Gençliği kazanmak için	556
<i>Lucio: Hapishaneden bir mektup</i>	559
xx: Kapitalist bütünleşme koşullarında işçi sınıfının savaşı	563
<i>i. Blišçenko, A. Piradov, T. Tairov</i>	
Uluslararası hukuk savaşa karşı olanlardan yanadır	578
<i>Hermann Gautier</i>	
Bonn'da yeni bir koalisyon: Dümen ne yana?	589
<i>Naim Aşhab</i>	
Beyrut savaşından sonra Filistin Devrimi	600

ÖZEL SAYFALAR

xx: TKP Merkez Komitesinin bildirisi	608
xx: TKP Merkez Komitesinin açıklaması	610
xx: TKP Merkez Komitesinin bildirisi	612
xx: Türkiye Komünist Partisi – Alman Komünist Partisi ortak açıklaması	614
xx: TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın Danimarka Komünist Partisi'nin 27. Kongresine mesajı	616
xx: Danimarka Komünist Partisi'nin 27. Kongresinde TKP temsilcisinin yaptığı konuşma	618

